

TÄISKASVANUTE HINGAMISPÄEVAKOOLI
ÕPPETÜKID

TEMA IMELINE RIST
Meie lunastuse lugu

Pastor Brian Jones

Adventistide Koguduste Eesti Liidu Hingamispäevakooli osakond
2005

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid valmistab ette SPA Peakonverentsi täiskasvanute hingamispäevakooli osakond. Õppetükkide ettevalmistus kulgeb ülemaailmse hingamispäevakooli käsikirjade hindamise komitee üldjuhtimisel. Selliselt peegeldavad väljaantud õppetükid ka komiteepoolset panust.

Sissejuhatus

Vastus ülalt

“Kes vastaks mulle inglitest, kui hüüaksin?”

Sellise valuliku küsimuse kaudu on saksa poet Rilke väljendanud kaasaegse inimkonna, kelle piirjooned visandas Darwin ja mis seejärel täideti teaduse hingetute värvidega, kauast muret.

Ja põhjendatult, võttes arvesse masendavat pilti, mille evolutsiooniline mõte on inimese päritolust maalinud. Selle järgi tekkis materia, energia, aeg ja ruum ühe hetkega umbes 15 miljardit aastat (või siis mõni miljard aastat siia või sinnapoole) tagasi tohtu plahvatusel käigus. Aatomid kondenseerusid gaasipilvedeks, tähed moodustusid hiigelkiirusel pöörlevaist tule- ja valguskiirte kobaraist. Samadest tähtedest moodustusid omakorda veeldunud piisad, mis tahkenedes kujunesid planeetideks, kaasa arvatud meie Maa, kolmas kivi päikesest. Miljardeid aastaid hiljem hakkasid madalamas vees juhuse tahtel arenema lihtsamad eluvormid, ja miljoneid aastaid hiljem tekkisid inimesed. Kui kogemata kombel oleks temperatuur olnud pisut kõrgem või madalam, või kui gravitatsioonijõud oleks veidigi nõrgenenud, poleks meist kedagi täna siin.

Seepärast ei ole midagi imestada, et Rilke ja teisedki on küsinud – Kas keegi ülal kuuleb meid? Kas on kedagi meist kõrgemal, või, kas on üldse olemas seda “taevast” – midagi peale selle, mida me oma kõiketeadvas enesekindluses näha suudame? Kas me oleme olemas vaid tänu ükskõiksele, elutule juhusele, mis toimib eesmärgitult ja põhjuseta ning andis meile ometi südame ning mõistuse, mis lakkamatult eesmärke ja põhjusi otsib? (Kui julm on elu vastuseid otsiva olendina, kellele maailm ühtki vastust ei paku).

Eesmärgitust loojast saab hullem olla vaid looja, kellel on meie suhtes kurjad kavatsused. Jumala (või jumalate) olemasolu tõsiasi ei pruugi tingimata olla iseenesest hea sõnum. Antiikmütoloogias kubisesid taevad jumalustest, kes olid maa peal elavate surelike suhtes ääretult vaenulikult meelestatud.

Parem juba olla ükskõiksete, elutute kosmosejõudude sünnitis kui elada koos kurja jumalaga, kes tunneb rõõmu meie viletsusest.

Õnneks õpetab Piibel mitte üksnes Looja Jumala olemasolu (vastandatuna eesmärgituile jõududele), vaid räägib ka selle Jumala armastusest inimkonna vastu. Piibel pajatab Jumalast, kes mitte ei rõõmusta meie viletsusest, vaid on neid viletsusi meiega jaganud, kogedes kannatusi, millele meie omad ligidalegi ei pääse. Loomulikult on jutt Jeesusest ja Tema kannatustest, mis saavutasid haripunkti ristil ning millest saabki käesoleva veerandi õppeaine.

Aastakümneid tagasi kirjutas Friedrich Nietzsche hullumeelsest, kes jooksis turuplatsil karjudes: "Mida me mõtlesime, kui vabastasime maa päikese köidikuist? Kuhu see nüüd liigub? Kuhu meie liigume? Eemale kõigist päikestest? Kas me mitte ei pendelda jätkuvalt? Tahapoole, külgedele, ettepoole, kõigis suundades? Kas on veel võimalik eristada ülemist või alumist poolt? Kas me ei eksle läbi lõputu tühjuse? Kas me mitte ei tunne tühja ruumi hingust?" Ta tahtis öelda, et kaasaegses maailmas on kõik moraalsed ja vaimulikud alused läbiraputatud ja hävitatud ning inimesed on jäetud pendeldama kõikvõimalikes suundades eesmärgitus ja *lõputus tühjuses*.

Pühakiri räägib aga vastupidisest. See räägib, et tänu Jeesusele oleme igavesti seotud taevaga. Tema kätest ja jalgadest läbi löödud naelad ei naelutanud Jeesust lihtsalt ristile, vaid naelutasid ka maa taeva külge viisil, mida mitte miski loodu muuta ei suuda. Risti kaudu näitas Jumal tohutu suures ükskõikses kosmoses asuvale tibatillukesele planeedile, et me pole üksi ja meie Looja on sidunud end meiega meie loomuse põhituuma – meie valu – kaudu.

Kogu Piiblis, alates Loomisest, mil Issand esmakordselt puhub Aadamasse eluõhku, kuni Jeesuse sünnini inimesena, näitab Jumal jätkuvalt, et Ta on ühel või teisel moel püsivalt seotud inimkonnaga, et Ta hoolib inimkonnast ja et Talle läheb meie saatus korda. Kristuse lihakssaamine, mil Looja ise elas oma loomingu keskel ühe oma loodolevuse kujul, oli piisavalt vapustav tunnistust Looja lähedusest ja seotusest inimsõoga. Aga et Ta peaks saama meie asemikuks inimihus, *lubades endal oma Poja isikus kogeda oma jumaliku viha täit mõõtu patu vastu, selleks et päästa meid, patuseid, sellest vihast? Kes suudaks kasvõi pisut taibata, mida selline ohver tõeliselt tähendab? Pole siis ime, et meil kulub terve igavik selle tajumiseks (aga seni püüame järgneva kolme kuu jooksul üht-teist uurida).*

Ehkki me alustame inimkonna langemisega ning jälgime lunastusplaani (mis avaldus ohvriteenistuse sümboolikas), suuname oma põhitähelepanu Kristuse elu viimasele nädalale, mis kulmineerus Tema surma ja ülestõusmisega. Sealt alates keskendume Risti tähendusele: mis seal toimus ja mida pakub Rist neile, kes nimetavad seda oma lunastuse aluseks.

Kes vastaks meile ülalt, kui me hüüaksime?

Rist mitte üksnes vastab sellele küsimusele, vaid on juba iseenesest vastus ülalt.

Meie õppetükkide põhiautor on pastor Brian Jones, kes viimati töötas mitmekeelse piibliõppe valdkonnas, ja mille sponsoriks on Ülem-Columbia Konverents, mis asub Spokane's, Washingtoni osariigis. Brian on eelnevalt olnud kahe veerandi täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükkide autoriks, tal on Ph Doktori kraad kristlikus nõustamises. Brian Jones on abielus ja väikese tütre isa ning nad elavad perega Lääne-Virginia osariigis.

Sisukord

1. Vastuhakk ja selle ravim
2. Tema aulise eesmärgi peegeldumine ohvriteenistuse sümboolikas
3. Jeesus ja pühamu
4. Sa valmistasid mulle ihu
5. Kolgata varjus
6. Kannatuste nädal
7. Teel Kolgatale
8. Pimedus keskpäeval
9. Ta on üles tõusnud
10. Risti tuum
11. Rist ja õigeksmõistmine
12. Rist ja pühitsus
13. Rist ja suur võitlus

Lühendid

- AA - EGW: Apostlite teod
AH - EGW: Adventkodu
BC - SPA Piibli kommentaarid
CD - EGW: Nõuandeid dieedi ja toitlustamise kohta
COL - EGW: Kristuse tähendamissõnad
DA - EGW: Ajastute igatsus
Ed - EGW: Kasvatus
GC - EGW: Suur võitlus
GW - EGW: Evangeeliumi teenrid
MB - EGW: Mõtteid õndsakskiitmise mäelt
PK - EGW: Prohvetid ja kuningad
PP - EGW: Patriarhid ja prohvetid
SC - EGW: Tee Kristuse juurde
(1...3)SM - EGW: Valitud kuulutused
(1...9)T - EGW: Tunnistused kogudusele

1. õppetükk — 25. - 31. detsember

Vastuhakk ja selle ravim

Hingamispäeva pärastlõuna

Meelespeetav tekst: “Ja Jehoova Jumal hüüdis Aadamat ja ütles temale: ”Kus sa oled?”” (1 Ms 3:9).

Mõned aastad tagasi lasi üks mänguasjakompanii välja nuku nimega Cindy Smart [Arukas Cindy], mis rääkis viies keeles, luges, oskas kellaega öelda ning lihtsamaid korrutus- ja jagamistehteid. Cindy oli maailma esimene nukk, mis täitis etteantud käsku. Inimesed, kes teda esmakordselt nägid, tundsid end pisut ebamugavalt. Kuidas suudab nukk niisuguseid asju teha?

Vastus on – tänu heale arvutiprogrammile, kõhus asetsevale 16-bitisele mikroprotsessorile ja optilisele skannerile, mis võimaldas eristada numbreid ning tähekujulisi objekte. Mitmes mõttes oli “Arukas Cindy” lihtsalt uuem versioon Chatty Cathy’st [Jutukas Cathy], mis oli üks esimesi nööriist tõmmatavaid “rääkivaid” nukke.

Ja siiski, kui peen ja keeruline poleks ka Aruka Cindy programm, jääb nukk ikkagi vaid arvutiprogrammiks, mis teeb üksnes seda, milleks ta on programmeeritud. Cindy jaoks ei eksisteeri vaba tahet, olgu ta nii “arukas” kui tahes.

Meie ei erine Arukast Cindyst mitte kvantitatiivselt ehk selles mõttes, et oskame öelda temast hulga rohkem, vaid kvalitatiivselt – meil on olemas moraalne vabadus, mis kujutab endast Cindy jaoks täiesti võõrast mõistet. Määravaks erinevuseks meie vahel on siis vaba tahte küsimus, mis tabab otse nii patu tekke kui sellest vabanemise keskpunkti.

Pilk nädalale: Miks peame olema vabad, selleks et armastada Jumalat? Miks peab vabadusega kaasnema ka võimalus valida valesti? Kuidas reageeris Jumal Aadama ja Eeva langemisele?

Armastada Jumalat

Loe järgmised kirjakohad: Mt 22:37; 5 Ms 6:5; Jh 15:9-11. Millele need tekstid meid kutsuvad ja miks peame kuuletumiseks omama moraalsed vabadust?

Piibliga tuttavad inimesed teavad, et alguses lõi Jumal taevad ja maa. Ta ei sõltunud olemasolevast materiest ega valitsevaist tingimustest. Ta tõi kogu loodu esile oma sõna, *logos'e*, kaudu, mis oli Tema mõtte väljenduseks (L 33:6, 9; Jh 1:1-3). Olles ise läbinisti täiuslik, valmistas Ta kõik veatu ja kaunina. Jumal on armastus ning kõik, mida Ta teeb, on kooskõlas Tema täiusliku armastuse ja ääretu tarkusega. Oma intelligentseile olendeile andis Ta individuaalsuse ja valikuvabaduse. Ent valik eeldab juba oma olemuselt võimalust valida õige ja vale vahel. Siit tulenevalt eksisteeris inimesepoolse vastuhaku risk juba alguses.

Samas soovib Jumal, et meil oleks isiklik, vastastikku rahuldav osadus Temaga (L 36:6-11). Samuti annab Ta meile tarkust, teadmisi, armastust ja võimet rõõmu tunda. Need omadused võivad realselt eksisteerida vaid selliste olendite juures, kes omavad vaba tahet, mis Arukal Cindyl puudub.

Millal kuulsid viimati räägitavat õnnelikust ja rõõmsast arvutist, ustavast ja armastavast sülearvutist? Miks ei saa need asjad, mis on küll võimelised täitma hämmastavalt keerulisi ülesandeid, olla iial õnnelikud, armastavad ega ustavad?

Selleks, et armastada Jumalat peame olema vabad. Nii lihtne see ongi. Armastus ei saa eksisteerida ilma moraalse vabaduseta ning moraalne vabadus ei saa eksisteerida ilma võimaluseta teha valesti.

“Jumal soovib, et kõik loodud olevused teeniksid Teda armastuses – et neid ajendaks teenima Tema iseloomu hindamine. Jumal ei tunne vähimatki rõõmu sunnitud kuulekusest; Ta annab kõigile tahtevabaduse, et võiksime Teda oma vabal tahtel teenida.” – PP 34.

Üks ulmelugu räägib mehest, kes peale oma abikaasa kaotust valmistas temasarnase roboti, kes rääkis, tunnetas ja tegutses täpsel nii nagu kunagi oli käitunud tema naine. Poleks ta teadnud, et tegu on robotiga, olnuks sarnasus rabav. Ometi saatis mees ta ühel hetkel enda juurest ära, sest kogetu erines eelnenust. **Milles seisnes sinu arvates erinevus ja kuidas sobib see mõte meie tänase osa konteksti?**

Saatana langemine

Pühakiri räägib, et Lutsifer oli algatajaks pooleks vastuhakus Jumalale. Mis viis ta nii kaugele, et ta valis mässulise tee ja milline oli tagajärg? Js 14:12-14; Hs 28:14-17.

Ellen White räägib, et Lutsifer muutus järkjärgult eneseimtlejaks, loobus armastusest oma Looja vastu ning hakkas himustama võimu ja autoriteeti. Kadestades Kristust, kes on Looja ja võrdne Isaga (Hbr 1:1-3), alustas ta Jumala autoriteedi õonestamist, vihjates pahatahtlikult Jumala autokraatlikkusele, Tema seaduste erapoolikusele ning osutades, et Tal pole mingit õigust oodata loodult enda kummardamist ega teenimist. Tänamatus, egoistlikud ambitsioonid, enesearmastus, himu, rahulolematuse, vaenulikkus, pettus, kurjus ja iha enesekummardamise ning võimu järele olid Lutsiferi uhkuse viljad. Jumal valmistas Lutsiferi täiuslikuks olendiks igasuguse kalduvusega moraalisele ebakindlusele või langemisele. Ent olendina, kellele on antud moraalne vabadus teha oma valikud, oli Lutsiferil vabadus ära pöörduda kooskõlast Jumalaga, kes oli ta loonud ja talle sedavõrd kõrge positsiooni andnud.

Suhtumistel ja tegudel on loomulikult oma tagajärjed. Eemaldumine Jumala käsust on patt (1 Jh 3:4) ja patu palk on surm (Rm 6:23). Lutsifer oli “täis tarkust ja täiuslikult ilus”, “laitmatu oma teedel alates [tema] loomispäevast” (Hs 28:12, 15). Ta elas Jumala läheduses võitud keerubina, jumalike ilmutuste tähtsaima edastajana universumile. Seega puudus tal igasugune vabandus oma pahatahtlikule eemaldumisele Jumalast. Pärast oma osavaid valesid Jumala kohta, õnnestus Lutsiferil (kes peale langemist nimetati Saatanaks, või “vaenlaseks”) meelitada enda poolele üle üks kolmandik inglihulkadest (Ilm 12:4).

Saatana-poolne Jumala ja Tema põhimõtete kujutamiseviis pole mingilgi määral aktsepteeritav. Tõde ja õigus ei ole subjektiivselt käsitletav mõiste, vaid absoluutne, muutumatu ilmutus, mis kujundab iseloomu ja käitumist.

“Jumal kannatas oma suures halastuses ja õilsuses Lutsiferiga kaua. Taevas polnud iial varem esinenud rahulolematust ega sallimatust. See oli midagi täiesti uut – imelik, salapärane, õigustamatu. Lutsifer ei saanud isegi algul aru oma tunnete tõelisest olemusest ... kuid ta ei loobunud neist. Ta ei mõistnud, kuhu ta suundus. Lutsiferi ümberveenmiseks tegi lõpmatu armastus ja tarkus kõikvõimalikke jõupingutusi. ... Talle tehti selgeks, millised saavad olema tagajärjed vastuhakule kindlaks jäämise korral.” – PP 39.

Pane tähele: kõiketeadev, kõikvõimas Jumal ei peatanud jõuga Lutsiferi moraalset libisemist. Miks? Mida räägib see meile moraalise valikuvabaduse pühadusest ja sellega kaasnevast vastutusest?

Saatana maapagulus

Loe Lk 10:18; Ilm 12:4-9. Mis juhtus Saatanaga peale mässu taevas?

Ilm 12:12 kutsub maa peal elavaid ettevaatusele, sest kurat on tulnud maa peale ja tema viha on suur. Ja ehkki see hoiatus on antud Risti ning sellega kaasneva Saatanale väljakuulutatud kohtuotsuse kontekstis, on Eedeni aia lugu meile näiteks sellest, kuidas tegutseb kurat, “kes eksitab kogu maailma” (9. s), et meist igäüht tänagi petta.

Loe 1 Ms 3:1. Võrdle seda 1 Ms 2:16, 17. Millist kavalust kasutas Saatan oma lõksu seadmisel?

Huvitav, et Saatan kasutas nimelt tõe ja vale segu. Ta võttis otsese Jumala käsu ja sõnastas selle lihtsalt ümber nii, et see kõlas peaaegu nagu Jumala poolt öeldu, ometi oli sinna lisatud võõras nüanss. Teisisõnu, ta segas paraja hulga tõe valega, et öeldu kõlaks tõepäraselt.

Loe 1 Ms 3:2, 3. Mida räägib see Jumala käsu tundmisest Eeva poolt ja sellest tulenevalt vastutusest oma tegude eest?

Petetud Eeva (1 Tm 2:14) sõnad näitavad siiski, et ta teadis, mida Jumal oli tal käskinud teha. Siit meile tohutu õppetund: säästmaks end suurest hulgast südamevalust ja pettustest tuleb lihtsalt kuuletuda Jumala selgetele käskudele, olenemata sellest, kas me mõistame konkreetset olukorda ja selle kõiki peensusi või mitte. Eeva patt oli ääretult kahetsusväärne, samas Aadam astus Jumala käsust üle täiesti teadlikult. Ometi võinuksid nad vaatamata kogu oma teadmatusetele pettusest pääseda lihtsalt Jumalale kuuletudes ja uskudes, et Tema tee on parim ka siis, kui nad seda täielikult ei mõista.

Loe 1 Ms 3:6. Mis oli selle puu juures niisugust, mis viis Eeva üleastumiseni? Millised põhimõtted siin avalduvad? Kuidas ilmnevad needsamad põhimõtted tänases maailmas?

"Kus sa oled?" (1 Ms 3:6-23)

Lummatuna Saatana peentest ja mitte-nii-väga-peentest valedest, langes inimkond lõksu. Otsemaid teisesen kogu taeva ja maa vaheline suhe. Paradiisi mõiste muutus radikaalselt. Eedeni harmoonia, rahu ja tasakaal vappusid. See hetk muutis universumi ajalugu. Saatana vastuhakk, mis varem puudutas vaid teda ennast ja langenud ingliseid, oli haaranud nüüd endale värske jalatäie maad uues maailmas. Vaekausil olevad küsimused said ülitähtsaks.

Loe 1 Ms 3:9. Millised on Jumala esimesed sõnad langenud inimkonnale ja miks on need olulised meile ka täna? Millist sõnumit need kannavad?

Heebreakeelne sõna "ayecah" tähendab "Kus sa oled?" Seega, esimene asi, mille Jumal oma langenud olendeile edastab, on küsimus, mida Ta on sellest ajast alates pidevalt esitanud. Ta ei küsi selleks, et teada saada. Ta küsib selleks, et sundida Aadamat ja Eevat seisma silmitsi oma teoga.

"Ayecah?" Siin näeme mitte hukkamõistu, vaid esimest neist lõputuist palveist Aadamale ja Eevale ning kõigile nende järeltulijaile, mille abil kutsuda neid tunnistama oma patust, oma vajadust pääste järele ja seda, et Jumal on tulnud neid päästma.

"Ayecah?" Jumal tuleb nende juurde. Jumal otsib nad üles. Ja kuigi me sageli vaatleme 1 Ms 3:15 kui esimest evangeeliumitootust, nähtub sellest lihtsast küsimusest, "Ayecah?", tõde, mis avaldub kuni armuaja lõpuni – Issand otsib meid ise ja on meie päästmisprotsessi algatajapool.

Loe järgnevad kirjakohad: Jh 3:16; Rm 8:3; Gl 4:4; 1 Jh 4:10. Mil moel peegeldavad need 1 Ms 3:9 mõtet? Millist põhimõtet kannavad need salmid ja kuidas on see põhimõte avaldunud sinu elus?

Jumala sekkumine ja evangeeliumitöötus (1 Ms 3:15)

Pea kohe pärast seda, kui Aadam ja Eeva olid sünninud keelatud vilja, mõistsid nad oma saatuslikku viga. Hirm roomas nende hinge ning nad tajusid, et midagi olulist nende sees on hävinud. Nende kaunid valguse ja auhiilguse rõivad, mis peegeldasid nende loomupärast kooskõla Jumalaga, kadusid (1 Ms 3:7). Alasti ja häbistatult ei suutnud nad enam kogeda neile tavalist rõõmu Jumala igapäevase külaskäigu üle, mille eesmärgiks oli osadus ja õpetamine (8. s).

Kuidas püüdsid Aadam ja Eeva oma alastiolekut varjata? 1 Ms 3:7. Millise vaimuliku õppetunni annab see tekst inimlikele pingutustele muuta patu tagajärgi ja parandada oma moraalset olukorda? Js 64:6; Rm 10:3. Kuidas avaldub sama põhimõtte Kaini ohvris? (1 Ms 4:3).

Adamaga ja Eeva langemine ei tabanud Jumalat ootamatult. Niipea, kui nad olid langenud ja Ta oli kuulnud neilt mõlemalt ülestunnistuse oma teo kohta (1 Ms 3:12, 13), astus Jumal järgmise sammu, andes neile suure lootusesõnumi 1 Ms 3:15, mida käsitletakse esimese evangeeliumitöötusena.

Loe 1 Ms 3:15. Millised sõnad pakuvad langenud paarile lootust mao vastu? (Vt ka Rm 16:20; Ef 6:11; 2 Tm 2:26; Hbr 2:14; 1 Jh 3:8; Ilm 20:10).

Pane ka tähele, et mao suheldes ei esita Issand ühtki küsimust ega otsi temalt ülestunnistust (1 Ms 3:14). Ta mõistab mao lihtsalt hukka ning annab järgmises salmis Adamale ja Eevale lootusetöötuse. See töötus kätkeb endas patu ja selle algataja, Saatana, hävitamist. Seega, Jumala igavese evangeeliumi auhiilgus lõi särama tolle kohtumõistmise ajal, mille käigus avaldus selgelt Tema tahte müsteerium ning Tema armu ime.

Kuidas vastaksid süüdistusele: “Miks oli Jumal Adamaga ja Eevaga nii karm? Lõppude lõpuks ei teinud nad midagi muud kui sõid ühe tüki puuvilja!” Mis jääb sellise küsimuse esitajale märkamatuks?

Edasiseks uurimiseks: Loe Jo 24:15; Ii 1:6-12, 38:4-7; Ilm 22:17 ja E. G. White'i raamatust "Patriarhid ja prohvetid" orig lk 33-43.

"Jumal lubas Saatanal tegevust jätkata, kuni rahulolematust küpses avalikuks mässuks. Tema plaanid pidid täielikult välja arenema, et kõik võiksid näha tema plaanide tõelist olemust ja suunda. ...

Seepärast oli vältimatu näidata taevalanikele ja kõikidele maailmadele, et Jumala valitsemispõhimõtted on õiglased ning Tema korraldused täiuslikud. Saatan oli teatanud, et tema edendab universumi heaolu. Ärataganenu tõeline iseloom ja tegelik eesmärk pidi saama kõigile arusaadavaks. Nüüd tuli talle anda aega oma kurjade tegude paljastamiseks. ...

Kui Jumal oleks vastuhaku kohe lõpetanud, oleksid paljud teeninud Teda pigem kartusest kui armastusest. ... Silmas pidades kogu universumi heaolu igaveste aegade kestel, andis Jumal Saatanale võimaluse oma põhimõtted täielikumalt välja arendada. Kõik pidid nägema tema süüdistusi õiges valguses, et kunagi enam ei jääks vähimatki kahtlust Jumala õigluse ja halastuse ning Tema käskude muutumatu olemuse suhtes." – PP 41, 42.

Küsimused aruteluks:

1. Mõtiskle tõsiselt ja palvemeelselt Ellen White'i tsitaadi viimase lause üle. Mida ta silmas peab? Mida räägivad need sõnad Jumala iseloomust? Kas poleks inimlikust vaatenurgast, kõigi inimkannatuste ja viletsuste seisukohalt võetuna, olnud parem, kui Jumal oleks Saatanaga kohe alguses hävitanud? Kui vastasid eitavalt, põhjenda.

2. Võrdle 1 Ms 3:15 ja Ilm 12:17. Milliseid paralleele leiad? Milline on nende tekstide sõnum meile täna?

3. Mida õpetab tõsiasi, et patt sai tekkida niisuguses täiuslikus keskkonnas nagu taevas?

2. õppetükk — 1. - 7. jaanuar

Tema aulise eesmärgi peegeldumine ohvriteenistuse sümboolikas

Hingamispäeva õhtu

Selle nädala õppeaine: 1 Ms 4:1-8, 22:1-19; 4 Ms 21:4-9.

Meelespeetav tekst: “Ja Aabraham vastas: “Küllap Jumal vaatab enesele ohvritalle, mu poeg!” Nõnda läksid mõlemad üheskoos.” (1 Ms 22:8).

Enamik kristlasi tunnistab määrava tähtsusega tõde: lunastus on saanud võimalikuks ainuüksi tänu Jeesuse ohvrisurmale. Kõik, kes kord taevasse pääsevad, saavad seal olema vaid tänu Jeesusele, olenemata sellest, kas nad on Tema nime tundnud või mitte. Mõned neist saavad olema inimesed, kes teadsid siin maa peal lunastusplaanist palju, teised vähe, ühed neist inimestest elasid säravas valguses, teised varjudes.

Ja ometi pole elu varjudes täielik pimedus, sest varju tekkeks on vajalik valgus. Omal moel on vari valguse piirjoon, mis tekib valguse piiril ega saa tekkida valguseta. Varjud aitavad meil mõista valgust.

Sel nädalal heidame pilgu neile inimestele, kes elasid varjudes, mille oli tekitanud alati lähedalolev valgus. Kaua enne täielikku ilmutust Kolgatal õpetas Issand oma rahvale tõesid sellest, kuidas Jumal maailma patust päästab, ning tegi seda varjude abiga.

Pilk nädalale: Milliseid sõnu kasutatakse Piiblis patu määratlemiseks? Kuidas ilmnes Rist Kaini ja Aabeli, Aabrahami loos Morija mäel ja kõrbe mürkmadude loos? Mida õpetavad need jutustused meile evangeeliumist?

Patu kriis

Piiblis kasutatakse mitmeid eri sõnu edastamaks arusaama patust. Alljärgnevalt on ära toodud mõlemas Testamendis kõige sagedamini kasutatud sõnad koos tähenduse ja mõningate salmidena, kus need esinevad.

Otsi üles toodud kirjakohtad ja sobita tähendusega:

Vana Testament

1. *Hattat*, “märgist, märklauast mööda laskma” (3 Ms 5:5; L 51:4).

2. *Awon*, tõlgitud “süü, süütegu”, mille all peetakse silmas kõverust, valelikkust, keerutamist (1 Ms 15:16; Js 43:24).

3. *Pesha* tähendab sihilikku, tahtlikku üleastumist kehtestatud normidest või autoriteedist. Tegu on vastuhakuga Jumalale ja vahel tõlgitakse seda “üleastumisena” (Js 1:2; Am 4:4).

4. *Resha* tähendab sõnasõnalt “liigesest väljas”, “lahtiseotud” ja tavaliselt peetakse sellega silmas kurjust (1 Ms 18:23; 2 Ms 23:1).

Uus Testament

1. *Hamartia* tähendab sõnasõnalt “märgist mööda laskma” ning seda kasutatakse Uues Testamendis märkimaks inimlikku otsust olla Jumala suhtes vaenulikult meelestatud (Jh 19:11, 1 Jh 1:8).

2. *Parokoe* tähendab sõnasõnalt “võimetust, tahtmatust kuulda”. Sageli tõlgitud “sõnakuulmatusena” (Rm 5:19; Hbr 4:25).

3. *Paroptoma* tähendab tavaliselt libastumist, viga, kukkumist. Enamasti tõlgitud “rikkumise” või “üleastumisena” (Mt 6:14; Rm 4:25).

4. *Anomia* viitab *nomos*’e, seaduse, halvakspanu või rikkumist ning seda sõna tõlgib 1 Jh 3:4 “käsust üleastumisena” (Mt 7:23; Hbr 1:9).

5. *Adikia* kannab “ülekohtu” tähendust (Rm 1:18; 2 Pt 2:15).

“Märgist mööda laskma”, “keerutama”, “võimetus kuulda”, “vastuhakk” ... nii paljud erinevad sõnad ja mõisted väljendavad arusaama patust. Muu hulgas viitab see tõsiasjale, et patt võib avalduda eri moel ning seda võivad kannustada ja ärgitada erinevad põhjused. Kirjuta paar rida sellest, mida õppisid nende sõnade kaudu patu kohta lisaks.

Patu kriis (järg)

“Kõik maailm on tigea võimuses” (1 Jh 5:19).

Kuidas suudame meie, patus siplevad olendid, mõista täielikult patu tohutut suurust? Me ei suuda seda tõepoolest. See sarnaneb püüdega näha pimedas ruumis mustale tahvlile kirjutatud. Ent kuigi me ei suuda täielikult pattu mõista, võime sellegipoolest tajuda seda piisavalt, et näha selle pahaloomulisust.

Mõtiskle kolmest sulle lähedasest inimesest – pereliikmest, sõbrast, naabrist, kellest tahes. Vaata nende elule ja kirjuta välja, kuidas mõjutavad patu (ja mitte tingimata nende endi patu) poolt põhjustatud kannatused nende elu.

Millest kirjutasid? Haigustest, surmast, kuritegevusest, vägivallast, valust, võõrandumisest, vihast, kibestumisest, jne? Nüüd korruta see maailmas elanud ja praegu ning veel tulevikus elavate inimeste tegudega (välja arvatud üks inimene) ja sa saad pisut aimu patu laastamistö ulatusest.

Ometi on patu väline, füüsiline hävitustöö vaid probleemi üks pool. Patt ulatub märksa sügavamale, kui ainult meie füüsiline külg. Patt on olemuselt vastuhakk Jumala võimule ja valitsusele. See on keeldumine tunnistada Tema autoriteeti enda elus, käitumises ja lõplikus saatuses ning avaldub mitmesuguste moraalsete, vaimulike ja eetiliste käitumismustritena, mis viivad vältimatult kannatustele ja surmale.

Selleks, et mõista pattu sellisena nagu see on, tuleb seda vaadelda kontekstis, kes oleme meie Jumalaga võrreldes. Seda tuleb vaadelda nii olemasolu kui ka tegude aspektist, kuna teod iseenesest tulenevad meie eksistentsist patuses maailmas. Seetõttu on patt nii see, kes me oleme, kui see, mida me teeme, sest lõppude lõpuks me teeme oma tegusid tulenevalt sellest, mis me oleme.

Üksnes väärtustades meie patust päästmise tohutut hinda, võime hakata mõistma, kuivõrd hävitav peab olema patt. Mida räägivad järgnevad kirjakohtad patu hävitavast olemusest, et meie päästmiseks tuli kasutada sedavõrd äärmuslikke meetmeid? Lk 24:7; Jh 3:14; Rm 3:21-26; 2 Kr 5:21; 1 Pt 2:24.

Kain ja Aabel (1 Ms 4:1-8)

Kahel viimasel päeval vaatlesime patuprobleemi. Aga kas sellele on ravi?

Alustuseks, peale Aadama ja Eeva üleastumist, saatis Issand nad Eedeni aiast välja, kuid nad säilitasid oma suhte Temaga jumalateenistuse kaudu, mis keskendus töötatud Poja ootamisele, kes teeb lõpu patuprobleemile. Ehkki Pühakiri ei räägi eriti Aadama ja Eeva ohvritalituste süsteemist, näeme nende esimeste poegade, Kaini ja Aabeli, tegevusest, et lamba ohverdamine patukahetsuse ja usu väljendusena tulevasse Messiasse, oli nende teenistuse keskmeks.

Milline Kaini suhtumine ajendas teda loobuma loomsest ohvrist? 1 Ms 4:1-8; 1 Jh 3:11-15.

Seda lugu käsitletakse enamasti, kusjuures õigustatult, esimese näitena neist, kes võtavad vastu Kristuse õiguse usu kaudu, ja neist, kes püüavad päästet ära teenida oma “heade tegudega”. Siiski peitub selles loos oma ironia. Need, kes vastustavad ideed päästest ainult usu kaudu Kristusesse, ilma käsutegudeta (Rm 3:28; Gl 2:16; 3:11), väidavad sageli, et õpetus päästvast usust viib patule. Lõppude lõpuks, ütlevad nad, kui öeldakse, et head teod ei suuda kedagi päästa, milleks pingutada siis selliste tegude jaoks möödapääsmatu enesesalgamise nimel (Rm 6:1, 15)?

Loe tähelepanelikult 1 Ms 4:3-7 ja 1 Jh 3:12. Mida ütlevad mõlemad kirjajahad Kaini tegude kohta vastandatuna Aabeli tegudele? Millised olid Kaini teod ja miks neid just niimoodi iseloomustatakse? Millele on nende tekstide alusel rajatud püüded päästet ära teenida?

Kaini teod mõisteti kurjadeks, sest neid ajendas soov päästet välja teenida, samas kui Aabeli teod, mis võrsusid patuohvri vajadust tunnustavast südamest, mõisteti õigeiks. Teisisõnu, vaid need, kes tunnistavad päästmise küsimuses oma täielikku sõltuvust Jumalast, asendusohvrilt nende pattude eest, võivad teha tegusid, mida saab nimetada “headeks”. Tegude väärtust tuleb hinnata nende ajendi alusel: teod, mida tehakse lootuses pääste välja teenida, on halvad, ent teod, mida ajendab tänu juba olemasoleva pääste eest, mõistetakse õigeiks. **Mis sa arvad, miks see on nii?**

Aabraham ja Kolgata (1 Ms 22:1-19; Gl 3:8)

Üks heebreakeelse Piibli liigutavamaid ja mõjukamaid lugusid on Aabrahamist ja Iisakist Morija mäel. Seda lugu peavad mitmeil põhjusil oluliseks kolm usundit – judaism, islam ja kristlus. Kristlased näevad selles loos loomulikult lunastusplaani sümbolit – Jeesuse, meie Asemiku, surma meie pattude eest.

Loe 1 Ms 22:1-19. Jäta hetkeks kõrvale evangeelne element. Mida leiad siit ka sel juhul olulist Issanda paremaks tundma õppimiseks? Mida õpetlikku võivad sinu arvates teised usundid sellest sündmusest leida?

Vaatamata sellele, et leiame sellest loost hulga olulisi vaimulikke tõdesid, moodustab evangeelne element, talle ohverdamine lapse asemel, selle peatüki tuuma. Üks asi, mida Jumal meile evangeeliumisõnumi kaudu õpetab, on see, et isegi täielik eneseohverdus – Aabrahami valmisolek ohverdada omaenese poeg (ning milline isa poleks eelistanud oma lapse asemel enese ohvriks toomist?) – ei ole piisav patu lepitamiseks. Patu probleem on liiga sügav selleks, et ükski meist, patustest, suudaks seda lahendada. Isegi Aabrahami tegu, mida ta oli valmis tegema usus ja alistumises, polnud selleks piisav. Üksnes Issand ise sai hoolet kanda patuprobleemi lahendamise eest ja üksnes Tema sai anda vajaliku Ohvritalle.

Loe 1 Ms 22:8. Milles avaldub evangeeliumisõnum? Kas sinu arvates Aabraham mõistis täielikult oma sõnu? Või püüdis ta lihtsalt oma poega rahustada?

Gl 3:7-9 ütleb, et Aabraham sai kuulda evangeeliumisõnumit, ning et tema seemne kaudu (tsiteerides 1 Ms 22:18) saavad õnnistatud kõik maailma rahvad. On selge, et kui palju Aabraham varem lunastusplaanist ka ei mõistnud, mõistis ta peale Morija mäe seda märksa enam. Kahtlemata oli see talle väga valus õppetund.

Ehkki Aabrahami teod ei saanud teda päästa, mil moel väljendasid need tema usku? Mida õpetab see meile usu ja tegude vahelisest suhtest?

Madu kõrbes (4 Ms 21:4-9)

Israeli pikaajalise kõrberännaku jooksul oli Jumal oma halastuses imeliselt kaitsnud rahvast mürkmadude ja skorpionide eest (vt 5 Ms 8:15). Ta oli hoidnud neid tervete ja tugevatena, andnud neile vett ja külluses toitvat toitu, juhtinud neid teel ning kaitsnud vaenulike rahvaste eest. Ometi leidis rahvas tervikuna jätkuvalt põhjusi rahulolematuseks ja virisemiseks, eriti Moosese vastu. Samal ajal, kui nende jalad liikusid Töötatud Maa suunas, liikus nende süda tasapisi huku poole.

Mõned Iisraeli kaebused Moosese vastu näivad (vähemalt pealiskaudsel vaatlemisel) täiesti õigustatud, kas pole (vt 4 Ms 21:5)? Lõppude lõpuks on toit ja vesi üpris esmased vajadused. Milleks siis mürkmaod?

Selle loo teeb eriti huvitavaks asjaolu, et ellujäämiseks pidid inimesed vaatama mürkmao koopia peale. Miks just madu, mis on sageli nii Piiblis kui mujal antiikkirjanduses kurjuse sümboliks (1 Ms 3:1; Ilm 20:2)? Ellen White ütleb vastukaaluks, et madu “oli Kristuse sümbol – selliselt näidati neile usu vältimatust Tema teenetesse.” – PP 430. Tõepoolest, Kristuse enda sõnad Jh 3:14, 15-s kannavad sama mõtet. **Miks kasutati kurjuse sümbolit millegi hea kujutamiseks?**

Mõned on arvanud, et vastus peitub Kristuse surmas. Ristil oli Ta meie Pattude Kandja – Tema kandis maailma pattu ja kurjust ning Temast saigi patt ja needus meie asemel (2 Kr 5:21; Gl 3:13). Ja just sellest, Tema surmast meie asemel, võime leida pääste kurjusest, mis muidu meid hävitab. See on ristiusu üks suurimaid paradokse: Jeesus, läbinisti hea, sai ristil kõigeaks kurjaks. See põhjendab ka, miks madu sai sümboliks Kristusest, kes üksi kandis kogu maailma kurjuse.

Pane end iisraellase olukorda, keda on just hammustanud mürgine madu, kelle hammustusest on surnud mitmed inimesed sinu ümber. Sulle öeldakse, et ainus võimalus ellu jääda on vaadata mao kujule. Miks on see hea näide sellest, mida tähendab elada usus, usaldada seda, mida sa täielikult ei mõista ja aktsepteerida oma täielikku võimetust end ise päästa?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G White'i raamatust "Patriarhid ja prohvetid" orig lk 422-432.

"Ainult Kristuse õigus võib anda meile õiguse osa saada armulepingu õnnistustest. ... Me ei tohi mõelda, et meie teened meid päästavad; Kristus on meie ainus päästeloetus. "Ei ole antud taeva all inimestele ühtki muud nime, kelles meid päästetakse!" Ap t 4:12." – PP 431.

"Kain ja Aabel esindavad kaht klassi, kes eksisteerivad maailmas kuni aegade lõpuni. Üks klass võtab vastu määratud patuohvri, teine püüab end päästa oma tegudega. Viimased toovad ohvri ilma jumaliku vahendusega, mis ei saa teha inimest Jumalale meelepäraseks. Ainuüksi Jeesuse teenete kaudu võime leida andestuse oma üleastumistele." – Ellen G White, "Conflict and Courage", lk 25.

"Need, kes kannatavad patuhaiguse all, peavad õppima Kristuse õppetunnist, mille Ta Moosese kaudu Iisraeli lastele andis. Pilvesambast Moosese rääkides käskis Kristus tal valmistada vaskmao ja kinnitada see ridva otsa, et igäiks, keda mürkmadu oli hammustanud, võiks vaadata sellele ja elada. Mis juhtunuks siis, kui selle asemel, et vaadata vaskmaole, nagu Kristus neid oli käskinud, oleksid nad öelnud: "Mina küll ei usu, et see mind mingilgi määral aitab. Mind salvas mürgine madu." See oli õppetund kuuletumisest, tingimusteta ja pimedast kuuletumisest, mille puhul ei hakata uurima põhjusi ega otsima teaduslikke põhjendusi. Kristuse sõna kõlas: "Vaadake ja elage." – Ellen G White, "Our High Calling", lk 20.

Küsimused aruteluks:

1. Kuidas mõista erinevust patu tagajärgede ja patu enda vahel? Kas sellist selget vahet on üldse võimalik teha?

2. Kuidas aitavad need Piibli jutustused meil mõista, et pääste on alati sõltunud ainuüksi usust, vastandatuna käsutegudele? Miks pole lunastus iialgi saavutatav millegi muu kui üksnes Kristuse tegude kaudu?

3. Loe veelkord Ellen White'i viimase tsitaadi kaht lõpulauset. Mida ta siin öelda tahab? Miks on see arusaam erakordselt oluline eriti tänapäeval, mil teaduslikel seisukohtadel on inimõõtlemisses niivõrd tugev positsioon?

3. õppetükk — 8. - 14. jaanuar

Jeesus ja pühamu

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 2 Ms 24:5-8; 25:8; 29:12; 30:10; 3 Ms 10:18; Js 53. ptk.

Meelespeetav tekst: “Oma tarkusega teeb mu õiglane sulane paljusid õigeks, sest ta kannab nende patusüüd” (Js 53:11).

Luuletaja W. H. Auden kirjutas sõja ja laastamise kontekstis, et inimesed sarnanevad lastele “kummitusmetsas”, kes on eksinud, kardavad öö saabumist ning kes “pole iial olnud õnnelikud ega head.”

See masendav salm võtab kokku kogu inimsoo olukorra. Õnneks tahab meie Jumal meid sellest moraalsest ja füüsilisest mädasoost välja juhtida. Ellen White on öelnud, et samal hetkel, mil tekkis patt, oli olemas ka Lunastaja, kes on läbi sajandite ilmutanud inimestele ennast ja oma mõtteid meist, mis on olnud pääste, lootuse ja igavese elu mõtted eksinud ja hirmunud olendite suhtes, kes pole tõepoolest ei väga õnnelikud ega väga head.

Sajandite vältel oli Tema peamiseks enese ja oma mõtete avaldamise paigaks maine pühamuteenistus, mis oli lunastusplaani piltlikuks väljendiks.

Sel nädalal vaatleme pühamuteenistust ja mida Issand oma rahvale selle kaudu öelda tahtis. Nii võime meiegi nõuda enesele lootust, mida Jumal armurikkalt meile pakub – meile, keda teatud määral iseloomustab tabavalt Auden'i luulesalm.

Pilk nädalale: Mis tähendus oli neil ohvritel? Missugust eesmärki täitis Vana Testamendi pühamu? Kuidas kujutati ohvriteenistuse kaudu Kristust? Miks oli veri kogu toimingu keskne osa?

Pühamu-eelsed ohverdamised

Möödunud nädala õppetükis käsitleti ülevaاتlikult mõnda esimestest Vanas Testamendis mainitud ohvritalitustest. On huvitav märkida (ja tõenäoliselt te ka märkasite), et neis kirjakohtades mainitud ohverdamistele ei ole antud ei selgitust päritolu ega eesmärgi kohta. Piibel mainib lihtsalt, et need toimusid.

Olenemata iga sündmust ümbritsenud erinevaist asjaoludest on Kaini ja Aabeli (1 Ms 4:4), veepuutuse (1 Ms 6.-8. ptk) ning Aabrahami ja Iisaki (1 Ms 22:13) lugudel kõigil üks oluline ühine näitaja. Milline, ja miks on see niivõrd tähtis?

Kõigi nende pühamu-eelsete ohvritalituste keskmes oli ohver, veri, “süütu” looma surm. Ehkki kirjakohtad ise räägivad vähe ohverdamise eesmärgist, oli sellegipoolest sündmuse keskmes looma surm. Neis surmades oli midagi, mis muutis teo enda Jumalale vastuvõetavaks (võrdle Issanda reaktsiooni Kaini ja Aabeli ohvritele). Seda näeme ka Noa ohvritalituse puhul laevast väljumisel.

Loe 1 Ms 8:21, 22. Pööra tähelepanu Noa toodud ohvrite ja Issanda kavatsuse vahelisele sidemele mitte kunagi “needa enam maad inimese pärast” (vt ka 1 Ms 9:8-17). Millele neis tekstides vihjatakse, kui just otse välja ei öelda? Kuidas avaldub siin lunastusplaan?

Juba tollal, kaua aega enne Risti, anti meile võimalus heita pilk suurele lunastusplaanile, Jumala valmisolekule meile andestada, mis tulenes ainuüksi meie eest toodud ohvrist. Jumal võttis vastu – maailma hüvangu silmas pidades – Noa ohvri, kuigi “kõik ta [inimese] südame mõtlemised [on] üksnes kurjad.”

Piibel märgib Noa esimese teona pärast laevast väljumist altari ehitamist ja sellel Issandale ohverdamist. Mida räägib see vajadusest hoida Issandat oma elus esikohal, mitte ainult sõnades, vaid konkreetsetes tegudes jumalakummardamise, tänu ja kiituse kaudu?

Maine pühamu

Algusest peale, Aadama ja Eeva langemisega, sai selgeks, et patu üheks tagajärjeks on inimkonna ja Jumala vaheline eraldatus. Jumal on püha, inimkond ebapüha ning õhku jääb küsimus: kuidas saab püha Jumal tulla ebapüha inimese juurde? Maine pühamuteenistus aitab sellele küsimusele vastata.

Loe 2 Ms 25:8. Miks käsib Jumal heebrealastel valmistada pühamu?

Pühamu toimib Jumala ja Tema rahva vahelise kohtumispäigana. Juba pühamu nimi, “kokkusaamise telk” (sageli tõlgitud “kogudusetelgina”), kannab seda mõtet: pühamu oli koht, kus Issand, püha Jumal, kohtus patuse, langenud inimkonnaga. Pühamu vahendusel suhtles Issand, taevaste ja maa Looja, igapäevaselt oma lepingurahvaga. Siin andis Ta teada oma kohtuotsused (2 Ms 16. ptk), andestas pattu (3 Ms 4. ptk), juhtis nende teekonda (4 Ms 9:15-21), puhastas neid rüvedusest (3 Ms 14:31) ja suhtles nendega (2 Ms 25:22). Pühamu oli nende jumalateenistuse keskpunkt, jumaliku suhte kese ning paik, kuhu inimesed tulid, et tunda rõõmu sellest heast, mis tulenes lepingulisest suhtest Jumalaga.

Kas pühamu oli ainus koht, kus Jumal suhtles oma inimestega sel erilisel moel? Kuidas aitab sellele küsimusele vastata 2 Ms 12. ja 20. ptk?

Loomulikult ei piirdunud Issanda suhted oma rahvaga üksnes pühamuga, ent ometi oli tegu valitud vahendiga, mille kaudu Ta nendega lävis. Miks Ta valis just sellise viisi, seda Pühakiri ei põhjenda, ent oluline on see, et nimetatud vahendaja kaudu sai Tema, püha Jumal, ilmutada end rahvale, et nad võiksid Temaga kohtuda ja suhelda viisil, mis võimaldas neil mõista Tema tahet nende elu suhtes.

Heida veelkord pilk asjadele, mida Jumala kohalolek pühamus Tema rahvale andis. Mil moel pakub Jeesuse lihassetulek (Jh 1:14) meile täna samasugust kogemust?

Veri ja pühamu

Eiline osa käsitles pühamut vahendina, mille kaudu püha Jumal sai elada patuste keskel ja nendega lävida. Ometi polnud ehitis iseenesest mingi filter, mis võimaldas inimestel Issandale läheneda, Teda teenida ja Temaga osaduses olla. Siia oli kaasatud midagi enam, mida ehitis ise poleks iial saanud pakkuda.

Loe 3 Ms 17:11. Milline oluline element on siin ära toodud ja miks on see oluline, kui patune inimkond tahab läheneda pühale Jumalale?

Otsi üles 2 Ms 24:5-8; 29:12; 30:10; 3 Ms 4:17 ja 10:18. Milline ühine nimetaja on kõigil neil kirjakohtadel?

Ka kõige pealiskaudsemal Vana Testamendi lugemisel ilmneb kogu pühamuteenistuse rituaali keskmes oleva vere tähtsus. Süüitud loomad – lambad, härjad, kitsed – tapeti eri teenistuste käigus, alates esimesest lepingu sõlmimise tseremooniast rahva ja Jumala vahel (2 Ms 24:5-8) preestri patu lepitamiseks (3 Ms 4:17) kuni puhastamisrituaalide (3 Ms 15:25-30) ja Lepituspäeval (3 Ms 16. ptk) toodava ühise ohvrini välja. Kõik see tunnistab sellest, kuivõrd möödapääsmatud olid maises pühamuteenistuses loomohvrid ja veri. Lisaks kõigile vaimulikele õppetundidele, mida pühamuteenistus kandis, oli nende loomade ohverdamine ja nende vere valamine kogu tegevuse kese.

See ei tohiks kedagi üllatada. Patustena tuleks meid hävitada, sest patu palk on surm. Ometi valmistas Jumal oma armus pääste – süütu sureb süüdlase asemel (Rm 5:8). Jeesus ise annab oma elu, ehk teisisõnu, valab oma vere, selleks et meie, patused, võiksime leida andestuse (Gl 1:4; 1 Pt 1:19). Kuna veri sümboliseerib elu ja valatud veri surma, siis iga ohvrilooma surm osutas Jeesuse surmale – vahendile, mille kaudu inimkond leiab lõpliku tagasitee oma Looja juurde.

Süütute loomade ohverdamine näib julm, lausa jõhker. Ja võimalik, et see peabki niimoodi paistma. Mida peaks see rääkima patu patususest, kui sellest vabanemiseks tuleb kasutada sedavõrd karmi, isegi julma, vahendit?

Pühamu ja patt

Ohvriteenistuse kaudu avas pühamu Jumala lepingurahvale juurdepääsu Tema jumalikule lähedalolule. Ent jäävad siiski kaks küsimust: Mis oli neis ohvrites sellist, mis tegi võimalikuks juurdepääsu Jumalale? ja Kuidas sümboliseeris see kõik ettetähendavalt Kristuse tegusid meie heaks?

Loe järgmised kirjakohtad: 3 Ms 5:1, 17; 17:16; 19:17; 20:17, 20. Mida tähendab sinu arvates nende kirjakohtade vahetus kontekstis väljend “kandma patusüüd”?

Peamine siintoodud mõte on, et inimesed vastutavad omaenese patu ja üleastumise eest. Vabandusi arvesse ei võeta. Jumal pakkus oma rahvale lepingut ja selle kaudu võimaldas neil osa saada Tema pühadusest (2 Ms 19:6; 3 Ms 19:2; 20:7), elades usus ja Talle ustavalt (3 Ms 20:8). Patt ja ebapuhtus, käsust üleastumine võis seda lepingulist suhet rikkuda. Kui patuga poleks midagi ette võetud, pidanuks rahvas kandma karistust, sest neil tulnuks kanda omaenese üleastumisi. Issand aga oma armus pakkus neile välja võimaluse saada üleastumine andeks ja sellest puhastatud. Pühamus toimuva ohvriteenistuse keskne mõte oligi selles.

Andestuse leidmiseks pidi patustaja tooma Issandale ohvri (3 Ms 5:5, 6). Konkreetne loom ja rituaal sõltus paljudest teguritest, kuid peamine mõte oli sama – inimese patt ja üleastumine kanti üle süütule loomale ning loom suri, sest vastasel juhul pidanuks surema patustaja ise. Seda osa protsessist nimetatakse *lepituseks*.

Millega võrdsustatakse “lepitus” järgmistes tekstides: 3 Ms 4:20; 6:7; 19:22; 4 Ms 15:25? Kuidas aitavad järgmised kirjakohtad meil mõista, mida meile Jeesuse kaudu pakutakse – L 130: 3, 4; Ef 1:7; 4:32; Kl 1:14? Kuidas oled isiklikult kogunud selle imelise töötuse reaalsust?

Ülim patuohver

Mida räägivad järgnevad kirjakohad Jeesusest eilse osa valguses, mis käsitles patu ja üleastumise ülekanndmist süütule loomale kui patusele andestamise vahendile? Js 53:11; Hbr 9:28; 1 Pt 2:2.

Sõnum on selge: Jeesusest sai meie pattude kandja, kes võttis meie patud enese peale ja kandis karistuse nende eest, ning on ainsaks pääste- ja andestuse omandamise teeks langenud inimkonnale. See on oluline tööde, mida paljus sümboliseeris maine pühamuteenistus.

Loe Js 53. peatükki. Kuidas õpetab see peatükk omal kordumatul moel arusaama Kristuse asendussurmast meie eest?

Js 53. ptk koos 52. ptk-i viimase kolme salmiga kätkeb endas evangeeliumisõnumit. Jesaja kaunis kirjeldus Päästjast ja Tema lunastustööst on seatud inimliku tänamatuse taustale. Neisse salmidesse on sisse kirjutatud väga selge ja eksimatu iseloomustus Kristuse ohvri asenduslikust olemusest, mida ettetähendavalt sümboliseeris maine pühamuteenistus. “Seda peatükki [Js 53] tuleks hoolega uurida. Siin kujutatakse Kristust Jumala Tallena. Need, kes on täis uhkust, kelle hinge täidab edevus, peaksid heitma pilgu oma Lunastajale ja alandama ennast põrmu. Terve see peatükk tuleks õppida pähe. Selle mõju alistab ja alandab hinge, mida rüvetab patt ning hellitab eneseülendus.” Ellen G White’i komm, 4BC 1147.

Loe veelkord Js 53. ptk-i ja kirjuta välja kõik tekstid, mis räägivad inimkonnast. Millise pildi see loob? Kui täpne on see kirjeldus? Kuidas iseloomustab toodud pilt sind ennast? Samas, millist lootust pakutakse siin meiesugustele langenud olenditele?

Edasiseks uurimiseks: Vt ka Ellen G White'i komm 4BC 1147, 1148; Ellen G White'i "Ajastute igatsus", orig lk 78, 458; "Evangeeliumitöö", orig lk 612; "Suur võitlus", orig lk 358, 359; "Prohvetid ja kuningad", orig lk 690-692.

"Paljudele on mõistatuseks, miks olid vanas religioosses süsteemis vajalikud nii paljud ohvrid, miks viidi nii suur hulk verest tühjaks jooksvaid ohvreid altarile. Tohtu tähtsusega tõde, mida hoiti inimeste silme ees ning mis kirjutati meelde ja südamesse oli: "Ilma verd valamata ei ole andeksandmist olemas" (Hbr 9:22). Iga verest tühjaks jooksev ohver kujutas "Jumala Talle, kes võtab ära maailma patu" (Jh 1:29).

Kristus ise oli alusepanija juudi jumalakummardamise süsteemile, milles sümboliseeriti kujutati vaimulikke ja taevaseid asju...

Iga ohver, iga tseremoonia kandis endas õppetundi, millest tõsiselt jutlustas preester oma pühas töös ja millele oli aluse pannud Jumal ise – et üksnes Kristuse vere kaudu on pattude andestus võimalik.

Vanal ajal päästeti usklikud sama Lunastaja poolt nagu tänagi, tegu oli lihtsalt varjatud Jumalaga. Nad nägid Jumala armu sümbolites ... Kristuse ohver on kogu juudi teenistuse auline täitumine. ... Nüüd võib igauks läheneda Jumalale tänu Kristuse teenetele. ... Enam pole tarvis sõltuda preestrist ega tseremoniaalsest ohvrist. Kõigil on vabadus astuda otse Jumala ette isikliku Päästja kaudu.

Kogu meel, kogu hing, kogu süda ja kogu inimlik jõud on välja ostetud Jumala Poja verega." — Ellen G White "God's Amazing Grace", lk 155.

Küsimused aruteluks:

1. Millisel olulisel viisil olid kõrbes asunud kogudusetelgi ja hiljem Jeruusalemma templis peetud ohvriteenistused evangeeliumi eeltähenduseks ja kuulutuseks?

2. Kristlastena näeme maises pühamuteenistuses sümboliseeritud Kristuse surma. Ometi ei piirdunud maine teenistus lihtsalt looma surmaga. Preestrid teenisid rahva pattude lepitamiseks maises pühamus ka *pärast* ohvritoomist. Mõtiskle selle tähtsa tõe üle meie arusaama valguses Kristusest kui meie Ülempreestrist taevases pühamus.

4. õppetükk — 15. - 21. jaanuar

Sa valmistasid mulle ihu

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Jh 1:1-3; Fl 2:5-8; Hbr 1:8, 9; 5:7-9.

Meelespeetav tekst: “Sellepärast ta maailma tulles ütleb: “Ohvrit ega andi sa ei tahtnud, aga sa valmistasid mulle ihu” (Hbr 10:5).

Ligikaudu 2400 aastat tagasi kirjutas Euripides tragöödia “Alkestis”, milles Tessaalia kuningas Admetos oli määratud surema noorena, kui ta ei leidnud kedagi, kes oleks valmis surema tema asemel. Ta anus oma isa, ema, teisi sugulasi ja sõpru, kuid kõik keeldusid. Üksnes tema naine Alkestis nõustus end ohvriks tooma. Pärast naise surma kurtis kuningas: “Kannan leinamärki sinu pärast, mu naine, mitte aasta, vaid kõigil oma päevil, põlates naist, kes mind oma üsas kandis ning vihates oma isa, sest nad armastasid mind oma sõnade, mitte tegudega.”

Euripidese draama käsitleb mitmeid teemasid, millest olulisim on eneseohverdus ehk mida tähendab elu andmine teise eest. Loomulikult, kristlastena näeme siin kahvatut paralleeli Jeesuse looga, kes andis enese mitte ühe kuninga, vaid terve planeeditäie vääritude olevuste eest. Sel nädalal vaatleme kõige uskumatuma ohvri algusperioodi: Kristuse tulekut lihas, et anda oma elu meie eest.

Pilk nädalale: Kes oli Jeesus enne lihassetulekut? Kas Ta oli pärast lihassetulekut nii Jumal kui inimene? Kuidas iseloomustab Piibel Tema inimesesarnasust? Tema jumalikkust? Kuidas sai Tal olla üheaegselt kaks olemust? Kuivõrd olulised on meile nii Tema jumalikkus kui inimesesarnasus?

“Kas universum on sõbralik?”

Selleks, et pisutki hakata mõistma, mida Jeesus Kristus on teinud meie heaks, võttes enesele inimolemuse, peame esmalt mõistma, kes Ta on, kust Ta tuli ja milline oli Tema positsioon enne siia maailma tulekut Maarja, Tema maise ema, üsa kaudu. Need teemad pole alati kergesti mõistetavad, kuna arusaamad, mida need kannavad, on inimloomusele niivõrd raskesti hoomatavad. Ainus, mida ma teha saame, on Püha Vaimu juhatusel tunda imetlust selle üle, mida me teame, ning rõõmustada lootusest, mida see Jumala poolt meile antud teadmine pakub.

Otsi üles järgmised kirjakohtad: Mi 5:2; Jh 1:1-3, 6:62; 8:58. Mida räägivad need tekstid sellest, kus ja kes oli Jeesus enne inimesena maa peale tulekut?

Need tekstid (ja teised) käsitlevad ülitähtsat teemat – Jeesuse eeleksistentsi juba enne Tema lihas-tulekut. Muu hulgas õpetavad need, et Jeesus on Jumal ning eksisteeris juba enne maa peale tulekut. Ta polnud lihtsalt üks suurmees, suur õpetaja ja vaimulik juht. Ta oli Jumal, ja Jumalana eksisteeris Ta juba enne inimesekssaamist. Õigupoolest on Tema olemasolu *igavene*. Kristuse jumaliku olemuse teema läbib kogu Piiblit. Jeesus tuli Isa juurest (Jh 16:28), oli Isaga üks (Jh 10:30) ja eksisteerib igavesti Isaga koos (Jh 1:2). Pole kunagi olnud aega, mil Jeesus ei oleks eksisteerinud, vastasel juhul oleks tegu loodolevusega, ent Piibel seda ei õpeta.

Loe Jh 1:3. Mil moel valgustab see salm Jeesuse igavest eeleksistentsi?

Mõtiskle sellest, mida tegelikult tähendab see tohutu tõde, et Jeesus, igavene Jumal nagu Isagi, sai inimeseks. Kuidas muudab selle tõe mõistmine meie arusaama mitte ainult iseendast, vaid ka maailmast ning kogu meie eksistentsist? Keegi on kunagi öelnud, et inimkonna ees seisev määrava tähtsusega küsimus on: “Kas universum on sõbralik?” Arutle koos teistega, kuidas arusaam Kristuse jumalikkusest ja eeleksistentsist aitab sellele küsimusele vastata.

Jumala ja inimese kujul

Kaasagsele mõtteviisile on arusaam Kristuse eeleksistentsist ja Tema hilisem süünd inimihusse liialt fantastiline, et seda tõsiselt võtta. Need lood kuuluvad teadusliku ja ratsionaalse mõtte puudumise ajastusse. Maailmale, mis on kasvanud teaduse käe all, kus tõde on vaid see, mida on võimalik analüüsida laboris või teadusliku uurimustöö abil, on Jeesuse lihassetulek lihtsalt midagi sellist, mida “mõistlik” inimene ei saa aktsepteerida, kuna see asub väljaspool tavalisi teaduslikke ja kaasaegseid uurimismeetodeid ja -vahendeid. Oleks loomulikult tore, kui kogu tõde oleks määratletav ainuüksi nende parameetrite abil; ent kuna paraku pole see nii, ei vii need meetodid meid iial tõeni, mida me hädasti peame teadma. Me õpime neid tõdesid tundma hoopis seepärast, et meile on neist räägitud.

Loe Fl 2:5-8. Mida ütleb Jumal neis salmides? Mida räägivad need Jeesusest, kes Ta oli ja kelleks Ta sai, et meid päästa? Kuidas ilmutavad need kirjakohtad Jeesuse jumalikkust ja inimlikkust?

6. salmis ütleb Paulus, et Jeesus oli “Jumala nägu”, kuid “loobus iseenese olust” (7. s) ja võttis enesele “orja näo”. Huvitav on siinkohal tõsiasi, et “näona” tõlgitud sõna (Ta oli “Jumala nägu” [6. s] ja “orja näo” [7. s]) on tuletatud ühest ja samast kreekakeelsest sõnast *morphe*, mis tähendab millegi peamist ja tähtsaimat iseloomustajat, vastandina puhtjuhuslikele või muutuvatele omadustele. Teisisõnu, ring võib olla roheline, punane või koosneda kividest, kuid need omadused ei määra ringi kui kujundi olemust, sest need kõik võivad muutuda, aga ring jääb sellegipoolest ringiks. Seevastu ringi ümarus, selle *morphe*, vorm, ei saa kunagi muutuda, see on asi, mis on ringiks olemise puhul vältimatu. Sedasama ütleb Paulus Jeesuse kohta: Ta oli tõeliselt Jumal omades kõiki Jumalale vältimatult vajalikke iseloomustajaid ning seejärel alandas Ta end võttes enesele inimesele, orjale, omase põhiolemuse ja sai ka täielikult inimeseks. Ta oli täielikult Jumal ning inimene.

Miks on see tähtis tõde Jeesuse jumalikkusest ja inimlikkusest midagi sellist, mida ei teadus ega mingi muu inimlik uurimisvorm ei suuda meile iial õpetada? Millised teised olulised tõed eksisteerivad väljaspool teaduse ja filosoofia piire? Mida peaks see rääkima nende distsipliinide piiratud elulise tähtsusega tõdede avaldamisel?

Kristuse inimesesarnasus

Eilse Fl 2. ptk- i kontekstis loe järgneva Ellen White'i tsitaadi: “Imeline inimese ja Jumala kombinatsioon! Ta oleks võinud tõhustada oma inimolemuse vastupanuvõimet haigustele, kasutades selleks jumaliku elujõu allikat ja kandes hävimatut elujõudu üle inimlikule. Kuid Ta alandas end inimolemuseni. Ta tegi seda selleks, et Pühakiri võiks täide minna. Lunastusplaani autoriks oli Jumala Poeg, kes teadis oma alanduse kõiki etappe – et Tal tuleb alanduda tegemaks lepitust hukkamõistetud, sureva maailma pattude eest. Milline andlikkus pidi see olema! See hämmastas ingleid. Keel ei suuda iial kirjeldada ega kujutlusvõime seda haarata. Igavene Sõna nõustus saama lihaks! Jumal sai inimeseks! See oli vapustav andlikkus.” – Ellen G White, ajakirjas “Review and Herald”, 4. september 1900.a.

Otsi üles järgmised kirjakohtad: Mt 4:1, 2; 8:24; 26:37; Mrk 2:16; 3:5; Lk 2:7; Jh 4:6; 11:41; 19:28. Kuidas kinnitavad need tekstid Kristuse inimesesarnasust?

Vaatamata eri lähenemisele Jeesuse elule ja surmale, tunnistavad nii Matteus, Markus, Luukas kui Johannes, et oma inimolemus ei alistunud Ta kordagi liha kiusatustele ega kiusaja riugastele. Kiri heebrealastele ütleb, et Jeesus oli “kõiges kiusatud otsekui meie, siiski ilma patuta” (Hbr 4:15). Peetrus, kes tundis Jeesust hästi, tunnistab, et Ta “ei teinud pattu ja [Tema] suust ei leitud pettust” (1 Pt 2:22). Johannes kirjutab, et “temas ei ole pattu” (1 Jh 3:5) ja Paulus ütleb, et Kristus “ei teadnud mingist patust” (2 Kr 5:21). Samas näitavad ka Kristuse enda sõnad Jh 8:29, 46; 15:10, et olgugi läbinisti inimene, ei teinud Ta iial pattu.

Pole sugugi raske mõista, miks on Jeesuse inimesesarnasus meile sedavõrd oluline. Lõppude lõpuks, võttes enesele inimolemuse, sidus Kristus end inimsooga tähelepanuväärsel viisil. Miks on samas Tema patutus sedavõrd oluline?

Kristuse jumalikkus

Loe järgmised kirjakohad ja kirjuta neist igapäevasele, kuidas need Jeesuse jumalikkust väljendavad:

Jh 8:58 _____

Jh 20:28 _____

Hbr 1:8, 9 _____

Samal ajal kui Piibel kinnitab üheselt Kristuse inimsust, ei jää seda lugedes ka kahtlusi Tema jumalikkuses. Jumal, kes eksisteeris enne enda lihassetulekut, jäi selleks samaks Jumalaks ka siis, kui oli riietatud inimihuga. Selle tõe mõistmine on meile tõepoolest keeruline.

Loomulikult ei vähenda asja tõesust fakt, et meie seda mõista ei suuda. On asju, isegi "ilmalikus" maailmas, mida küll usutakse, ent mida on keeruline mõista. Kvantteooria õpetab, et aatomi alajaotused ei eksisteeri enne, kui keegi neid vaatleb. Üldine relatiivsusteooria ütleb, et materia painutab ruumi ja aega. Eluprotsess ise on täis saladusi, mida me ei mõista, ehkki me teame, et elu on reaalne kogemus. Lühidalt, meid ümbritsevad paljud müsteeriumid – nähtused, mida me täielikult mõista ei suuda. Miks peaksime siis olema üllatunud, kui kohtame sedalaadi asju ka oma religioonis? Pole mingi ime, et Pühakiri soovib meil tõsiselt mõtiskleda Jumala ja Kristuse müsteeriumidest (Kl 2:2, 3). Samuti ei ole ime, et Jeesus ütleb Tema tõelise tundmise olevat võimaliku üksnes ilmutuse kaudu (Mt 11:25-27; 16:17).

Nimeta veel nähtusi kas materiaalses või vaimulikus maailmas, mille olemasolusse me usume, ent mida on raske, kui mitte võimatu, mõista. Kuidas peaks see teadmine (et me usume paljusid asju, mida me ei mõista) aitama meil usul haarata kinni olulisest tõest, et Jeesus oli nii Jumal kui inimene? Teisisõnu, miks ei tohiks kõrvale lükata asju, mida me mõista ei suuda?

Igavese Lunastuse looja

Õnneks ei pea me teadma kõiki Kristuse olemust puudutavaid peensusi, selleks et saada kasu Tema poolt meie heaks tehtust. Jumal on teinud avalikuks piisavalt informatsiooni, et võiksime saada päästetud.

Loe tähelepanelikult Hbr 5:7-9. Kuidas portreeritakse siin Kristuse inimesesarnasust? Mil moel on meie kogemus Tema omaga sarnane? Samas, mida tegi Tema sellist, mis meile endile kõigiti ülejõu käib?

Lugedes Hbr 5:7-9, näeme Jeesuse inimesesarnasust erakordse selgusega: Tema ihu, Tema pisarad, Tema kannatused, Tema kuulekus. See kõlab paljus niivõrd inimlikult – jumalik isik kannatamas ja võitlemas eluraskustega, hoides kramplikult kinni usust ja austades Isa. Kõike seda näeme Jeesuses (loe ka Mt 26:39; 27:46; Lk 22:42).

Samal ajal on tegu Jumalaga. Jumalana on Tema lunastusplaani autor, kes viis selle ka inimese kujul ellu. Teda nimetatakse “igavese õndsuse alustajaks” (Hbr 5:9). Teisiti, ei ingli ega lihtsalt hea inimesena, poleks Ta iialgi saanud teha lepitust maailma pattude eest. Loodolevus, ükskõik kui kõrgel või ülendatud positsioonil olev ja ükskõik, kui püha, jääb alati selleks kes ta on – loodud olendiks. Ainult Tema, Jumal ise võis pakkuda seda, mis oli vajalik inimsoo päästmiseks hävingust. Seega, oma inimesesarnasusega valmistas Ta täiusliku, katkematu sideme meiega, andes meile eeskuju usus, kuulekuses, kannatustes. Olles samal ajal ka Jumal, sai Ta tuua ainsa ohvri, millega oli võimalik tasuda maailma pattude eest. Lühidalt, Kristus pidi olema nii Jumal kui inimene, selleks et lunastusplaan edukalt teostada.

Loe veelkord Hbr 5:7-9. Kuidas oled sina oma isiklikus usuelus kogenud siinväljendatut? Näiteks, kuidas on kannatused aidanud sinul õppida sõnakuulmist? Ja ehkki sõna *täiuslikkus* koormavad paljud tähendused ja vastuolud, kuidas oled sina kogenud iseloomu muutumist hea suunas oma kannatuste, palvete ja anumiste kaudu? Kuidas peegeldavad need salmid omal moel sinu isiklikku kristlikku kogemust?

Edasiseks uurimiseks:

“Meie sarnase inimesena tuli Tal näidata sõnakuulelikkuse eeskujuna. Sellepärast võttis Ta enda peale meie olemuse ja elas läbi meie kannatused. “Sellepärast pidi ta kõiges saama vendade sarnaseks” (Hbr 2:17). Kui meil tuleks taluda midagi sellist, mida Jeesus poleks talunud, siis väidaks Saatan otse sealsamas, et Jumala vägi pole meie jaoks küllaldane. Sellepärast oli Jeesus “kõiges kiusatud otsekui meie” (Hbr 4:15). Ta talus iga katsumust, millesse meie satume. Ta ei kasutanud enda heaks mingit väge, mida meile ei pakutaks.” – DA 24.

“Lunastusplaan ei olnud tagantjärele tekkinud mõtte, pärast Aadama langemist kavandatud ettevõtmine. See oli “saladuse ilmutus, mis on olnud igavesest ajast varjul” (Rm 16:25). See oli Jumala aujärje igavesti eksisteerinud aluspõhimõtete ilmutamine. Jumal ja Kristus teadsid algusest peale, et Saatan murrab truudust ning inimene langeb ärataganeja petlikku võrku. Jumal ei määranud ette, et patt peaks eksisteerima, kuid Ta nägi ette selle olemasolu ning valmistus selleks kohutavaks võimaluseks. Ta armastas seda maailma nii väga, et Ta töötas anda oma ainsa Poja, et ükski, “kes usub Temasse, ei saaks hukka, vaid et temal oleks igavene elu” Jh 3:16.” – DA 22.

Küsimused aruteluks:

1. Miks toovad mõnikord vaid kannatused meid sõnakuulmisele?

2. Arutlege Kristuse jumaliku-inimliku loomusega kaasneva paradoksaalsuse üle. Näiteks, see, kes on kõige alalhoidja (Hbr 1:3), pidi ometi kasvama tarkuses ja pikkuses (Lk 2:52); see, kes oli olemas enne Aabrahami (Jh 8:58), sündis laudas (Lk 2:7). Mida see meile õpetab? Kuidas aitavad need asjad meil mõista oma arusaamisvõime piiratust? Miks on selle piiratuse mõistmine oluline? Millises mõttes on usk teadmiste piiratuse tunnistamine? Arutlege nende asjade üle oma klassis.

5. õppetükk — 22. - 28. jaanuar

Kolgata varjus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Mt 17:1-9; Mrk 8:31; Lk 9:28-36; 24:7; Ap t 10:38, 39; 1 Kr 15:13-18.

Meelespeetav tekst: “Järgmisel päeval näeb Johannes Jeesust tulevat tema juurde ja ta ütleb: “Vaata, see on Jumala Tall, kes võtab ära maailma patu!”” (Jh 1:29).

Raamatus “The Bridge of San Luis Rey” (“*San Luis Rey sild*”) räägitakse mungast, vend Juniperist, kes – kuulates, et ühe silla kokkuvarisemise tagajärjel hukkus viis inimest, – otsustab välja uurida, miks just nimelt need viis inimest surma said. Kuna ta usub universumi valitsevasse kõikvõimsasse, kõiki armastavasse Jumalasse, on ta veendunud, et nende inimeste hukkamisele on olemas mõistuspärane seletus. “Vend Juniperile näis, et teoloogial oli nüüd ülim aeg asuda oma kohale täppisteaduste seas.” Paraku, oma töö lõpul, võtab ta aastate jooksul vaevaga kogutud märkmed hukkunute elu kohta ja heidab need merre. Neist tulenenud järeldus – *võimetus* leida põhjendust nende surmale – häiris teda sügavalt.

Keegi võinuks vend Juniperile kohe alguses öelda, et ta ei leia oma küsimusele “mõistuspärast” vastust. Siinpool taevast meil neid vastuseid ei ole. Meil on ilmutus Ristist, Jumalast endast kandmas karistust selle maailma patu, kurjuse ja valu eest. Keskendades oma tähelepanu Ristile, leiame, kui just mitte kõiki vastuseid spetsiifilistele küsimustele inimkannatuste kohta, siis vähemalt lootuse, et need vastused on olemas ja ühel päeval me ka kuuleme neid.

Pilk nädalale: Milline oli Ristija Johannese roll Jeesuse teenistuses? Miks peab Rist olema kogu meie õpetuse ja sõnumi keskmeks? Miks reageerisid jüngrid Kristuse sõnadele Ristist just selliselt? Mis mõttes suhtume meiegi sellesse jüngrite kombel?

Ristija Johannes – Kristuse eeljooksja (Jh 1:29-34)

Ehkki Pühakiri räägib Ristija Johannesest vähe, on seda siiski piisavalt, et näidata meile tema innukust, pühendumust, usku ja, mis kõige olulisem, inimlikkust. Meil on palju õppida sellelt tuliselt, kompromissitult jutlustajalt, kes kuulutas Kristuse esimest tulekut.

Millise põhjaneva tõe ilmutas Jumal Johannesele Naatsareti Jeesusest ja Tema tegevuse eesmärgist? Mida pidas Johannes sinu arvates nende sõnadega silmas (Jh 1:29)?

Ehkki Johannes päris kindlasti ei mõistnud täielikult omaenese sõnade tähtsust Jeesusest kui Jumala Tallest, ütles ta need Vaimu õhutusel. Tema ülesanne oli avada inimeste mõistus ja süda mõistmaks Kristuse lepitusohvri keskset tähendust lunastusplaanis. Millist muud eesmärki Jeesuse tulek ka ei omanud – ravitsemine, õpetamine, jutlustamine, surnuist ülesäratamine – kõik see oli mõeldud juhtima inimeste tähelepanu mitte üksnes sellele, kes Jeesus oli, vaid ka sellele, mida Ta nende heaks pidi tegema oma surmaga. Sest ilma Tema surma ja selle kaudu täideviidava plaanita, olnuks kogu Tema ülejäänud töö asjatu.

Otsi üles järgnevad kirjakohtad. Mida räägivad need Jeesuse surma olulisusest lunastusplaanis? Mrk 8:31; Lk 24:7; 1 Kr 15:13-18.

“Kristuse lunastussurm patu eest on tähtsaim tõde, ümber mille koonduvad kõik ülejäänud tõed. Selle õigeks mõistmiseks ja hindamiseks tuleb tunda õppida kõiki Jumala Sõnas leiduvaid tõdesid, alates 1. Moosese raamatust kuni Ilmutusraamatuni – Kolgatalt kiirgava sära valguses ühenduses imelise, keskse tõega Lunastaja lepitusest. Need, kes uurivad Vabastaja imepärast ohvrit, kasvavad armus ja tarkuses.” – Ellen G White “Sons and Daughters of God”, lk 221.

Miks peab Rist ja Kristuse lepitus Ristil olema meie, seitsmenda päeva adventistide, keskne sõnum? Mida saame kogudusena teha selleks, et kindlustada selle olulise tõe püsimist meie kuulutuse keskmes? Mis juhtub meiega, kui me selle silmist kaotame?

Kristuse elu – teenimine, kannatused, eneseohverdus**(Ap t 10:38, 39)**

Ligikaudu kolm ja pool aastat töötas Jumala Poeg väsimatult langenud inimkonna keskel. Evangeeliumeist leiame ühe aruande teise järel Jeesuse headest tegudest, mida Ta Jumala väes inimesena tegi. Mitte kunagi varem polnud maailm näinud niisugust Tervendajat, Õpetajat, Humanisti! Tema elu oli alates lapseeast pühendatud kaasinimeste teenimisele.

Kirjelda Kristuse tööd ja selle mõju. Mt 4:23-25; 8:14-17; Ap t 10:38, 39.

Lugedes Ap t 10:38, 39 ilmneb uskumatu paradoks: Jeesus käib ringi mööda maad “tehes head” ja mida Ta selle eest saab? – Ta “puuakse puusse”. Kuidas on see võimalik? Kuidas saab inimene, kelle lahkus, headus, puhtus ja armastus on nähtavad igäühele, äratada niisuguse negatiivse, vihkamisest kantud reaktsiooni? Juhul muidugi, kui just Tema puhtus, armastus ja headus sellist reaktsiooni ei ajenda.

Loe Jh 3:19-21; 15:17-25 ja Rm 8:7. Kuidas aitavad need kirjakohtad vastata esitatud küsimustele?

Enne kui mõtlematult kohut ja hukka mõista, peaksime heitma pilgu iseenele kurja südamesse (Jr 17:9). Kes meist, seistes silmitsi elustiiliga, mida iseloomustavad headus, armastus, usk, heldekäelisus või suuremeelsus, vastandina meie enda nõrkusele mõnes nimetatud valdkonnas (või koguni kõigis), poleks tundnud süütunnet, pahameelt või koguni vihakihvatust tolle inimese vastu? Ja kui me oleme tundnud midagi sarnast, võrreldes end mõne teise patusega, kujutle siis, mis tunne võiks olla viibida Jeesuse seltskonnas.

Miks kogeme mõnikord niisuguste inimeste läheduses viibides viha, pahameelt või süütunnet? Mida peaksid sellised mõtted rääkima meile meist endist? Millist sorti hoiatussignaalid need on? Milline on ainus ravim selle vastu?

Risti hoiatused

Millisel oma teenistuse ajahetkel hakkas Kristus rõhutama enda ettemääratud ristilöömist? Miks Ta valis sinu arvates just selle aja? Mt 16:13-21; Lk 9:18-22.

Paljud piibliõpetlased usuvad, et suvel enne ristilöömist (augustis või septembris 30 AD) andis Peetrus Filipi Kaisareas oma suure tunnistuse Jeesusest kui Messiasist. (Vt 5BC 231). Sellest ajast alates tahtis Jeesus hajutada apostlite väärarusaama Tema peamisest missioonist ja kinnitada neid Tema kiiresti läheneva katsumuse eel ning järgnevaiks läbikatsumusteks, mis neid Tema pärast tabavad.

Miks oli jüngritel sedavõrd raske aktsepteerida ja isegi mõista Kristuse selgeid viiteid Teda eesotavale ohvrile? Mrk 9:31, 32; Lk 9:44, 45.

Nii Markus kui Luukas ütlevad, et jüngrid kartsid Jeesuselt küsida, mida Ta silmas pidas. See näitab, et tegelikult nad ei tahtnud teada. Kuivõrd inimlik – tahtmatus kuulda halbu uudiseid, soovimatus teada asju, mis lähevad vastuollu omaenese hellitatud mõtete ja lootustega.

Nii mõneski mõttes leiame sellele suhtumisele põhjenduse Markuse evangeeliumist paar salmi edasi (33. ja 34. s) jüngrite vaidlusest selle üle, kes neist saab teistest kõrgemaks. Teisisõnu, need, kes olid ametis maise positsiooniga, polnud mingil kombel valmis Ristiga kaasnevaks häbiks ja alanduseks. Pole siis ime, et Markus viitab kahel korral jüngrite mõistmatusele Kristuse sõnade ja tegude suhtes, sest nende südamed olid “läinud kõvaks” (Mrk 6:52; 8:17). Niisuguse paadumise põhjuseks oli uhkuse ja edevuse loodud pettekujutelm, mis läks vastuollu Risti meelsusega. Jeesuse jüngritele tähendas ennastohverdav armastus sel hetkel haruldast ehet, mis kaunistab elu suursündmusi, mitte igapäevast elu suunavat õiget meelsust. Nähes Kristust ennastalgavalt ära pöördumas võimalustest haarata kinni poliitilise võimu ohjadest, tundsid nad end puudutatud Temapoolse pragmatismi ja ambitsioonide ilmselgest puudumisest.

Mil moel, nii kohalikus koguduses kui enda südames, näed avaldumas sama meelsust? Igatsus ilmaliku au ja kuulsuse järele on ju ometi niivõrd loomulik? Mil moel ilmneb see sinu enda juures? Miks peame seepärast purunema Risti jalamil?

Langevad varjud ja auhiilgus

Loe Mt 17:1-9; Lk 9:28-36. Kirjuta välja sündmused, mis pidanuks suurendama nende jumalike ilmutuste nägijate usku.

Kristus teadis, et Tema jüngrid ei olnud eesolevaks kriisiks ette valmistatud. Koormatuina religioossete juhtide vastupanust, Ristija Johannese vägivaldsest surmast ja Kristuse hoiatustest Teda ootavaist kannatusist, tundsid jüngrid läheneva halva eelaimust. Seepärast julgustatigi neid jumaliku väe erakordse ilmutusega, kaasa arvatud Jeesuse positsiooni kinnitav häääl taevast. Kõik see pidanuks muidugi kasvatama nende usku ja kinnitama neid tulevaste katsumuste eel.

Millest rääkisid Mooses ja Eelija Kristusega? Lk 9:30, 31. Miks nad sinu arvates sel teemal arutlesid?

Siinjuures on huvitav märkida, et taevast ei saadetud sel hetkel Lunastajat kinnitama mitte võimsat inglit; kaks inimest, kes mõlemad olid kumbki omal moel kogunud inimkannatusi ja katsumusi, tulid kõnelema Lunastajaga Teda eesootavast ohvrast ristil. Teisisõnu, seda uskumatut kohtumist ei olnud vaja mitte üksnes neile kolmele jüngrile (kes osa sellest nagunii maha magasid), vaid Jeesusele, kinnitamaks Teda inimihus, seistes silmitsi eesootava Ristiga. “Need mehed olid tulnud kinnitama Jeesust Tema kannatuste eel ja lohutama Teda taevase kaastundega.” DA 425.

Kujutle, et sinul avaneb võimalus kogeda mõnd erakordset jumaliku taevase väe ilmutust, mis kinnitaks tugevasti sinu usku Jeesusesse, sarnaselt Peetrusele, Jakoobusele ja Johannesele. Sa ei kahtleks selles ju kunagi, eks ole? Sinu usk jääks vankumatuks, eks? Sa ei vajaks enam mitte kunagi oma elus kinnitust usule, ega ju? Miks ei kogunud jüngrid seda, isegi pärast Muutmise mäel toimunut? Milline ühine probleem on meil jüngritega?

Uue kuningriigi seadus (Mt 20:25-28)

Kristuse teenistus oli jõudmas haripunkti. Ta viibis koos oma jüngritega oma viimasel teekonnal. Sel teel ütles Ta neile selgelt, et Jeruusalemmas “kõik viiakse lõpule, mis prohvetid on kirjutanud Inimese Pojast!”, sest “Inimese Poeg antakse ülempreestrite ja kirjatundjate kätte ja nad mõistavad Tema surma ja annavad Tema paganate kätte pilgata ja piitsutada ja risti lüüa; ja kolmandal päeval Ta äratatakse üles!” (Lk 18:31; Mt 20:18, 19). Need sõnad pidanuks juhtima jüngrite tähelepanu nimetatud sündmusi käsitlevaile prohvetite ennustustele. Kuid nemad “ei saanud midagi aru sellest, ... ja nad ei mõistnud, mida öeldi” (Lk 18:34) – mitte seepärast, et Jeesuse sõnad oluaksid ebaselged või keerulised, vaid seetõttu, et Tema eesmärgid olid nende sihtidele ja lootustele niivõrd võõrad. Nad lihtsalt ei tahtnud kuulda, mida Tal neile öelda oli. Lõppude lõpuks oli Kristus saatnud nad kõikjale kuulutama, et “taevariik on lähedal” (Mt 3:2) ja lubanud selles riigis neile kõrgeid ametikohti Iisraeli kroonitud kohtumõistjatena (Mt 19:27-30).

Mida palusid Jakoobus ja Johannes koos oma ema Salomega Jeesuselt sellest lubadusest ajendatult? Mida räägib Jeesuse vastus Tema kuningriigis asuva auhiilguse troonile viivast teest ja Tema valitsuse olemusest? Mt 20:20-28; Mrk 10:35-45.

Ehkki nende palve on kantud puhtalt eneseülendamise soovist, ei noomi Jeesus jüngrid ega nende ema isikliku au himustamise pärast, mis on nii Jeesuse iseloomule kui Tema missioonile absoluutselt võõras. Pigem püüab Ta süvendada ja puhastada nende armastust Tema vastu ning siduda neid tugevamini oma eesmärgiga. Jeesus soovib neid mõistma panna, et kroonile eelneb rist.

Vene kirjanik Fjodor Dostojevski on kirjutanud loo Jeesusest, kes tuli inimihus maa peale, sarnaselt oma esimese tulekuga. Peagi Jeesus arreteritakse ja vangistatakse. Ta kohtub Peasüüdistajaga ning on sunnitud vastama, mis põhjusel on Ta pöördunud maa peale ning sekkunud inimeste ellu ja plaanidesse. **Oletame nüüd, et Jeesus astub inimese kujul otse sinu ellu. Kuidas mõjutaks Tema sekkumine sinu elu ja plaane? Mida räägib sinu vastus sinust enesest ning sinu eluviisist?**

Edasiseks uurimiseks: Vt Ellen G White'i "Apostlite teod", orig lk 359, 541-543; "Ajastute igatsus", orig lk 547-551, 644; "Fundamentals of Christian Education", lk 142; "The Sanctified Life" [Pühitsetud elu], orig lk 56, 57; Testimonies for the Church, 4 kd, lk 226.

"Kolgata rist tuleb tõsta kõrgele inimeste kohale, et see lahustaks endas nende meele ning koondaks enesele nende mõtted. See annab Jumalale võimaluse äratada kõik vaimulikud võimed oma jumaliku väega. Üksnes selliselt on võimalikud õiged teod Meistri nimel. Siis hakkab töötegijaist nagu elavaist tõrvikuist kiirgama maailmale valgust." MB 44.

Küsimused aruteluks:

1. Kristus, maailma parim Õpetaja ja Tõde, näitas iga oma teoga, et Ta "ei ole tulnud ennast laskma teenida, vaid ise teenima" (Mrk 10:45). Miks oli Tema jüngritel sedavõrd keeruline taibata Tema missiooni ennastohverdavat ja -ületavat olemust, milleks kutsuti üles ka neid? Mida näitab see langenud inimkonna kohta? Milline on ainus ravim niisuguse meelsuse muutmiseks?

2. Kuidas oleks mõjutanud Kristuse mõjuvõimu ja missiooni Tema kaebused teemal, et inimkond ei suuda vääriliselt hinnata Tema teeneid, või virisemine, et Tema jüngrid ei ole võimelised mõistma Tema tegelikke eesmärke ega iseloomu? Kas meil on Kristusest enam õigust viriseda ja hädaldada? Milline vastumürk on olemas sellele erakordselt igapäevasele vaimsusele ja käitumisele? Jh 15:11; 16:33; Hbr 12:1-5.

3. Jüngrid, Kristuse järelkäijad, olid vaatamata neile eelnevalt jagatud valgusele Risti suhtes ikkagi ette valmistamata. Milliseid ühisjooni leiad nende ja meie kui Kristuse Teist tulekut ootava rahva vaimuliku olukorra vahel?

4. Arutlege neljapäevase osa lõpus oleva küsimuse üle kas koguduse kui terviku või kohaliku koguduse kontekstis. Kas meie tervitaksime Jeesuse tulekut, või oleks Ta meie kui koguduse plaanidele tülinaks?

6. õppetükk — 29. jaanuar - 4. veebruar

Kannatuste nädal

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Mrk 11:1-11; Jh 13:1-17, 15:9-17.

Meelespeetav tekst: “Kui ta nüüd oli väljunud, ütles Jeesus: “Nüüd on Inimese Poeg austatud ja Jumal on austatud Temas! (Jh 13:31).

Ühes Rooma muuseumis eksponeeritakse tõenäoliselt üht esimesi maale Ristilöömisest. Õnnetuseks on tegu karikatuuri, seinale soditud grafitiga. Sellel kujutatakse ristile löödud eeslipealist meest. Risti ees seisab teine mees, käed imetluses üles sirutatud. Pildi allkirjaks on ladinakeelne kritseldus: “Alexander kummardab Jumalat.”

Ehkki nii juute kui kristlasi on süüdistatud eeslikummardamises (selle süüdistuse täpne päritolu on teadmata), peaks nimetatud pildi negatiivne hoiak aitama meil mõista ristilöömisega kaasnevat häbi, mida üldiselt tänapäeval ei osata eriti adekvaatselt hinnata. Lõppude lõpuks, me imetleme Risti, laulame sellest, asetame selle oma kirikutesse ja kirjutame seda ülistavaid raamatuid. Ometi, kas on ikka mõtet kummardada meest, kes hukati kurjategijana kõige häbiväärsemal ja barbaarsemal moel?

Loomulikult on sel mõte, kui sa kord mõistad, kes see mees oli ja mida tähendas maailmale Tema surm.

Pilk nädalale: Miks ei takistanud Jeesus poolehoiuavaldusi, mida rahvas Talle Jeruusalemma sisenedes osutas? Kuidas suhtus suurem osa juute Jeesusesse? Milline oli jalgade pesemise tseremoonia tähendus?

Ülevaade viimasest Paasapüha nädalast

Ligikaudu *ühe kolmandiku* nelja evangeeliumi sisust moodustab detailne kirjeldus Kristuse viimasest Paasapüha nädalast, mis lõppes Tema ristilöömise ja ülestõusmisega. Sealhulgas on ka mõned tähendamissõnad jumalariigist ja tulevases kohtumõistmisest.

Tänane osa annab lühiülevaate ajaperioodist, mida sageli nimetatakse Kannatusnädalaks – alates Kristuse ristilöömisele eelnenud pühapäevast-estmaspäevast kuni ülestõusmise pühapäevani. Vastavalt Issanda algsetele juhtnöõridele tuli paasatall tappa esimese kuu neljateistkümnenda päeva õhtul (algelt nimetati seda varakevadist kuud heebrea keeles Aabibiks, hiljem Niisaniks). (Vt 2 Ms 12:1-6; 34:18; Es 3:7).

Alljärgnevalt Kannatusnädala tähtsündmused:

Pühapäev (Niisanikuu 9. päev). Jeesuse võidukas sisenemine Jeruusalemma; Tema vaikne templikülustus ja tagasipöördumine Betaaniasse.

Estmaspäev (Niisanikuu 10. päev). Viljatu viigipuu needmine; templi teine puhastamine; Jeesus tervendab haigeid; õhtul tagasipöördumine Betaaniasse.

Teisipäev (Niisanikuu 11. päev). Viimane päev templis (kreeklastest usklikud kohtuvad Jeesusega välises õues); Jeesuse viimane avalik jutlus; hädakuulutus vaimulikule juhtkonnale; kõrvaletõmbumine Õlimäele ja tõsine vestlus teisest tulekust; sel õhtul lepib Juudas preestritega kokku Jeesuse reetmise eest makstava summa osas.

Kolmapäev (Niisanikuu 12. päev). Jeesus omaette koos jüngritega.

Neljapäev (Niisanikuu 13. päev). Ettevalmistus paasapühaks; Pühaõhtusöömaaeg; Jeesuse reetmine Juudase poolt; Jeesuse hüvastijätukõne jüngritele ja ülempreesterlik palve; Ketsemani; Tema kinnivõtmine. Pühale õhtusöömaajale järgnenud sündmused toimusid päikeseloojangul ja peale seda, millest tulenevalt oli juba niisanikuu 14. päev.

Reede (Niisanikuu 14. päev). Jeesus viiakse Annase, seejärel Kaifase ja edasi Sanhedrini ette; Peetrus salgab Jeesuse; Jeesus toimetatakse Pilaatuse juurde, seejärel Heroodese paleesse, jälle tagasi Pilaatuse juurde. Teda piitsutatakse, mõistetakse surma ja lüüakse risti.

Loe tähelepanelikult Jh 15:9-17. Jeesus keskendub siin Kannatusnädala taustal ühele asjale. Millele? Miks on see niivõrd asjakohane (eriti Risti valguses)? Milline on selle sõnum meile täna? Kuidas muuta see oma elu tegelikkuseks?

Võidukas sisenemine Jeruusalemma. Templi puhastamine**(Mrk 11:1-11; Lk 19:28-48)**

Loe Kristuse võidukast sisenemisest Jeruusalemma Mt 21:1-11 (vt ka Mrk 11:7-11; Lk 19:29-40). Mille poolest erineb Tema sinne suhtlemisviis sellest, mida Ta kasutas rahva toitmisel kalade ja leivaga? (Jh 6:15).

Kogu oma teenistuse vältel hoidis Jeesus väga madalat profiili. Ta ei julgustanud korraldama truudusele ja ustavusele innustavaid väljaastumisi. Teades rahva juhtide viha ja vaenulikkust enda suhtes, tegutses Ta viisil, mis võimaldas Tal viia lõpule oma tervendamise, õpetamise ja jutlustamisega seotud töö.

Nüüd aga lubab Ta sellise meelevalduse toimumist teades, et see aitab kaasa Tema jõudmisele ristile. Lisaks, sellise tohutu rahvahulga palavikulise huvi kasvuga enda vastu oli veel paljudele võimalik anda teada Tema surmast ja ülestõusmisest, mida madala profiili hoidmine poleks võimaldanud.

Mida tegi Jeesus järgmisel päeval? Millised olid tagajärjed? Mt 21:12-16.

Jeesuse võiduka sisenemise ajal Jeruusalemma olid mõned rahva seast hüüdnud: “Kiidetud olgu Kuningas, kes tuleb Issanda nimel, rahu taevas ja au kõrges!” (Lk 19:38). Kristuse vastus variseridele järgmistes salmides näitab, et Ta mitte üksnes ei tunnistanud neid ülistus- ja kiiduhüüdeid, vaid ka kinnitas neid. Seejärel puhastab Ta templi kui Taaveti kuninglik järeltulija, nimetades seda “oma kojaks” (Mt 21:13), ning näitab täieõigusliku omanikuna oma valitsejaõigust selle üle.

Niisiis, oma võiduka sisenemise, templi puhastamise ja viimase naasmisega templisse, kus vaimulikud juhid Teda küsitlevad (Mt 21:23-27), näitab Jeesus avalikult oma autoriteeti nii rahvale kui vaimulikele õpetajatele. Talle omasel armurikkal moel annab Ta veelkordse tunnistuse sellest, kes Ta on (vt Mt 21:15). Nüüd tuleb neil otsustada, kuidas reageerida.

Mõned juhtidest hülgasid Jeesuse, sest Tema sõnad olid ähvarduseks nende võimule, prestiižile ja autoriteedile. Mil moel ähvardavad Jeesuse sõnad nõrgestada sinu võimu, prestiiži ja autoriteeti? Kuidas reageerid sellele ähvardusele?

Jeesus ja juudid

Vahetult peale seda, kui Jeesus on oma vastusega asetanud vaimulikud juhid täbarasse olukorda (Mt 21:23-27), räägib Ta mõned tähendamissõnad nende saatusest, kes Ta tagasi lükkavad (28.-46. s). Samas on küllaltki huvitav, et ülempreestrid ja variserid uskusid Jeesust rääkivat nimelt neist – ülempreestrest ja variseridest – vastandatuna enamikule juudi rahvale, kes näis Jeesust toetavat.

Otsi üles järgmised kirjakohtad. Mida räägivad need suurema osa rahva suhtumisest Jeesusesse Tema teenistuse ajal?

Mt 26:3-5 _____
 Mrk 14:1, 2 _____
 Lk 22:2 _____
 Lk 23:27, 28 _____
 Jh 11:48 _____

Antud tekstide põhjal võib öelda, et Jeesust toetas suur hulk rahvast – just sel põhjusel tundsid ülempreestrid ja rabid Tema ees hirmu. Olnuks Jeesus lihtsalt üks suvaline jüngriteta jutlustaja, ei suhtunud nad Temasse viisil, mida väga muljetavaldavalt väljendatakse Jh 11:48, kus vaimulikud juhid ütlevad, et jättes Jeesuse tegutsema, “usuvad kõik Temasse”. Ilmselt oli juba palju juute, kes Jeesusesse uskusid, ning rahva juhid kartsid, et juhul, kui Teda ei peatata, hakkavad Temasse uskuma veelgi enamad.

Õpetlased on seoses Jeesuse üle kohtumõistmisega ära märkinud silmatorkavaid kõrvalekaldumisi tavast. Esiteks, kohut mõisteti öösel, mis vastavalt traditsioonilisele juudi tavale poleks tohtinud sel ajal toimuda, eriti suurte käsurikkumiste korral. Nimetatud tõsiasi viitab juhtide soovile rahvast kohtumõistmisest eemal hoida.

Loomulikult ei saa eitada, et Tema surma nõudis valjuhäälselt suur hulk rahvast. Ent kuna tegu oli Paasapühaga, mil kohal oli palju juute teistest maadest, on tõenäoline, et suur osa karjujaist polnud Temast ega Tema tegudest midagi kuulnud. Mt 21:10, 11 on kirjutatud, et kui Jeesus Jeruusalemma siseneb, küsivad mõned rahva seast: “Kes see on?” ja rahvahulk vastab neile, et tegu on Jeesusega. Kuidas on võimalik, et inimesed ei teadnud, kes Ta on? On tõenäoline, et need oli välismaalt saabunud juudid (kes polnud Jeesusest midagi kuulnud) ning järgisid seetõttu oma juhtide eeskuju, nõudes Tema surma. Kui tõde Jeesusest levis, hakkasid paljud juudid Temasse uskuma (Ap 2:41; 21:20, 21).

Puhtad jalad

Pärast vaikset, mõtiskluses veedetud päeva koos Jeesusega, alustasid jüngrid ettevalmistusi Paasapühaks. Olles täielikult teadlik, et Tema on see tõeline Paasatall, kes ohverdatakse, tahtis Jeesus veeta mõned viimased järelejäänud rahutunnid koos oma jüngritega nende endi kasu pärast. Kuivõrd liigutavad on Tema sõnad: “Ma olen südamest igatsenud seda paasatalle süüa ühes teiega, enne kui ma kannatan” (Lk 22:15).

Loe Jh 13:1-17. Milline oli Kristuse üks viimastest tegudest enne oma lepitussurma? Milline tähendus oli sellel toimingul? Mida räägib see meile Jumala iseloomust?

Vahetult enne häbistamist, kannatusi ja ristilöömise valu, peseb Jeesus oma jüngrite jalgu! Jumal ise, maailmade valmistaja, peseb oma jüngrite jalgu! Üksnes juhul, kui mõistame, kes Jeesus tegelikult on, võime pisutki tajuda, kuivõrd vapustav on see tegu ja Jumala iseloomu ilmutus. Ning oma kaudsel moel on see ka ilmutus meist endist, kes me oma sisimas tahame, et teised meid teeniksid, mitte ise teisi teenida. Kristuse tegu ei olnud etteheide üksnes jüngritele – see on etteheide igaihele meist igal ajahetkel, mil käitume iseteadlikult, uhkelt ja isekalt.

Lisaks vajalikule õppetunnile alandlikkusest ja teenimisvalmidusest, kätkes jalgade pesemise toiming ka teoloogilist õppetundi. Millist? Jh 13:10.

Öeldes, et see, kes on pestud, ei pea end enam uuesti üleni pesema, vaid talle piisab ainult jalgade pesemisest, peab Jeesus silmas nii-öelda ristimisejärgset patustamist. Ehk teisisõnu – need, keda on ristitud (pestud), ei pea end iga kord pärast patustamist uuesti ristima. Jalgade pesemine iseendast võib sümboliseerida patukahetsust, patust puhastamist ja andestust.

Paljudele tundub jalgade pesemine olevat ebameeldiv (ja sel põhjusel paljud kirikud seda ka ei tee, vaatamata Kristuse sellekohasele käsule Jh 13:14, 15). Ometi polnudki see mõeldud olema “meeldiv” toiming. Miks? Millist teist “ebameeldivat” asja soovitab Jumal meil teha?

Ketsemani

Jeesus võttis Ketsemani aeda kaasa kolm oma kõige lähemat jüngrit, anudes neil palvetada ja valvata, et nad ei satuks kiusatusse. Mida Ta seejärel kolm korda oma Isalt palus? Mida sümboliseeris karikas? Missugune ülim põhimõte sai Kristuse südames otsustamisel määravaks? Mt 26:36-44; Mrk 14:32-42; Lk 22:39-44.

Samal ajal, kui Kristus anus jõudu päästa eksinud patune inimkond, kogus Tema vastu jõudu reetmise keeristorm. Saatan püüdis kogu oma kavalust abiks võttes hävitada Tema julgust – Juudas oli kamba vaimulike kurjategijate eesotsas teel Ketsemani aeda, et Päästjat kinni võtta, ja jüngrid magasid.

Kristuse südant pitsitas meeleheide niivõrd tugevalt, et Ta oli juba valamas verd inimkonna pattude eest, veel enne Kolgata naelte tungimist Tema ihusse. Jeesus jõi põhjani süü ja häbiga täidetud karika, et Ta saaks meid joota Tema süütuse ja halastuse nektariga. Meie pärast tühjendas Ta vihakarika, et pakkuda meile selle asemel lepitusejooki.

Mis muutis Kristuse kannatused Ketsemanis peaaegu talumatuiks? 2 Kr 5:21 (Js 53:10; Sak 13:7).

“Kui Jumala Poeg kummardus Ketsemani aias palveks, pani Tema hingevalu Teda higistama justkui suuri verepisaraid. Just siin haaras määratu pimeduse õud Ta enda valdusse. Maailma patud olid Tema peal. Ta kannatas inimese asemel kui oma Isa käsuseadusest üleastuja. Siin seisis Ta silmitsi kiusatusega. Jumala jumalik valgus taganes Tema silme eest ning Ta leidis enese pimedusejõudude meelevallast. Oma hingeahastuses lamas Ta külmal maapinnal. Jeesus tajus oma Isa meelepaha. Ta oli võtnud kannatustekarika süüdlaselt ja soovis juua sellest ise, ulatades inimesele selle asemel õnnistustekarika. Viha, mis pidanuks tabama inimest, oli tabamas Kristust. Just siin värises see salapärane karikas Tema käes.” – 2T 203.

Miks sinu arvates palus Jeesus, kes ju algusest peale teadis, et Tal tuleb sellist surma surra (Jh 12:27), et see karikas Temast mööda läheks? Mida räägib see Tema inimolemusest? Millist lohutust pakub meile teadmine, et ka Issand ise võitles inimesena kiusatustega?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G White'i raamatust "Ajastute igatsus" orig lk 685-694 ja 5T 200-205.

"Ta teadis hästi, et Tema tee viis ristile. Tema eesmärk oli ... pöörata inimeste pilgud ohvrile, mis pidi kroonima Tema tööd langenud inimkonna heaks. Ajal, mil rahvas kogunes paasapühaks Jeruusalemma, valmistus tõeline Ohvritall vabatahtlikult ohvriks. Tema kogudus pidi kõigil järgnevail sajandeil võtma Tema ohvrisurma maailma pattude eest oma tõsiseks mõtte- ja uurimisaineks. Iga sellega seonduv üksikasi pidi toimuvat kinnitama. Seepärast oli vajalik pöörata kõigi silmad Temale. Sündmused, mis eelnesid Tema suurele ohvrile, pidid tõmbama tähelepanu sellele ohvrile. Pärast niisugust pidulikku sissesõitu Jeruusalemma jälgisid kõikide silmad sündmuste kiiret arengut." DA 571.

Küsimused aruteluks:

1. Miks pööravad evangeeliumid niivõrd palju tähelepanu Kristuse elu viimasele nädalale? Miks on ääretult oluline mõista lunastusplaani?

2. Loe veelkord neljapäevases osas toodud Ellen White'i tsitaati. Kirjuta välja, kuidas sina öeldut mõistad. Lugege kirjapandu oma hingamispäevakooli klassis üksteisele ette. Milline on Ellen White'i peamine sõnum ja miks on see niivõrd oluline kõige selle juures, millesse me seitsmenda päeva adventistidena usume? Mil moel peegeldavad need sõnad evangeeliumi tuma?

3. Kuidas oleks mõjutanud jüngrite teenistust, nende mõju inimestele ning võimet hinnata väärikselt Kristuse iseloomu ja missiooni see, kui nad oleksid tõsiselt õppinud Kristuse ohvrimeelsusest? Milline õppetund peitub siin meile?

7. õppetükk — 5. - 11. veebruar

Teel Kolgatale

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Mt 26:57-68; Lk 22: 66-71; Jh 18:2-9,12-23.

Meelespeetav tekst: “Aga Pilaatus pöördus taas nende poole, tahtes vabaks lasta Jeesuse. Kuid nemad karjusid vastu: “Löö risti, löö ta risti!” (Lk 23:20.21).

Oma raamatus “Kohtuprotsess” kirjutas Tsehhi kirjanik Franz Kafka ühest pangaametnikust nimega Joseph K., kes arreteeriti, mõisteti süüdi ja hukati süüdistuste põhjal, milliseid talle iial ei selgitatud. Jutustuse kestel seisis ta silmitsi absurdse ja ebaõiglase ülekuulamiste, kohtukutsete ja viivitamiste labürindiga. Kuigi ta jätkas oma süütuse kinnitamist (isegi teadmata, milles teda süüdistatakse), viiakse Joseph K. lõpuks mahajäetud karjääri ja hukatakse.

Kui tahes absurdne Joseph K. kogemus ka on, kahvatub see võrdlemisel Jeesuse kohtuprotsessiga kaasnevate absurdsuste ja ebaõiglusega. Ning kuigi veetud erapooliku kohtu ette, mida ei huvitanud tõesed faktid (nende huvi oli kätte saada Jeesus), säilitas Kristus jumalikkuse, armastuse ja kaastunde, mis iseloomustas kogu Tema teenistust. Ehkki paljus sarnanev farsile, näitab see kohtuprotsess, mida langenud inimloomus on võimeline tegema isegi tingimusteta armastuse palge ees.

Pilk nädalale: Kuidas osutas Jeesus isegi Ketsemanis kaastunnet oma vaenlastele? Kuidas peegeldus evangeelium Jeesuse arreteerimises ja kohtuprotsessis? Kuidas vastas Jeesus neile; kes Teda taga kiusasid? Mis aitaks selgitada juhtide pimedust Kristuse suhtes?

Arreteerimine aias

Millise võimaluse andis Jumal käratsevale jõugule mõista oma kuritegu, tulles arreteerima Jeesust? Jh 18:2-9.

Kui nad ütlesid, et tulid otsima Jeesust Naatsaretist, vastas Issand kahe kreekakeelse sõnaga *ego eimi*, mis tähendab “mina olen”. Samu sõnu kasutas Ta, öeldes juudi juhtidele: “enne kui Aabraham oli, mina olen” (Jh 8:58). Seda lihtsat fraasi seostatakse heebrea keeles Jumala nimega, sageli tõlgituna “Jahve” (2Mo 3:11-14) ja see näib tuletatud olevat heebrea sõnast, mis tähendab “olema”. Seega arvavad mõned, et see nimi tähendab “üks, kes on”, või “iseenesest olev isik”. Kasutades seda fraasi, võis Jeesus anda neile vihje oma identiteedi kohta.

Otsekohe peale Jeesuse ütlust “Mina olen” langeb jõuk maha. “Jumalik valgus helkis Kristuse näol ning midagi tuvisarnast oli Tema kohal. Verejanuline jõuk ei suutnud vaadata sellist taevast au. Nad pörkusid tagasi. Preestrid, vanemad, sõdurid ja isegi Juudas langesid otsekui surnult maha.” — Ellen G. White, “Ajastute igatsus”, orig. lk. 694.

Mil moel näitab Peetruse tegu, kui vähe isegi tema toimuvast aru sai? Mt 26:51; Mk 14:47; Lk 22:50; Jh 18:10.

Võiks arvata, et Peetrus, olles näinud selle jõugu maha langemist Kristuse “jumaliku au” ees, võis mõista, et Issand ei vajanud enda kaitsmiseks jüngri nõrka mõõka. Oma sõnadega ja siis veel käratseva jõugu maha langemise esile kutsumisega osutas Issand, et Ta kavatses lubada end kinni võtta. Veelgi enam, nende tegude kaudu andis Jeesus edasise tõendi oma jumalikkusest, saades niiviisi ka teatud viisil tunnistuseks Teda arreteerima tulnud jõugule. Isegi siin, surma varjus, tegutses Jeesus nende päästmiseks, kes Teda vihkasid.

Pühakirjas ei osuta miski, et keegi selles jõugus oleks isegi pärast selle jumaliku väe avaldumist Jeesuse suhtes oma meelt muutnud? Miks on meie südamed Issanda suhtes nii kõvad isegi seistes silmitsi tõendiga Tema olemasolust ja armastusest?

Jeesus Annase, Peetrus teenijatüdruku ees

Loe Jh 18:12-23. Nii Peetrust kui Jeesust küsitleti. Mille poolest erinesid olukorrad, milles neid küsitleti, küsitlejad ja reageering neile küsimustele? Mida saame neist kontrastidest õppida?

Milline suur kontrast Jeesuse ja Peetruse vahel! Peetrus on õues, vabas miljöös, igasugust seisundit või legaalselt autoriteeti omava inimese ees, kes ei saanud talle mingit kahju teha. Ja ometi vastas Peetrus tüdruku viitele tema jüngerluse kohta: “Mina ei ole.” Ja siin on vastandina Jeesus, ülempreestri kojas, juudi rahva kõrge ametniku ees, kellele kuulus positsioon ja võim. Ja talle esitatud kõigi muude küsimuste hulgas olevale küsimusele Tema jüngerite kohta vastab Jeesus avameelselt ja sundimatult. Isegi oma sõnade pärast lüüa saanuna vastas Jeesus siiralt, osutades, et Tal pole midagi varjata.

Loe hoolikalt Jh 18:20-23, eriti Jeesuse sõnad Teda löönud ametnikule (s.23). Mil moel on see napp aruanne – Jeesuse ebaõiglane löömine ametniku poolt – väike näide evangeeliumi kogu põhimõttest? Vt Js 53:5; 2Ko 5:21.

Peetrus valetab; Jeesust lüüakse põhjusega. Milline võimas esitus kontrastist langenud inimese ja armastava Jumala vahel, kes tuli inimkonda päästma. Jeesuse vastuses näeme vihjet evangeeliumile: Tema vaenlased ei suuda leida Temas süüd – järelkult karistatakse Jeesust süütuna.

Kuidas peaks see aruanne Kristuse kohtlemisest aitama meil paremini käsitleda olukordi, millistes meid endid ebaõiglaselt koheldakse?

Öine ülekuulamine

Loe Mt 26:57:68 (ka Mrk 14:53-65), aruande Jeesusest Kaifase, kirjatundjate ja vanemate ees. Mil moel näitavad need salmid, kui ülekohtune ja eelarvamuslik see protsess oli?

Miks ei pidanud Jeesus vajalikuks vastata neile, kes Teda süüdistasid? Mk 14:56-59.

Kuna nad oma ülekuulamisega kuhugi ei jõudnud, esitas ülempreester lõpuks küsimuse: “Ma vannutan sind elava Jumala juures, et sa meile ütled, kas sina oled Kristus, Jumala Poeg?” (Mt 26:63). Jeesus mõistis täielikult, et Tema jaatav vastus oleks Tema surma garantii, kuid Ta ei võinud salata oma identiteeti või enda suhet oma Isaga. Siiski hoiatas Ta kohtupidajaid, et ühel päeval näevad nad Teda omamas jumallikku autoriteeti.

Kuidas vastas Jeesus ülempreestri küsimusele?

Väga paeluv on, et vastuses ülempreestri küsimusele ei viidanud Jeesus oma lunastavale surmale maailma pattude eest ega oma ülestõusmisele või tulevasele teenistusele tõelise Ülempreestrina (sellena, keda Kaifas eeldatavalt esindama pidi). Selle asemel rääkis Jeesus arusaadavalt ja ühemõtteliselt oma teisest tulekust, mil nad näevad Teda mitte kui mõnd rändjultustajat, keda nad võivad arreterida, piinata, halvasti kohelda ja surma mõista, vaid kui Inimese Poega, “istuvat Jumala väe paremal pool ja tulevat taeva pilvede peal” (s.64). Kogu oma teenistuse kestel rääkis Kristus Teisest Tulekust oma jüngritele; nüüd, sellel otsustaval momendil, räägib Ta sellest ka oma vaenlastele. Peale seda ei saaks nad kunagi öelda: “Meile ei ole räägitud.”

Viidates oma teisele tulekule, osutas Jeesus – hoolimata hetkeolukorrast – kõikide kristlaste suurele ja hiilgavale lootusele. Miks annab meile töötus Teisest Tulekust eriti katsumuste aegadel ainsa lootuse? Miks on see lõpuks meie ainus lootus?

Hommikune kohtuprotsess

Pärast öist ülekuulamist seisis Jeesus jälle juhtide ees – võib-olla selleks, et teatud sättega seadustada Tema suhtes öösel langetatud surmaotsust.

Kõigist evangeeliumi kirjutajaist annab Luukas kõige üksikasjalikuma aruande sellest hommikusest kohtuprotsessist. Loe tema aruande (Lk 22:66-71). Millised sarnasused on siin öösel toimunuga? Millised erinevused?

Suurema kohalolijate hulga ees esitasid nad Talle põhiliselt samu küsimusi, mis ööselgi. Pane tähele Jeesuse vastust (s.67-69). Tundes nende südameid ja teades, et nad ei küsinud midagi tõe teadasaamiseks, vaid ainult Tema hukkamõistmiseks, ei vastanud Jeesus neile otseselt, kuigi Ta vastas. “Kui ma teile ütlen, ei usu te ju mitte” (s.67). Mida? Et Ta on Kristus, mida muud? Nad oleksid Teda kindlasti uskunud, kui Ta oleks öelnud, et Ta ei ole. Tõepoolest olid nad toonud Tema sinna, kuna nad ei uskunud, et Ta on Kristus (muidu nad poleks Teda selliselt kohelnud). Seega näitas Jeesus neile, et Ta nägi läbi nende farsliku kohtuprotsessi. Nad ei olnud huvitatud tõe väljaselgitamisest; neid huvitas üksnes Tõest lahtisaamine.

Siis kordas Jeesus kogu Suurkohtu ees oma viidet Inimese Pojale istumas Jumala paremal käel, vihjates Tema väele ja autoriteedile. Juhid, ilmselt eeldades, et Ta rääkis iseendast, küsisid Temalt otse: “Kas siis Sina oled Jumala Poeg?” (s.70).

Ka siin, kuigi mitte otse, vastas Jeesus siiski nende küsimusele, kasutades fraasi “Mina olen”. Nende reaktsioon näitas, et nad mõistsid selgesti Tema viidet jumalikkusele. Nagu öösel enne seda, tegi Jeesus neile selgeks, kes Ta on. Kogu Tema teenistuse vältel antud tõenditega Tema jumalikest volitustest pidanuksid juhid Teda uskuma. Kahetsusväärne — nende jaoks — nad ei uskunud.

Üks põhjustest juhtide pimedusele Jeesuse suhtes oli see, et neil oli vale arusaamine prohvetikuulutustest. Nemad ootasid Messiat tulevat teistsugusel viisil. See teadmatus aitab selgitada, kuigi mitte vabandada, nende vaenulikkust Tema suhtes. Mida räägib see meile prohvetikuulutustest või Piibli õpetusest üldiselt õigesti arusaamise tähtsusest?

Pilaatuse naise unenägu

Pärast kolme religioosset “kohtuprotsessi” viidi Jeesus uuele ringile kolme poliitilise “kohtuprotsessi” näol Pilaatuse, Heroodese ja uuesti Pilaatuse ees. Eriti põnev on lugu Pilaatuse naisest, kes saatis abikaasale sõna, et too ei põhjustaks endale sekeldusi Jeesuse tõttu. Pane tähele tema hoiatuse tungivust (Mt 27:19). Mida iganes ta unes nägi, oli see küllalt reaalne ja veenev, soovitamaks abikaasal hoiduda Jeesuse hukkamõistmisest ning kohtlemaks Teda “õiglaselt”. Mida ta nägi unes?

“Vastusena Kristuse palvele oli taevane saadik külastanud Pilaatuse naist. Naine oli näinud unes Jeesust ja vestelnud Tema. Pilaatuse naine ei olnud juut, kuid unenägu oli nii selge, et ta ei kahelnud Jeesuse tegevuses ja töö iseloomus. Ta teadis, et Jeesus oli Jumala Vürst. Ta nägi unenäos Jeesust kohtukojas. ...Ta nägi, kuidas Kolgatale püstitati rist ning kuidas maa mätkus pimedusse. Ta kuulis mõistatuslikku hüüet: “See on lõpetatud!” Pilaatuse naisele avanes veel üks pilt. Ta nägi Kristust suure valge pilve peal. Maa vappus ja Tema mõrvarid põgenesid Tema auhiilguse palge ees. Lõpuks ärkas ta õudusehüüdega ning kirjutas kohe Pilaatusele hoiatuskirja.” – DA 732.

Analüüsi tema unenägu. Pane tähele unenäo kolme erilist elementi Jeesuse kohta (vaata kirjakohti allpool). Millised need on ja kuidas on need kõik üksteisega seotud? Samuti, milline tähendus on faktil, et Pilaatuse naine ei olnud juut vaid pagan?

1. Ro 5:18; 2Ko 5:21 _____
2. Fl 2:8; Hb 12:2 _____
3. Mk 14:62; Ap 1:11 _____

Teatud mõttes anti selles unenäos Pilaatuse naisele kokkuvõtte tervest lunastusplaanist, Kristuse õige-olemisest Tema teise tulekuni. Pane tähele ka paralleele Teise Tuleku kohta nähtu ja Kristuse sõnade vahel juhtidele nii öisel kui hommikul kohtuprotsessil. Peale selge nägemuse Ristist näidati talle ka Teist Tulekut. Nii tihedalt oli Esimene Teisega seotud, et selles unenäos andis ingel talle pildi mõlemast.

Vaata üle nädala õppeaine ja see, kuidas Jeesus isegi keset möllu Tema ümber tegutses nende päästmiseks, kellega Ta kokku puutus, sealhulgas ka nende, kes vihaselt Tema vastu olid. Millise lootuse peaks see andma sulle — kes vast heitled usu ja päästekindluse pärast — Jumala soovi suhtes sind päästa, vaatamata su võitlustele ja nõrkustele?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, “Ajastute igatsus”, orig. lk. 698-740; The SDA BC, vol. 5, pp 1104, 1124.

“Sulle on kasuks... sageli üle vaadata meie Lunastaja elu lõpustseenid. Siin, kiusatustest rünnatuna nagu Ta oli, võime kõik õppida meile ülima tähtsusega õppetunde. Oleks hea veeta järelemõttlik tund iga päev Kristuse elu juures hällist Kolgatani. Me peaksime uurima seda punkt-punktilt ja laskma kujutlusvõimel muuta elavaks iga stseeni, eriti Tema maapealse elu lõpuhetked. Sedasi mõtiskledes Tema õpetuste ja kannatuste üle ja Tema poolt inimkonna lunastamiseks toodud määratu ohvri üle, võime me tugevdada oma usku, elavdada oma armastust ja saada sügavamalt täidetud vaimuga, mis kinnitas meie Päästjat. ... Kõik, mis inimeses on õilis ja suuremeelne, reageerib mõtisklemisele Kristusest ristil.” — 4T 374.

Küsimused aruteluks:

1. Millist hoiakut oma vaenlaste suhtes ilmutas Jeesus, parandades Malkuse kõrva ja noomides sellega seoses Peetrust?

a. Milline vägi oli Tal potentsiaalselt kasutada, et end nende haardest vabastada? [Miks?]

b. Kuidas Ta tegeles oma jüngrite vigadega?

c. Tema suhtumine ohtu, millesse Ta oli asetatud?

d. Kuidas Ta kaitses oma üritust?

e. Tema arusaam füüsilise jõu kasutamisest vaimuliku võitluse valdkonnas?

2. Kui Pilaatus seadis rahva ette kõrvuti Kristuse ja Barabase ja pakkus neile võimaluse valida vabadus ühele neist, nõudis rahvahulk tungivalt Barabase vabastamist. Millisel vähem dramaatilisel moel jätkavad inimesed põhimõtet valida Barabas Kristuse asemel?

3. Miks sinu arvates hoiatati Pilaatust, Heroodest aga mitte?

8. õppetükk — 12. - 18. veebruar

Pimedus keskpäeval

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Mt 27:42.45; Mk 15:31; Mk 5:33; Lk 23:44.

Meelespeetav tekst: “Mu Jumal! Mu Jumal! Miks sa mind oled maha jätnud?” (Mt 27:46).

Nende jaoks, kes kuulavad, kõneleb loodus väljendusrikkalt Jumala iseloomust. See on valjuhääldi, mis täidab ülevoolavalt meie meeled ülevate sõnumitega selle Ühe kohta, kes on kõik loonud. Kuid isegi oma täiuses ja kauniduses on looduse sõnad sageli summutatud ja mõnikord vääriti mõistetud.

Kontrastina on Rist lõplik ilmutus inimkonnale meie Looja kohta. Üksnes juhul, kui me tajume uskumatut reaalsust, et ristil rippuv Inimene oli ühtlasi ka Jumal — see Üks, kelle läbi loodi kõik asjad nii taevas kui maa peal — suudame me hakata mõistma selle Jumala kohta tõesid, mida kõige imelisem päikeseloojang või eksootilisem taim iial ilmutada ei saa. Kui me mõistame ka, mislaadi surma Ta oma inimsuses suri, ja miks Ta sellega nõustus, omandame me oma Jumala kohta õppetunde, mis ületavad kõik selle, mida miski maast tärkav või taevastes hõljuv meile iial õpetada võiks.

Pilk nädalale: Milline ironia peitub juhtide mõnitustes Jeesuse suhtes? Mis põhjustas Teda ümbritseva pimeduse? Milline mõte oli Tema küsimusena väljendatud ahastushüüdel: “Miks sa oled mind maha jätnud?” Mida õpetab Rist meile patu olemuse kohta?

“Ta päästis teisi!”

Võltside kohtuprotsesside lõppedes viidi Jeesus mööda Via Dolorosat (“Valutee”) Kolgatale, “Pealae asemele”, kus Ta risti löödi. Tema mõrtsukad ei mõistnud, mida nad tegid. Kahtlemata oli Jeesuse teadlikkus nende võhiklusest osaline põhjus, miks Ta hüüdis: “Isa, anna neile andeks, sest nad ei tea, mida nad teevad!” (Lk 23:34). Nende teadmatus ei vabanda neid siiski kohtupäeval, kuna neil oli nii palju võimalusi tõe tundmiseks. Kui need, kes polnud iial Jeesust näinud, mõistetakse hukka uskmatuse eest (Jh 3:18), kujutle siis nende saatust, kes hülgasid Tema ajal, mil Ta nende keskel elas.

Ristil rippudes seisis Jeesus silmitsi arvutute mõnitamistega, mille kohta vt Mt 27:42; Mk 15:31 ja Lk 23:35. Kuigi mõeldud solvangutena, millise suure tõe ütlesid välja need inimesed oma teadmatuses?

Ta aitas teisi, kuid ei võinud päästa iseennast. See on tõsi: Ta ei saanud samaaegselt päästa teisi ja iseennast. See sai olla üks või teine, aga mitte mõlemad.

Jeesus võinuks otsustada *mitte* pakkuda end ohvriks maailma pattude eest (vt Jh 10:17.18; Mt 26:39; Hb 7:27; Ga 2:20), kuid siis oleks maailm olnud kadunud. Ainult iseenese ohverdamise läbi võis Ta päästa “teised”. Ei olnud mingit teist teed.

Kuigi väljendatud pilke ja viha näol, sisaldasid need sõnad kõikide aegade suurima tõe: Kui Kristus soovis päästa maailma, võis Ta seda teha üksnes ristil.

Mt 26:39 palus Jeesus võimaluse korral selle karika Temast möödumist. Ilmselt ei olnud see võimalik ja mitte selles mõttes, et Tal polnud valikut selles küsimuses (kui Tal polnuks valikut, miks üldse sellist palvet esitada?), vaid selles mõttes, et Teda ei olnud võimalik säästa, kui maailm pidi päästetud saama. **Seda meeles hoides, loe Mk 8:31; Lk 24:7; Jh 3:14. Mida räägivad meile need salmid Kristuse surma vajalikkusest meie päästmiseks?**

Pimedus keskpäeval

Loe Mt 27:45; Mk 15:33 ja Lk 23:44. Mida kõik kolm toimumust räägivad? Milline on selle sündmuse vaimulik tähendus?

Piiblis on pimedus sümboliks kurjusest, eraldatusest Jumalast, kes on valgus ja kelles “ei ole mingit pimedust” (1Jh 1:5). Tegelikult rääkis Jeesus “äärmisest pimedusest” (Mt 8:12; 22:13) põrgu tähenduses. Teatavas mõttes läks Jeesus ristil meie eest põrgusse – tähendab, Ta kandis patu karistuse, millega tuleb kord isiklikult silmitsi seista kõigil Tema hüljanuil.

Otsi üles need vähesed tekstid. Mis ristil toimumust võiks neis öeldu kohaselt aidata selgitada selle üleloomuliku pimeduse tähendust Kristuse ristilöömisega seoses? Js 59:2; 2Ko 5:21; Ga 3:13.

Seega on see pimedus väline sümbol vaimulikust pimedusest, mis ümbritses Jumala Poega, kui Ta kandis Jumala õiglaste viha kogu raskust patu vastu. Maailma kuhjunud patt langenud Tema peale, hukka mõistetud seal ristil; Isa, kes on valgus, peidab oma ligioleku Jeesuse eest — pole raske mõista, miks pidi pimedus katma maa võimsa teadaandena nii maailmale kui universumile ristil toimuvast — suurest karistusest, mille Jeesus võttis enda peale, päästmaks inimkonna hukkumisest, mis ilma selleta oleks olnud patu tagajärg. “Tihe pimedus,” kirjutas Ellen White, “oli võrdkuju Jumala Poega haaranud hingeahastusest ja õudusest.” — *The Spirit of Prophecy*, vol 3, p. 164.

Kes poleks ajuti kogenud seda vaimulikku pimedust? Mis selle põhjustas? Mil moel see kadus? Ja millise nõu annaksid kellelegi, kes ütleb tundvat end mähkunud olevat vaimulikku pimedusse?

Isa varjunud

“Üheksandal tunnil kisendas Jeesus suure häälega ning ütles: “Elii! Elii! Lemaa Sabahtaani?” See on: “Mu Jumal! Mu Jumal! Miks sa mind oled maha jätnud?” (Mt 27:46).

Mu Jumal, mu Jumal, miks oled Sa mind maha jätnud? Mida võis Jeesus — kes oli öelnud: “Mina ja mu Isa oleme üks” (Jh 10:30) ja “Mina ei ole ometi mitte ükski, sest Isa on minuga” (Jh 16:32) — mõelda nende sõnadega? Kas see polnud see sama Jeesus, kes seisis Jordani kaldal, kui Isa ütles: “See on mu armas Poeg, kellest mul on hea meel” (Mt 3:17)? Kas polnud see sama Jeesus, kes oli palunud “et nemad kõik oleksid üks, nõnda nagu sina, Isa, minus ja mina sinus” (Jh 17:21)? Kas polnud see sama Jeesus, kes oli palvetanud Isa poole: “Sa armastasid mind enne maailma rajamist” (s.24)?

Loomulikult oli. Mida Ta siis võis mõelda selle karjega?

Mine tagasi eelse osa tekstide juurde (Js 59:2; 2Ko 5:21; Ga 3:13), kuid loe neid Jeesuse hala kontekstis. Kuidas aitavad need selgitada, mis siin toimub ja miks Ta sedasi väljendus?

Kui raske meil seda ka mõista on, tundis Jeesus, kes oli olnud üks Isaga igavikust alates, nüüd täielikku patu põhjustatud lahusolekut Jumalast. Jumala viha langes Tema peale, nii et ükski meist ei pea ise sellega silmitsi seisma.

“See kohutav pimedus ümbritses Tema hinge Isa armastuse ja poolehoiu eemaldumise tõttu, sest Ta seisis patuse kohal ja sellist pimedust tuleb igal patusel kogeda. See õige Üks peab taluma Jumala hukkamõistu ja viha, kuid mitte kättemaksuks; sest Jumala süda tundis suurimat valu, kui Tema Poeg, see süütu, talus patu karistust. Sellist Jumaluse isikute lahusolekut ei toimu enam ial läbi igaviku aegade.” — Ellen White Comments, The SDA BC, vol. 7, p. 924.

Oled sa kunagi kohanud kedagi, kes tundis end Jumala poolt hüljatuna (või oled seda ise kogenud)? Mis Jeesusega ristil toimunud pakub sulle või kellele tahes väljapääsutee näiliselt põhjatust august? Miks ei peaks Risti tõttu mitte keegi kunagi tundma, et Jumal on tema hüljanud?

“See on lõpetatud!”

Kristus ei surnud kaotusseisus, vaid võitjana patu üle — täiuslikku süütust ja vooruslikkust esitav veatu ohver, piiritu kõlbelises jõus ja armastuses. Tema sõnad “see on lõpetatud” ei tähendanud üksnes Tema inimliku elu lõppemist, vaid Tema ohvri lõplikku toomist ja veendumust selle tagajärjekuses. Selliselt avaldunud eelhoolitsus oli täiuslik. See, mis oli ammu ettekuulutatud, oli nüüd saanud ajalooliseks faktiks. Siit alates on Tema ja kogu taeva ülima tähtsusega ülesanne rakendada Tema päästva ohvri teeneid maakera patust salvatud asukate heaks kuni armuaja lõppemiseni.

Sõnad “see on lõpetatud” — öeldud Tema poolt, kes kõik asjad oma sõna läbi lõi, kajasid läbi kogu universumi, kindlustamaks selle kõlbelise korra stabiilsuse ning tagamaks igaveseks selle asukate rõõmsa harmoonia.

Mil moel heitis Kristuse hüüd “see on lõpetatud” valgust sellele, mis toimus templi eesriidega Tema surma hetkel? Mt 27:51.

Iga loomohver — alates Aabeli toodust (1Mo 4:4), kuni kõigi läbi sajandite templi maa-alal tapetud loomadeni Kolgata sündmuse päevani — viitas Kristuse surmale. Templi eesriide rebenemine viitas seega selle surma toimumisele. See sümboliseeris vana juudi süsteemi lõppu ja osutas uue ja elava tee pühitsemisele Jumala juurde Tema murtud ihu kaudu (Hb 10:19-21), lõpetades ühe korruga ja igaveseks igasuguse vajaduse edasisteks loomohvriteks (Hb 9:26).

Mida räägivad järgmised tekstid sellist, mis seondub Jeesuse surma ajal eesriide rebenemisega? L 49:8.16; 51:18-20; Hb 10:1-5.

Ükski loom ei saaks iial lepitada pattu. Mõtle, millist laastamist on patt meie maailmas põhjustanud — kannatused, viletsus, kaotus, pettumus, surm. Ja mõelda, et kõik, mida oleks vaja kõigi nende kannatuste lepitamiseks või tasumiseks, oleks ühe siku või isegi tuhande siku surm?

Pole ime, et eesriie kaheks rebiti. Oli see ju vaid sümbol, pilt — ja järelikult ei saanud iseenesest päästa ühtki hinge, just nagu salati vaatlemine pildil ei saaks täita tühja kõhtu.

“Jumal oli Kristuses”

“Sest Jumal oli Kristuses ja lepitas maailma iseenesega ega arvanud neile nende üleastumisi süüks” (2Ko 5:19).

Me võime vaadata maailmas ringi ja näha kõikjal meie ümber patu hinda. Igauks meist, ühel või teisel määral, seisame silmitsi selle kurbade tagajärgedega.

Kuidas on patt (mitte just sinu isiklik patt, vaid patt üldiselt) sinu elu mõjutanud ja sulle südamevalu toonud?

Ometi näitab ainult rist, kui kohutav patt tegelikult on, kuna selle lunastamine nõudis midagi nii äärmuslikku, nii mõeldamatut, nagu seda on Rist. Heastamise tõsiduse alusel saab hinnata süüteo tõsidust. Näiteks kui keegi peab mingi süüteo karistusena tegema viis tundi ühiskondlikku tööd, ei saa see süütegu olla väga suur. Kui aga kellelegi on määratud surmanuhtlus, näitab see kuriteo tõsidust. Järelikult ei ole miski ilmutanud patu kohutavust ja raskust selliselt nagu Rist, kus Jumal “Kristuses” kandis patu lõplikud tagajärjed, nii et meil ei tarvitse neid kanda.

Loe palvemeeles ja hoolikalt Fl 2:6 kontekstis 1Pe 2:24 ja 2Ko 5:19. Kuidas aitavad need meil mõista patu pahelisust?

Patu põhjustatud kuristik inimese ja Jumala vahel oli nii tõsine, et see pani Jumala võtma iseenda peale patu karistuse, päästmaks meid patust, lepitamaks meid Jumalaga. Millised iganes on Jumaluse saladused, ei tule meil iial unustada, et ristil “Jumal oli Kristuses”, kandes ise patu karistuse. Patt on nii kuri, et see nõudis Risti meie päästmiseks sellest. Maailma võlg Jumalale patu tõttu oli nii suur, et ainult Jumal ise suutis selle kinni maksta.

Kuidas oled sina isiklikult kogenud 2Ko 5:19 mainitud lepitust, mis on tulnud Jumalalt Kristuse kaudu? Mida tähendab see lepitus praktilisel tasandil? Kuidas mõjutab see sinu arvamust iseene ja teiste kohta? Kuidas peaks see mõjutama kõiki su suhteid?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, “Ajastute igatsus”, orig. lk. 741-764; EW, pp 177, 180, 209, 253; “Suur võitlus”, orig. lk. 348, 503; SM, book 1, p. 304.

“Kui meie Lunastaja nõustus võtma kannatuse karika, selleks et patused päästa, oli Tema kannatamise võime Tema kannatamise ainus piirang. Surm meie eest oli võrdväärne meie võlaga. Nii vabastas Ta Jumala süüdistusest, nagu tähendaks Ta patu süüd. Minu üksiolemise tõttu Isaga, ütles Ta, võimaldab minu kannatus ja surm tasuda patu võla. Minu surma läbi ... võib Tema arm tegutseda piiramatu tõhususega.” — Ellen G. White, *That I May Know Him*, p. 69.

“Kristus tundis rohkem kui tunnevad patused, kui Jumala viha karikad nende peale välja valatakse. Must meeleheide nagu surma kate laskub nende süüdiolivate hingede üle ja siis nad mõistavad patu patususe täielikku ulatust. Päästmine on neile ostetud Jumala Poja kannatuse ja surmaga. See oleks võinud kuuluda neile, kui nad oleksid selle meelsasti, rõõmsalt vastu võtnud; kuid kedagi ei sunnita Jumala käsule kuuletuma. Kui nad keelduvad taevasest hüvest ja valivad patu petlikkuse ja naudingud, on see nende valik ja lõpuks saavad nad oma palga — Jumala viha ja igavese surma. Nad on igaveseks ilma Jeesuse ligiolust, kelle ohvri nad põlgasid. Nad on kaotanud õnneliku elu ja ohverdanud igavese au ajutiste patu naudingute eest.” — 2T 210.

Küsimused vestluseks:

1. Meie asemel koges Kristus oma Isa viha patu vastu. Selgita, mil moel on jumalik viha patu vastu täielikus kooskõlas Jumala armastuse iseloomuga. Kui Jumalal poleks mingit viha patu vastu, millise moraalse õhkkonna looks see mässu põlistamiseks? Jh 3:16-21.36; Ro 1:16-19; Ef 5:1-8.

2. Miks mõte, et me suudame mingil moel enda päästmise ära teenida, madaldab Risti? Mil moel tõestab Rist meie tegude kasutust meie päästmiseks?

9. õppetükk — 19. - 25. veebruar

Ta on üles tõusnud

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Mt 28:9; Jh 11:1-46; 20:10-18; Ro 6:4-6; 1Ko 15:3-8.

Meelespeetav tekst: “Miks te elavat otsite surnute juurest? Tema ei ole siin, vaid on üles tõusnud” (Lk 24:5.6).

Tema nimi oli Rebbe (rabi) Menachem Schneerson ja tema surma ajal 1994. a. oli tuhandete Lubavitchi juutide seas laialt levinud arvamus, et 92-aastane vaimulik juht oli kauaoodatud Messias. Lõppeks, ütlesid nad, väitis ta end põlvnevat kuningas Taaveti sugupuust (ja selline õiglane mees, nagu see rabi, ei valetaks). Nad ütlesid, et tema füüsilised kannatused täitsid Js 53 ettekuulutused; ja veenisised kanüülid tema ihus olevat ettekuulutuste täitumine sellest, et Messia käed ja jalad pidi läbi torgatama. Kõik see, usuvad nad, tähendab tema jaoks saada üles äratatud surnuist.

Siiani puhkab Rabi Schneerson siiski vaikselt hauas. Kõrvuta see rabi ja tema surm ühe teise Rabi ja Tema surmaga peaaegu kaks tuhat aastat tagasi — ja on ilmne, kumb neist on tõeline Messias.

Pilk nädalale: Millised Jeesuse spetsiifilised imeteod pidanuks inimesi nende avatuse korral ette valmistama Tema ülestõusmiseks? Kui veenev on see tõendusmaterjal Jeesuse ülestõusmisest? Mil moel moodustab Kristuse ülestõusmine aluse meie ülestõusmisele? Mis toimus Ristil sellist, mis sillutas tee meie ülestõusmisele?

Teevalmistajad

Oma maise teenistuse jooksul teostas Jeesus arvukaid imetegusid: pimedate tervistamine, viie tuhande söötmine, vee veiniks muutmine, pidalitõvest parandamine, kõndimine vee peal, kurjade vaimude väljaajamine, deformatsioonide parandamine, tormi vaigistamine, surnute ülesäratamine ja väga palju muid tegusid, nii et Johannease sõnade kohaselt ei mahutaks maailm Jeesuse tegude üle “kirjutatavaid raamatuid” (Jk 21:25).

Loe järgnevad tekstid. Millised Jeesuse imeteod on neis mainitud ja kuidas sobivad need kokku Tema isikliku ülestõusmise imega? Vt ka Mt 11:5.

Mk 5:35-43 _____

Lk 7:11-17 _____

Jh 11:1-46 _____

Nende aruannete juures on väga oluline see, et need tõestavad Jeesuse ja Tema teenistusega kaasaskäiva väe sellist suurust, et oli võimalik äratada üles isegi surnuid. Jeesus rääkis enne risti mitmel puhul mitte nii palju oma surmast, kui just ülestõusmisest sellest surmast (vt Mt 12:38-40; 17:22.23; 20:19).

Tavalistes olukordades võiks igäüks (ja peaks) olema veidi skeptiline kellegi suhtes, kes väidaks, et kuigi ta varsti sureb, äratatakse ta kolme päeva pärast. Loomulikult oli Kristuse olukord vaevalt “tavaline”; veelgi enam — selle kaudu, mida Ta tegi surnuid üles tõustes, andis Ta oma järgijatele ja kõigile, kes Temast kuulnud olid, vaieldamatud tõendid Jumala väest äratada surnuid, muutes seega ennustuse Tema isiklikust ülestõusmisest inimestele kergemini usutavaks.

Loe Jh 11:25. Mis selles Jeesuse ütluses on väga oluline? Miks olid need sõnad antud kontekstis nii jõulised ja nii täis lootust?

Enamus majapidamise tolmust moodustub tegelikult meist; see on surnud nahk. Tõmba sõrmega üle mingi eseme pealispinna — ja sa vaatad enda lähitulevikku. Milline on siiski su lootus pikaajalises perspektiivis ja kuidas seondub see Jeesuse ülestõusmisega?

Ülesäratatud Kristus

Lev Tolstoi kirjutas oma suure romaani “Sõda ja rahu” teatud aristokraatlike vene perekondade elust Napoleoni sõja ajal Venemaa vastu 19. saj. alguses. Romaan ise, tegelased, nende elu, olid väljamõeldis.

Kujuta nüüd ette Tolstoid rääkimas, et need inimesed olid tegelikult reaalsed, et nad tõepoolest elasid ja tegutsesid vastavalt tema poolt kirjeldatule. Siis kujutle, et võimud käskisid tal lõpetada rääkimise oma tegelaste reaalsusest ning et vastasel korral heidetakse ta vanglasse või isegi surmatakse. Omades tervet mõistust, oleks ta kuuletunud, kas pole? Miks surra, propageerides enda seipitsetud lugu, teades selle olevat väljamõeldise?

Teatud mõttes on see dilemma, millega seisavad silmitsi Jeesuse ülestõusmise kriitikud: Miks mõtlesid Piibli kirjutajad välja loo, et Jeesus äratati surnuist, kui Teda ei äratatud? Ja oleksid nad veel saanud rikkaks, kuulsaks või edukaks selle loo propageerimise eest; vastupidi — nad vaatasid näkku põlu alla sattumisele, tagakiusamisele, piinamisele, vangistamisele ja paljudel juhtudel ka surmale. Miks kannatada seda kõike loo pärast, mille sa ise sihilikult välja mõtlesid?

Järgnevad on mõned aruanded Kristuse ilmutistest peale ülestõusmist: Mt 28:9; Lk 24:33-49; Jh 20:10-23; Jh 21:1-14; Ap 1:4-9. Mis sai selgeks nendel kohtumistel? Millise lootuse andis Jeesus neile? Miks polnuks sellel mingit mõtet nende inimeste jaoks selle loo väljamõtlemise korral?

Jeesus ilmus mitmeid kordi oma järelkäijatele. Ilmselt soovis Ta neid olevat kindlad usus sellesse, kes Ta oli ja mida Ta oli teinud. See ka õnnestus. Masendunud, laiali jooksnud ja hirmunud inimeste rühmast (Mt 26:56; Mk 14:50; Lk 24:17; Jh 20:19) sai vaimulikult jõuline meeste ja naiste grupp, kes julgelt kuulutasid Jeesuse — Iisraeli ja maailma Messia — elust, surmast ja ülestõusmisest. Ilmselt uskusid nad, et Jeesus oli ülesäratatud, sest nad pühendasid ülejäänud osa oma elust selle tõe kuulutamisele. Vaata ka 1Ko 15:3-6.

Enamus maailmast ei ole siiski näinud ülesäratatud Jeesust. Ometi kästakse meil sellest hoolimata uskuda. Kui keegi küsiks sinult, miks sa Kristuse ülestõusmisse usud, kuidas sa vastaksid?

Tunnistajad hauast

“Ja hauad läksid lahti ja tõusis üles palju pühade ihusid, kes olid maganud ja tulid välja haudadest ning läksid pärast tema ülestõusmist pühasse linna ja ilmusid paljudele” (Mt 27:52.53).

Seoses Kristuse surma hetkega kirjeldab Matteus kolme sündmust: (1) Templi eesriie kärises (Mt 27:51); (2) Maa värises ja kaljud lõhkesid (s. 51); (3) Hauad avanesid (s.52). Siiski alles peale Jeesuse enda ülestõusmist nädala esimese päeva varahommikul “tõusid üles palju pühade ihusid, kes olid maganud” (s.52.53).

Miks tõusid need pühad alles pärast Kristuse ülestõusmist ja mitte enne seda?

Selline järjekord oligi täiesti asjakohane: Tema ülestõusmine oli garantiiks nende (ja meie) ülestõusmisest. Selle teo läbi on Issand andnud maailmale (mainimata neid inimesi kohanuid) isegi rohkem põhjusi uskuda Tema ülestõusmise väesse.

Mida tegid need ülesäratatud pühad Matteuse sõnade kohaselt pärast ülestõusmist?

Peale nende Matteuse väheste salmide ei räägi Pühakiri midagi täpsemat nende pühade kohta. Kes nad olid? Mis nendega toimus? Millist mõju pidanuks nad olema avaldanud neile, kes neid nägid (meenuta Jeesuse sõnu Lk 16:30.31). Ellen White kirjutas, et need olid märtrid, kes olid andnud oma elu Issanda eest ja et nad “äratati igaveseks eluks” (erinevalt Jeesuse poolt varem surnuist äratatuist, kes ikkagi surmale allusid) ning et taevasse minnes võttis Ta nad endaga kaasa: “Nad läksid koos Jeesusega taevasse tõendina Tema võidust surma ja haa üle. “Need”, ütles Kristus, “ei ole enam Saatana vangid; ma olen nad lunastanud. Ma olen nad toonud hauast välja oma väe uudseviljana, et nad oleksid seal, kus olen mina, ega näeks enam iialgi surma või kogeks kurbust.” — DA 538.

"Ega näeks enam iialgi surma või kogeks kurbust." Mõtiskle selle tähenduse üle. Kasutades oma kujutlusvõimet (seda sa vajad!), kirjuta lõik sellest, milline on elu ilma surma või kurbuseta. (vt Ilm 21:1-5 näpunäitena).

Paulus ja Jeesuse ülestõusmine

Kuigi apostel Paulus kõneleb väga vähe Kristuse elust, on Jeesuse surm ja ülestõusmine tema kirjade alatine teema. Need sündmused on tema jaoks kogu kristliku lootuse alus.

Loe 1Ko 15:3-8 ja vasta siis järgnevatele küsimustele:

1. Mida pidas Paulus esmatähtsana?

2. Paulus ütles, et nii Kristuse surm kui ülestõusmine toimusid “Kirjade järgi”. Vaata ka Ap 17:2.3. Miks on see nii tähtis? Kes veel seostas need erilised sündmused Pühakirjaga? Vt Lk 24:25-27.

3. Salmides 5-7 kulutab ta palju aega ühele teemale. Milline see on ja miks ta sinu arvates seda nii väga rõhutab?

1Ko 15. peatüki ülejäänud osas rõhutab Paulus üht punkti: Meie surnuist ülestõusmise lootus toetub Kristuse ülestõusmisele surnuist. Inimestena ei oma me mingit loomulikku surematust (1Ti 6:15.16). Surm on teadvusetu uni (Jh 11:11; 1Ts 4:13), mitte mingi tõusmine või langemine teistsugusesse eksistentsi. Issand on elu Issand, järelikult on surm vaenlane (1Ko 15:26), mille võitmiseks meil inimestena pole iseseisvalt mingit lootust. Lõpuks — kui surm ei ole võidetud, lõpeb kõik, mille jaoks elanud oleme, hauas. Paulus ütleb, et ilma ülestõusmiseta on meie usk “tühine” (1Ko 15:17), mis tuletub kreeka sõnast tähendusega “kasutu” või “otstarbetu”.

Teiselt poolt — Kristus äratati surnuist, Ta võitis surma ja me võime usu läbi saada selle sama võidu osalisteks. Ta maksis lunahinna meie patu eest — see on surm. Kuna karistus on kantud, ei pea meie ise sellega silmitsi seisma; selle asemel, nagu Tema äratati, äratatakse ka meid ja antakse igavene elu, mis kaotati patu tõttu, kuid võideti meie jaoks tagasi Jeesuse kaudu. Kõik, millega me praegu silmitsi seisame, on ajutine uni; patu põhjustatud lõpliku, igavese karistuse osas on meie eest ristil juba hoolitsetud. Lunastatud, kas ärkvel või magamas, ootavad lihtsalt selle kõige täiusele viimist, mis Kristus nende eest teinud on. Meie ülestõusmine igavesele elule on see lõplik täideviimine.

Ülestõusmine – nüüd ja siis

Loe Jh 5:24.25. Jeesus näib siin rääkivat kaht “tüüpi” igavesest elust. Millised need on ja kuidas need ühendatakse?

Piibel räägib teatavast “ülestõusmisest”, mida usklikud võivad kogeda juba enne surma. See, kes usub Jeesusesse praegu, on läinud surmast ellu. Mida muud see on kui ülestõusmine? Teisisõnu, need, kes usuvad Temasse, teevad läbi põhjaliku muutuse — mitte üksnes siis, kui nad tuuakse välja hauast, vaid nad teevad praegu läbi muutuse, uussünni kogemuse, mil Kristus saab nende elu keskpunktiks. See on nii põhjalik elu muutev kogemus, et Jeesus ise seostab seda millegi nii radikaalsega nagu surnute ellu äratamine aegade lõpus.

Loe Ro 6:4-6. Mis Pauluse siin öeldus kõrvutub Kristuse sõnadega Jh 5:24.25? Miks kasutab Paulus kujundit Kristuse ülesäratamisest?

Pauluse jaoks ei olnud Jeesuse surm ja ülestõusmine lihtsalt ajaloolised sündmused, nagu näiteks Soti kuninganna Mary surm. Selle asemel on need elavad sümbolid sellest, mida meil endil Kristuse järgijatena tuleb isiklikus elus praegu kogeda.

Paulus ütleb, et meil tuleb teatud mõttes minna vaimulikult läbi sellest, millest Kristus läbi läks: surmast — mitte sõnasõnaliselt, vaid surmast iseenesele, surmast patule, surmast elamisele lihas. Kuid mitte ainult seda – sama vägi, mis tõi hauast Jeesuse, saab meid viia “uude ellu” – ellu, kus me pole enam patu ja liha ülemvõimu all. See on olulise tähtsusega, lahutamatu osa tervest kristlikust kogemusest.

Kui keegi sinult küsiks: “Oled sa kogenud seda, millest Jeesus ja Paulus eeltoodud salmides räägivad?” — mida sa vastaksid? Kui sinu vastus oleks *jah* ja nad küsiksid siis: “Milline see kogemus oli?” mida sa ütleksid? Niisiis, kas Pauluse poolt räägitu on ühekordne kogemus või on see midagi, mis peab pidevalt jätkuma? Põhjenda oma vastust?

Edasiseks uurimiseks:

“Nende päevade kestel, mis Kristus oma jüngritega veetis, omandasid nad uue kogemuse. Kui nad kuulsid oma armastatud Õpetajat seletamas Pühakirja kõige juhtunu valgel, muutus nende usk Temasse täiesti kindlaks. Nad võisid nüüd öelda: “Ma tean, kellesse ma usun” (2Ti 1:12). Nad hakkasid nüüd mõistma oma töö olemust ja ulatust ning tajusid, et neil tuli kuulutada maailmale neile usaldatud tõdesid. Kristuse elu sündmused, Tema surm ja ülestõusmine, prohvetikuulutused, mis neile sündmustele osutasid, lunastusplaani saladused, Jeesuse vägi patte andestada — kõigele sellele olid nad olnud tunnistajaiks ning nüüd pidid nad seda kuulutama maailmale. Nad pidid kuulutama rõõmusõnumit rahust ja päästmisest meeleparanduse ja Õnnistegija väe läbi.” — Ellen G. White, “*Apostlite teod*”, lk. 18.

“Imetegu, mille Kristus teha kavatses — Laatsaruse ülesäratamine surnuist — kujutas kõikide õigete surnute ülestõusmist. Sõnade ja tegudega kuulutas Jeesus iseene ülestõusmise tagatiseks. Tema, kes pidi varsti ristil surema, seisis surma võtmetega Laatsaruse hauasuul ning tõendas oma õigust ja väge anda igavest elu.” — Ellen G. White, “*Ajastute igatus*”, lk. 358.

Küsimused aruteluks:

1. Miks ei avaldanud Jeesus iseennast kohe Kleopasele ja tema sõbrale, kui nad kurvalt oma kodu poole Emmausesse sammusid? Miks andis Ta neile esmalt väga detailse ülevaate Pühakirjas Tema surma, matmist ja ülestõusmist puudutavatest tekstidest? Lk 24:13-32.

2. Mõtle järele, millise muutuse tõi apostlite ellu see, et nad teenisid ülestõusnud Päästjat ja mitte lihtsalt üht märtrit, kelle mälestust nad austada võisid. Millise muutuse toob isiklikult sulle see, et sa teenid ülestõusnud Päästjat, ega austa ainult mingi muistse loo surnud kangelast?

3. Kuidas saad sina aru mõttest, et Jeesusesse uskujad omavad igavest elu juba praegu? Mida see sinu jaoks tähendab? Kuidas selgitaksid sa seda mõne hea kristlase matusel?

10. õppetükk — 26. veebruar - 4. märts

Risti tuum

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: 1Mo 18:22-33; Ro 3:9-20; 5:12.15.18; 2Ko 5:14.

Meelespeetav tekst: “Sest sõna ristist on jõledus neile, kes hukka lähevad, aga meile, kes päästetakse, on see Jumala vägi” (1Ko 1:18).

"Patukandjana, preestrina ja inimese esindajana Jumala ees, alustas Ta [Kristus] inimese elu, omades meie liha ja verd. Elu sisaldub selle elutähtsa vere voolamises — vere, mis anti maailma elu eest. Kristus teostas täieliku lunastuse, andes oma elu lunahinnaks meie eest. Ta sündis ühegi patu plekita, kuid tuli maailma sarnasena inimpererkonnale. Ta ei omanud üksnes inimese välimust, vaid võttis inimolemuse, elades inimese elu.

Vastavalt Kristuse enda antud seadusele lunastati minetatud pärand lähima sugulase poolt. Jeesus Kristus võttis ära oma kuningliku rüü ja krooni ning riietas oma jumalikkuse inimlikkusega, nii et inimesena surses võis Ta oma surma läbi hävitada selle, kellel oli võim surma üle. Ta poleks võinud seda teha Jumalana, kuid inimeseks saanuna võis Kristus surra. Surma läbi võitis Ta surma ja avas hauakambri ukсед kõigi jaoks, kes võtavad Tema vastu isikliku Päästjana.” — Ellen G. White Comments, The SDA BC, vol. 7, pp. 925. 926.

Pilk nädalale: Mis toimus ristil? Miks pidi Kristus surema? Kuidas peegeldub asendamise põhimõte juba loos, mis räägib Aabrahami kõnelusest Issandaga Soodoma hävitamise üle?

Õigete pärast

Kuigi Rist on püsinud ristiusu keskmes, on varastest aegadest kuni tänaseni väideldud (vahel ka vihaselt) koguduses selliste põhiliste küsimuste üle, nagu näiteks: Mis toimus Kolgatal? Miks Jeesus suri? Kas Ta pidi surema? Mis surmas Kristuse? Mida Tema surm teostas? Kes said kasu Tema surmast? Kuigi Paulus ütles, et ta ei arvanud “teie seas mitte midagi muud teadvat kui vaid Jeesust Kristust ja teda kui ristilöödud” (1Ko 2:2), ei ole Kristuse järgijad edasistel sajanditel alati kokku leppinud selles, mida nimelt tähendab “Jeesus Kristus ja tema kui ristilöödu”.

Loe 1Mo 18:22-33 (kui lugu pole tuttav, loe kogu peatükk). Pane tähele erilist suhtlemist Aabrahami ja Issanda vahel? Milline siin väljendatud põhimõte õpetab jõulisel moel tähtsat tõde Risti kohta?

Mõistmaks nende salvide tähendust, on oluline tähele panna, mida Aabraham Issandalt *ei* palunud. Ta ei palunud, et õiged säästetaks õelate asemel. Ta ei öelnud: “Issand, las õiged lähevad ja hävita õelad.” Selle asemel palus ta, et Issand “säästaks paiga viiekümne õige pärast, kes seal on” (1Mo 18:24). Ja Issand vastas: “Ma säästan kogu paiga *nende pärast*” (s.26). Kogu dialoogi jooksul kordub sama mõte: 45, 40, 30, 20 või 10 “pärast” säästaks Issand kogu linna, õelad ja kõik.

Siin on Piibli esimene selgitus olulisele teemale Risti suhtes: *õige tõttu* säästetakse õelad. See pidi olema kellegi teise kui “õelate” endi õigus, mis võis säästa nad nende teenitud karistusest. Kellegi pärast päästetakse teised.

Loe uuesti dialoogi Aabrahami ja Issanda vahel. Pane tähele, kui meelsasti nõustus Issand madaldama kokkuleppe piire. Mida räägib see meile Jumala soovist meid päästa?

Inimese olukord

Eilne õppeaine avas meile olulise teema: õelad päästetakse õigete pärast. Soodoma loos siiski neid õigeid, keda linna päästmiseks vajati, ei leidunud. Seal polnud isegi 10 inimest, kelle õigust võinuks pidada piisavaks, säästmaks need patused hävingust.

Teatud mõttes on kogu maailma asukad nagu Soodoma ja Gomorra elanikud. Võib-olla pole meie patud nii häbiväärse või nii vägivaldsed kui olid soodomlaste omad (1Mo 19:5), kuid need on küllalt halvad. (Teiselt poolt, vaadeldes paljusid kohutavaid kuritegusid, mille all maailm praegu kannatab, oleme võib-olla halvemad.) Ja teatud mõttes on kogu maailm silmitsi karistusega, mis on sarnane Soodomale ja Gomorra osaks saanuga.

Piibel on väga selge: Kas elaks keegi Soodomas või mujal, on iga inimolevus patune; iga inimene on rikkunud Jumala käsku. Mitte keegi ei oma õigust päästa karistusest iseennast, veel vähem kedagi teist.

Loe Ro 5:12.15.18. Mis põhjustas meie, inimeste, patuseuse?

Kuidas ilmneb see patusus inimolemuses? Ro 3:9-20.

Me oleme patused mitte ainult seetõttu, mida oleme teinud, vaid juba seetõttu, mida Adam tegi. Me oleme olemuselt Aadama lapsed. Kui tema patustas, muutus tema olemus rikutuks, langenuks, patuseks ja meie pärisime selle sama olemuse temalt samal moel, nagu me pärisime oma vanematelt iseloomujooned. Me ei olnud tegelikkuses Adamas tema patustades; me oleme lihtsalt lõiganud meis endis tema langemise tagajärgi, mistõttu me, olles pärinud patuse olemuse, teeme pattu. Selle sideme tõttu Adamaga seisame me kõik silmitsi hukkamõistuga, mille põhjustab patt.

Eemalda kõik sotsiaalsed, kultuurilised, isegi religioossed fassaadid ja vaata iseennast: Kas sinu loomulikud kalduvused, su loomulikud ajendid on hea või halva suunas, Jumala või iseenda suunas? Kuidas kinnitab vastus Piibli õpetust inimese patuseuse kohta?

Ühe inimese õigus

Mida räägivad need tekstid Jeesuse iseloomu kohta?

1. Jh 8:46 _____
2. Ro 5:18 _____
3. 2Ko 5:21 _____
4. 1Pe 2:22 _____
5. 1Jh 3:5 _____

Eile vaatlesime inimese üldist probleemi — ja see on patt. Vastandiks igale teisele inimesele on Jeesus, kes Piibli õpetuse kohaselt ei patustanud. Teisisõnu, Ta oli ainuke isik ilma igasuguse patu plekita või patust nakatamata. Ta pidas Jumala seadust täiuslikult, kuuletus alati Isa tahtelega ja langenud kordagi. Selles mõttes on Ta erinev igast teisest inimolevusest.

Mingem nüüd tagasi pühapäevases osas puudutatud põhimõtte juurde: süüdlaste säästmine õigete pärast. Soodomas ja Gomorras ei leidunud ühtki õiget inimest ja samuti ei leitud ühtki maailmas üldiselt. Jeesus on siiski erand ja Jumal tunnistab Kristuse õiguse ainsana piisavaks päästmaks maailma. See on just nagu kümne õige inimese asemel Soodoma ja Gomorra päästmiseks annaks Jumal ühe õige inimese, päästmaks süüdi olev maailm — ja see Inimene on Jeesus. Vaata Jh 3:17.

Ro 5:17-19 ütleb, et kõike, mida Aadam patu läbi oli teinud, tuli Kristus tühistama. Aadam tõi patu, surma, hukkamõistmise ja sõnakuulmatuse; Kristus tõi õiguse, elu, õigeks mõistmise ja kuulekuse. Seega, just nagu me kõik ainult Aadama läbi saime patusteks, saame me ainult Kristuse läbi õigeks. Kuigi ehk raske mõista, oli Tema õigus nii täiuslik, nii täielik ja küllaldane, et sellest piisas katmaks kogu maailma patud. Ja seetõttu oli Tema õigus “Jumala õigus” (Ro 3:21). Kuna Jeesus oli Jumal ja ainult Jumal ise võis muretseda vajaliku õiguse päästmaks langenud maailma.

On kindel — sa oled vilets ja isegi kui sa seda fakti kõigi eest peidad, ei saa sa seda peita Jumala eest. Kuid pole tähtis, kui halb sa oled — kas pole Jumala õigus, mis suudab katta kogu maailma patud, küllaldane katmaks isegi sind? Mõtle oma vastuse tähendusele.

Jumala õigus

Siiani oleme sel nädalal näinud, et Jumal säästab patused kellegi teise õiguse pärast ning et ainuüksi Jeesus omas õiguse katmaks maailma patud. Aga kui see on tõsi, miks siis pidi Jeesus surema? Kas Tema õigusest üksi ei piisanud? Miks see kohutav surm Kolgatal?

Need on head küsimused ja osa vastustest asub Soodoma ja Gomorra loo piirides, mis toob esile ainult ühe aspekti päästmise teaduses sisalduvatest põhimõtetest.

Oleta näiteks, et Soodomas ja Gomorras oli tõepoolest kümme õiget inimest — ja tulemusena need linnad säästeti hävitusest. Me oleksime näinud siin kindlasti suurt Jumala armu ilmutust. Armust säästis Ta need inimesed karistusest, mis õigusega neile kuulunuks.

Mõneti samal moel oleme me mõistnud, et Kristuse õigus üksi oli küllaldane säästmaks kogu maailma patu karistusest. Ka see esitab armu tegu.

Kuid arm on ainult osa pildist. On veel teine element, millest ei või üle vaadata ning mis puudutab Jumala iseloomu ja Tema toimimist patuga.

Otsi üles järgnevad tekstid? Mida peavad need tähtsaks Issanda kohta? Kuidas saame me need sobitada meie arusaamaga armulisest Jumalast? 2Mo 34:7; Ii 8:3; L 89:15; Jr 23:5; Ap 7:52.

Kõik need tekstid puudutavad olulist küsimust seoses lunastusplaaniga: Jumala õigust. Piibel ütleb, et Jumal on õige, ja see viib olulise punktini: oleta taas, et Soodomas ja Gomorras oleks olnud kümme õiget ja linnad oleksid säästetud. See olnuks halastus, kuid kindlasti mitte õiglus, kas pole? Neis linnades oli palju üsna nurjatuid, tooreid, vägivaldseid inimesi, eks ole? Kas pidanuks nad pääsena ilma mingi karistuseta nende pattude eest? Kristuse õigus on küllaldane katmaks maailma patuse iga patu, kui tahes nurjatu, toores või vägivaldne see patune oleks. Kui kõik vabastataks ilma mingi jumaliku karistuseta, oleks see küll arm, kuid kas oleks see õiglus?

Aseta end olukorda, kus sul on vaja mõista kohut. Ja kuigi sa tahad olla armuline, nõuavad erapooletus ja vastutus ka õiglust. Kuidas peegeldab selline dilemma Jumala ees olevat küsimust: kuidas olla langenud patustele samal ajal nii armuline kui ka õiglane?

Üks suri kõigi eest

Siin jõuame me Risti tuuma, saladuse, ülevuse, häbi, õigluse ja auni.

Jumal tahtis andestada patusele inimkonnale – kuid teha seda õiglasel viisil, mis ei vaataks patust üle ega jäta seda karistamata. Kuidas aga sai Ta seda teha? Ainult ühel moel: Ta valas oma õiglase viha patu vastu välja enda peale — Jeesuse isikus. Teisisõnu, kuna patt pidi saama karistatud, *karistas Ta seda iseendas Jeesuse läbi ristil*. See on Risti tuum: Jumal võtmas iseenda peale karistuse meie pattude eest.

Õiglane Jumal ei jäta pattu karistamata, kuid rõõmusõnum on, et Jumal karistas kogu pattu Jeesuse isikus, kes suri seal meie asemel. Iga inimene pälvis seda, millega Jeesus ristil silmitsi seisis; kuid nüüd, Risti tõttu, ei peaks ükski inimolend, ideaalselt, ialgi sellele karistusele näkku vaatama.

“Kui üks on surnud kõikide eest, siis on kõik surnud” (2Ko 5:14). Paulus ütleb, et Kristus suri meie esindajana; Ta suri surma, mille meie pälvisime. Selles mõttes (ja ainult selles) võis Paulus öelda, et me kõik surime. Pauluse mõte on selles, et Tema surm kehtib meie surmana, mille me oleme pälvinud oma pattude eest, kuid ei pea sellega silmitsi seisma, sest Jeesus suri meie eest meie esindajana.

Lõpuks, Jumal pidi kas panema karistuse teiste peale nende pattude eest — mis oleks tähendanud nende igavest surma või Ta pidi võtma selle karistuse enda peale ja päästma sellest teised. Rist näitab, millise otsuse Ta tegi: seista silmitsi oma enda kohtuotsusega patu suhtes.

“Rist oli samaaegselt karistuse ja amnestia, karmuse ja armu, õigluse ja halastuse tegu.” — John R. W. Stott, *The Cross of Christ* (Downers Grove, Ill.: Intervaristy Press, 1986), p. 159.

Loe kõik need tekstid: Js 53:5; Ro 5:8; Ga 3:13; Ef 5:2; 1Te 5:10. Mil moel näed sa neis tekstides avaldumas Kristuse poolt meie eest tehtu asenduslikku aspekti?

On väga oluline, et me mõistame Risti tähendust. Jumal võttis enese peale patu karistuse, mida meie pälvime. Mis tahes kujundeid, sümboleid või metafoore Ristist kõneldes iganes kasutatakse, ei saa me ial eemalduda sellest põhjanevast tõest — asendusest. Igasugune teoloogia, mis teeb maha või peab ebaoluliseks Kolgata asenduslikku aspekti, teeb maha ja peab ebaoluliseks lunastusplaani tuuma.

Edasiseks uurimiseks:

“Meie patud asetati Kristusele, karistati Kristuses, eemaldati Kristuses, selleks et Tema õigus võidaks arvata meile, kes me ei käi liha järele, vaid Vaimu järele. Kuigi patt pandi meie asemel Tema arvele, jäi Ta ometi täiesti patutuks.” — Ellen G. White, *Signe of the Times*, May 30, 1895.

“Vihates pattu täieliku vihkamisega, võttis Ta ometi enda hingele kogu maailma patud. Süütuna kandis Ta süüdlase karistuse. Süütu, ometi pakkudes iseenese asenduseks üleastuja eest. Iga patu süü surus oma raskusega maailma Lunastaja jumaliku hinge. Iga Aadama poja ja tütre kurjad mõtted, kurjad sõnad, kurjad teod nõudsid õiglast karistust — ja see pandi Tema peale, sest Ta oli saanud inimese asendajaks. Kuigi patusüü ei olnud Tema oma, käristasid ja muserdasid Tema hinge inimese üleastumised ja Tema, kes ei teadnud mingist patust, sai patuks meie eest, et meie saaksime Jumala õiguseks Temas.” — Ellen G. White, SM, vol.1, p. 322.

Küsimused aruteluks:

1. Mõtle kogu asendamise mõiste üle. Millised aspektid selle mõiste juures leiad sa olevat häirivad? Kui õiglane on see, et keegi teine peaks kandma karistuse sinu patustamise pärast? Samal ajal, järele mõeldes Jumala täiusliku pühaduse üle vastandina inimese patususele — miks on asendus ainus viis, mille läbi Jumal võis andestada inimolendeile nende patu, säilitades ühtlasi oma õigluse?

2. Miks on Risti mõistmiseks väga oluline Kristuse jumalikkus? Lõppude lõpuks, isegi kui Jeesus oleks ainult inimene, miks ei võiks ühe, isegi patuta inimese surm, olla küllaldane, lunastamaks maailma patte?

3. Vaata üle Vana Testamendi ohvrisüsteem. Kus näed sa neis ohverdamistes ettetähendust asenduse mõistele?

11. õppetükk — 5. - 11. märts

Rist ja õigeksmõistmine

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Ro 3:20.28; 4:13; 5:14-18; 6:23; 8:33.34; 9:31.32; 2Ko 9:15; Ga 2:16; 3:8-11; Ef 2:7-9.

Meelespeetav tekst: “Sellepärast me arvame, et inimene mõistetakse õigeks usu läbi lahus käsu tegudest” (Ro 3:28).

Paulus kurjustab, et Jeesus “loovutati meie üleastumiste pärast ja äratati üles meie õigeksmõistmise pärast” (Ro 4:25).

Vähesed teemad on kristlaste seas rohkem poleemikat esile kutsunud kui toodud salmis (ja teistes) mainitud “õigeksmõistmine”. Alates Pauluse ajast, kes võitles selle küsimuse pärast varases koguduses, kuni Martin Lutherini, kelle vastuolu paavstlusega sai alguse õigeksmõistmise küsimusest — ja edasi tänapäeva seitsmenda päeva adventistideni (et mitte mainida teisi kristlasi), on küsimus õigeksmõistmisest üha kutsunud esile väitlusi ja vaidlusi.

See on oluline teema, võimas teema, millele meil usklikena tuleks läheneda alandlikkuses mitte ainult Issanda, vaid ka üksteise ees. See on teema, millele meil tuleb läheneda põlvedel, südame ja hinge avatud olles Vaimule, kes ainsana saab meid Jumala Sõnas õpetada.

Sel nädalal uurime seda rikkalikku ja viljakat õpetust, mis tuleneb vahetult ja üksnes Ristist.

Pilk nädalale: Miks peab päästmine olema Jumala kink meile? Milline on fraasi “õigeks mõista” tähendus? Miks ei olnud Aabrahami teod küllaldased tema õigeksmõistmiseks? Miks ei saa käsk meid päästa? Mida tähendab, et Kristuse õigus arvatakse meile osaks?

And

Möödunud nädalal nägime, et ristil kandis Jumal iseeneses patu karistuse. See tähendab — olemaks truu iseendale ja oma enda rajatud kõrgetele põhimõtetele — tuli pattu karistada. See on Jumala õiglus. Kuid olemaks armuline (sest Jumal on ka armuline), võttis Ta selle karistuse iseenda peale oma Poja isikus, rahuldades niiviisi õiguse nõuded ja samaaegselt osutades armu ja andestust neile, kes kumbagi ei pälvi (Ro 3:26). See hämmastav eelhoolitsus moodustab aluse Ristile, mille tõttu meile andestatakse meie patud, puhastatakse meid patust ja lõpuks antakse uus ihu uuel maal.

Kas seda tausta meeles hoides oskad mõista, miks on päästmine and? Mõtle sellele: Jumala Poja lihasse tulek, Tema elamine inimihus täielikult kuulekat elu Isale, ristile minek, kus Ta koges Jumala viha patu vastu, kus maailma kõik patud lasusid Temal, kus Ta sai patuks meie eest, kui Ta mõisteti hukka meie asemel ja suri asendussurma kogu maailma eest — kui päästmine on rajatud millelegi, mida meie saame teha, siis kõik see *ei olnud veel piisav*? Kas puudus veel midagi, mida meie patustena võime lisada, et viia lõpule seda, mida Kristuse elu, surm ja ülestõusmine ei suutnud teha? Mõelge! Paljas mõte päästmise ärateenimise võimalusest lahjendab automaatselt meie mõtteis seda, mis Jumal meie eest on teostanud. Mida võiks keegi — s.t. keegi *patune* — lisada tema eest Ristil tehtule?

Mida ütlevad järgmised tekstid päästmise kohta? Ro 5:14-18; 6:23; 2Ko 9:15; Ef 2:7-9.

“Iga inimene võib öelda: Oma täieliku sõnakuulelikkuse kaudu on Kristus rahuldanud käsu nõuded ja minu ainsaks lootuseks on vaadata Temale kui oma asemikule ja käemehele, kes oli täielikult kuulekas käsule minu eest. Usu läbi Tema teenetesse olen ma vaba käsu hukkamõistust. Tema rüütab mu oma õigusega, mis vastab kõigile käsu nõudmistele. Ma olen täiuslik Temas, kes esitab igavest õigust. Tema esitab mind Jumalale plekitus rüüs, millesse pole kootud ühtki lõnga ühegi inimese poolt. Kõik on Kristusest ja kogu au, austus ja ülistus tuleb anda Jumala Tallele, kes võtab ära maailma patu.” — 1SM 396.

Ütle Ellen G. White'i poolt kirjutatu oma sõnadega.

Õigeks mõistetud

“Oma tarkusega mõistab mu õiglane sulane paljud õigeks, sest Ta kannab nende patusüüdi” (Js 53:11).

Loe toodud tekst. Mil moel mõistab õiglane sulane paljud õigeks? Kuidas harmoneerub see vastus meie seni uurituga?

Kahel sõnal, mis tõlgitud “õigeks mõistma” — *sadaq* (heebrea) ja *dikaioo* (kreeka) — on põhiliselt sama tähendus. Need on juriidilised mõisted. Mõlemat tuleb mõista kohtuniku otsuse taustal mingis kohtuasjas. Kui kohtunik otsustab süüdistatu kasuks, “mõistetakse too õigeks”; kui otsus on süüdistatu kahjuks, mõistetakse ta süüdi. Seega on “õigeksmõistmine” juriidiline *avaldu*s. Isik mõistetakse õigeks, kui ta *kuulutatakse* kohtuniku poolt süütuks.

Otsi üles järgmised tekstid: pane tähele neis väljendatud kontrasti õigeksmõistmise ja hukkamõistmise vahel. Kuidas aitab see kontrast meil mõista, mida õigeksmõistmine tähendab? 5Mo 25:1; Õp 17:15; Mt 12:37; Ro 5:16; 8:33.34. (Loe ka Jh 3:17; Kuidas aitab kontrast kahe mainitud mõiste vahel meil mõista õigeksmõistmise tähendust?

Kõigis neis näidetes esineb ainult kaks võimalust. Pole olemas mingit halli tsooni, mingit keskteed, mingit kompromissi. Inimesed kas mõistetakse õigeks, st süütuks, või nad mõistetakse süüdi. Juba oma olemuselt ei võimalda mõiste õigeksmõistmisest (samuti süüdimõistmisest) astmestikku. Sa ei saa olla osaliselt õigeks või osaliselt süüdi mõistetud. Teatud otsus võidakse muuta, inimese olukord võib pöörduda vastupidiseks, kuid lõpuks on inimene kas õigeks või süüdi mõistetud.

Mida tähendavad sulle tänase osa valguses need sõnad: “Nii ei ole siis nüüd mingisugust hukkamõistmist neile, kes on Kristuses Jeesuses, kes ei käi liha järele, vaid Vaimu järele” (Ro 8:1; KJV)? Kuidas selgitad sa seda mittekristlasele?

Õiguse arvestamine

Siiani oleme Risti vaadeldes näinud, et Jumal ise kandis Jeesuse isikus karistuse meie pattude eest. Seetõttu, et Jeesus karistuse kandis, ei pea meie seda tegema. Meid säästetakse meile õigusega kuuluvast karistusest, kuna Jeesus võttis selle enese peale.

Meie päästmise juurde kuulub siiski veel enam. Rõõmusõnum on, et me võime seista Jumala ees õigeksmõistetuna — mitte meie endi heade tegude alusel (sest kui tahes head need ka on, pole need küllalt head), vaid Jeesuse õiguse tõttu. Jeesus ainsana elas patuta elu ja Tema täiuslik elu kantakse meie arvele. Teisisõnu, Jeesus võttis mitte üksnes meie patud — meie määrdunud räbalad — enda peale, vaid Ta pakub meile võimaluse olla riidetud Tema õiguse täiuslikku rüüsse (Mt 22:1-14).

Loe palvemeelselt Ro 4:1-8 ja vasta siis järgmistele küsimustele:

1. Milline on Pauluse mõttekäik esimeses viies salmis? Miks ei saa õigeksmõistmine olla armust, kui see toimuks tegude läbi? Miks ei saa see olla mõlemad?

2. Kuidas mõisteti Aabraham õigeks? Mida tähendab, et “see arvati temale õiguseks”?

3. Loe Pauluse kasutatud tsitaat Lauludest salmides 6-8. Milliseid mõisteid siin mainitakse, kui Jumal “arvab õiguse osaks ilma tegudeta”? Kuidas on patud andeks antud ja kinni kaetud?

Nende salvide suurepärase sõnum on see, et kui kellegi nii püha ja õiglase ja ustava kui Aabrahami teod ei ole piisavalt head päästmiseks, mida öelda kõigi teiste, ka meie kohta? Ja Pauluse arutluse tuum: Isegi Aabraham, juutide seas hinnatud suure Jumala mehena, vajas temale osaks “arvatavat” õigust, selleks et olla õigeks mõistetud Jumala ees.

Läbi kogu Piibli tõstetakse Aabrahami esile Jumalale ustava inimesena (vt 1Mo 18:19; 26:5). Ja ometi ei piisanud üksnes ta tegudest, et seista Jumala ees. Mida peaks see rääkima sulle sinust endast ja su ainsast lootusest olla vastu võetud Jumala poolt.

Kristus, meie õigus

Aabraham, kui tahes vaga ja ustav, ei olnud ikkagi küllalt vaga ja ustav, et olla õigeks mõistetud Jumala ees. Kui ta sai päästetud, pidi see toimuma millegi muu kui tema enda tegude või tema enda õiguse tõttu. Ja siin jälle tuleb appi Jeesus. Ta mitte üksnes ei surnud meie asendajana, makstes kinni meie patu karistuse, vaid Jumal pakub meile kõigile soovijaile Jeesuse täiuslikku õigust igapäevase patuse minevikuregistri asemele. See on lunastusplaani imeline eelhoolitsus: meie patud pole üksnes andestatud, vaid meile arvatakse osaks Jeesuse õigus, nagu oleks see meie oma!

Loe Ro 3:25.26. Kelle õigus võimaldab pattude lepitamise ja kelle õiguse läbi mõistetakse meid õigeks?

Rooma 3:21-26 teeb Paulus selgeks, et Kristuse õigus on Jumala enda õigus ja see on õigus, mis võimaldab patustel olla õigeks mõistetud Jumala ees. Ühegi inimese püüd pidada käsku ei saa teda päästa, sest õigus, mis tuleneb kuulekusest, ei ole iial Jumala enda õigus.

Loe Ro 10:1-3 ja Ga 2:21. Mil moel väljendavad mõlemad tekstid üht ja sama? Miks ei saa õigus iial tuleneda meie kuulekusest käsule?

“Käsk nõuab õigust ja seda patune võlgnebki käsule, kuid ta pole võimeline seda taluma. Ainult üks võimalus on õiguse saavutamiseks — usk. usu läbi saab patune tuua Kristuse teened Jumala ette ja Tema paneb oma Poja kuulekuse patuse arvele. Kristuse õigus võetakse vastu inimese eksimuse asemel ja Jumal võtab vastu, andestab, mõistab õigeks kahetseva, uskuva inimese, kohtleb teda nagu ta oleks õige ja armastab teda nagu Ta armastab oma Poega. Selliselt arvestatakse usk õiguseks.” — Ellen G. White, 1SM 367.

Vaatle iseennast ja oma tegusid, kui tahes siiraid, kuulekuse ja õiguse seisukohalt. Kas sa ei mõista, kui tagajärjetu on päästmine tegude läbi? Kuidas osutab su isiklik kogemus suurele tõele Kristuse teenetest päästmise alusena?

Õigeksmõistmine usu läbi

Siiani oleme näinud, et me kõik oleme patused, võimetud kunagi saavutama vajalikku õigust, olemaks õigeks mõistetud. Kuid Jeesusel on see õigus ja evangeeliumi imelise eelhoolitsuse kaudu on see õigus kättesaadav kõigile, kes omandavad selle usu läbi.

Loe Ro 3:20.28; 4:13; Ga 2:16; 3:8-11. Pane tähele Pauluse esitatavat kontrasti käsu ja usu vahel. Mida ta rõhutab? Miks ei saa käsk iialgi meid päästa? Miks peab päästmine toimuma usu läbi?

Neid tekste tõlgendatakse sageli väga valesti, õpetades, et kristlased ei ole enam kohustatud käsku pidama (vt järgmise nädala õppetükki); ometi ei mõtle Paulus seda. Otsene küsimus siin ei ole kuulekus (vähemalt mitte meie oma); selleks on päästmine, mida käsk ei saa kunagi patustele inimestele pakkuda. Kuna inimesed on käsust üle astunud, on nad silmitsi surmaga ja säästmaks meid sellest surmast, tuli Jeesus, kuuletus käsule täiuslikult ja pakub nüüd meile oma teguderegistrit meie oma asemele. Langenud inimkonna kontekstis ei ole lahenduseks käsk — vaid Jeesus.

Vaatle uuesti toodud salme. Mis neis näitab, et päästmist usu läbi õpetatakse nii Vanas kui ka Uues Testamendis?

Aadamast alates on kõik inimesed (välja arvatud Jeesus) olnud patu hukkamõistu all, sest kõik on käsust üle astunud. Järelikult pidi päästmine alati toimuma usu läbi, sest mitte keegi, isegi Vana Testamendi aegadel, ei leidnud päästmist käsu läbi; vastupidi, käsk on just see, mis patused hukka mõistab. Taotleda päästmist käsu kaudu tähendab püüda kustutada tuld bensiiniga.

Koondades päästmise Jeesusele ja sellele, mis Tema meie eest on teinud, on Jumal nihutanud tähelepanu keskme ära meilt endilt ja asetab selle Jeesusele, ainsale lahendusele. Mõistes meie täielikku võimetust teha midagi endi päästmiseks, hakkame toetuma millelegi meist väljaspool, millelegi suuremale, pühemale ja võimsamale kui meie ise — ja see on loomulikult “KRISTUS, MEIE ÕIGUS” (Jr 23:6).

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, *Faith And Works*, pp. 19-30.

“Pealegi, Kristus sai patuks meie eest, et meie saaksime Jumala õiguseks tema sees.” Teisisõnu, meie patud arvati süüks patuta Kristusele, selleks et meie, patused, ühenduse läbi Temaga võiksime kingina vastu võtta püsiva õiguse Jumala ees. Kristlased läbi sajandite on mõtisklenud selle vahetuse üle patuta Kristuse ja patuste vahel ja on seda imetlenud. Esimene näide on vast 2. sajandi *Epistle to Diognetus*, ptk 9: “Oo, imeline vahetus! Oo, uurimatu tegu! Oo, kõik ülevad eesõigused! — et paljude patusus kaetakse ühes Õiges ja et selle Ühe õigus peaks õigeks mõistma paljud patused.” Edasi Lutheri kirjast ühele kitsikuses olevale mungale tolle pattude kohta: “Õpi tundma Kristust ja Teda ristilööduna. Õpi laulma Temale ja ütle: “Issand Jeesus, Sina oled mu õigus, mia olen Sinu patt. Sina võtsid endale mulle kuuluva ja Sa annad minule, mis kuulus Sulle. Sina said selleks, mis Sa ei olnud, et mina võiksin saada selleks, mis mina ei olnud.”” — John R.W. Stott, *The Cross of Christ*, p. 200.

Küsimused aruteluks:

3. Loe eelneb lõik. Millest see räägib? Kuidas aitab meil see aru saada mõistest “õigeksmõistmine usu läbi”? Kuidas mõistad sina “imelist vahetust”? Mis see on ja miks on see “imeline”?

2. Kujutle end olevat koolis, kus kasutatakse ainult kaht hinnet – läbisaamine ja läbikukkumine – ning ainus viis positiivse hinde saamiseks on omada parim punktide arv igas kontrolltöös, igal vastamisel, iga kord. Vaid üks vale vastus — ja sa saad puuduliku hinde, nagu see, kes andis iga kord igale küsimusele vale vastuse. Kuidas aitab see analoogia meil teatud mõttes mõista, miks me patustena vajame meile osaks arvatud Jeesuse õigust. Ta oli ainus isik, kes igal eksamil alati andis õige vastuse, olemaks õige Jumala ees?

12. õppetükk — 12. - 18. märts

Rist ja pühitsus

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Ro 6:1-16; 1Ko 6:11; Ga 5:16-25; Kl 3:1-4.

Meelespeetav tekst: “Sest see on Jumala tahtmine, teie pühitsus” (1Te 4:3).

Mõned aastad tagasi luges keegi neid suurepäraseid Ellen White’i sõnu: “Kristust koheldi nii, nagu meie oleme ära teeninud, selleks et meid võidaks kohelda nii, nagu Tema väärrib. Teda mõisteti hukka meie pattude pärast, milles Temal ei olnud mingit osa, et meid võidaks mõista õigeks Tema õiguse läbi, milles meil ei ole mingit osa. Tema koges surma, mis kuulus meile, et meie võiksime saada elu, mis kuulus Temale.” — “*Ajastute igatsus*”, lk. 10.

Väga tänuliku ja õnnelikuna imelise sõnumi eest sellise suurepärase ja kalli eelhoolitsuse kohta, ütles üks mees: “Kuna ma olen vastu võetud üksnes Tema õiguse läbi, võin ma nüüd minna ja teha, mida iganes tahan. Tore! See rõõmusõnum on parem kui ma arvasin!”

Oh, palume vabandust — me edastasime selle loo valesti. Tegelikult ütles see noor mees: “Tore! Selle pärast, mis Jeesus minu eest tegi, seetõttu et olen vastu võetud üksnes Tema õiguse läbi, vihkan ma väga minus olevat pattu. Oo, Issand, ma armastan Sind väga; palun muuda mind, puhasta mind, tee mind enam Sinu sarnaseks!”

Sel nädalal vaatleme teist aspekti Ristist – mida see saadab korda inimese elus, kes võtab selle vastu enda omana.

Pilk nädalale: Mis on odav arm? Mida tähendab pühitsus Piiblis? Mil viisil on pühitsus täiuslik pöördumisel? Mil moel on see arenev protsess? Kuidas meid pühitsetakse? Milline osa on käsul kristlase elus?

Odav arm ja rist

Möödunud nädalal uurisime õigeksmõistmist usu läbi – rõõmusõnumit, et Jeesuse täiuslik elu, Tema täiuslik õigus arvatakse meie osaks, nagu oleks see meie isiklik, nagu oleksime meie ise elanud Tema patuta elu, kuigi me pole sellele lähedalegi saanud. Me nägime ka, et see õiguse kuulutamine meie osaks toimub usu, mitte tegude läbi. Me usume — ja Kristuse õigus saab Jumala silmis meie omaks. Teadlikena oma äärmisest vajadusest, tuleme me Risti jalamile ja pretendeerime millelegi, mis pole meie oma; ja me saame selle, mitte et oleksime selle väärilised, vaid kuna Jumal on armu Jumal ja Kristuse surma kaudu annab Ta meile selle, mida me ei suudaks iial endile ise teenida, kui tahes ustavalt ja hoolikalt me käsule või isegi käsu vaimule kuuletuda püüaksime.

Kuid rõõmusõnum päästmisest ei lõpe õigeks kuulutamisega. See on ainult algus. Inimesega, kes on õigeks mõistetud, toimub ka midagi muud. See muu on tuntud pühitsusena ja see on evangeeliumi lahutamatu osa.

Loe järgmised tekstid ja võta kokku neis öeldu tuum. Ro 6:1-16; 1Ko 6:11; Ga 5:16-25.

Kahtlemata elavad need, kes on usu läbi õigeks mõistetud, uut elu Kristuses – kuulekuse ja pühitsuse elu. Õigeksmõistmine usu läbi ilma pühitsuseta (mis toimub samuti usu läbi), on võlts õigeksmõistmine, vale evangeelium. See on odav arm, mis tähendab mitte seda, et Jumal mõistab õigeks patuse, vaid et patune mõistab õigeks patu. See on võltsevangeelium, mis lõpuks ei päästa kedagi.

Kujutle kaht inimest. Esimene arvab, et tal tuleb kogu talle Jumalast antud jõuga kätte võita päästmiseks vajatav õigus, kuna ta ei ole täiesti kindel, et tal on see päästmine. Seega pingutab ta jõudu kuulekaks eluks. Teine tegutseb eeldusel, et ta on juba päästetud Kristuses, et Tema õigus katab tema enda oma ja nüüd püüab ta armastusest ja tänust kogu talle Jumalast antud jõuga elada sõnakuulelikku elu. Kumb tõenäoliselt saavutab edasiminekku kristlikus elus ja miks?

Eraldatud

“Selles tahtmises oleme meiegi pühitsetud Jeesuse Kristuse ihu ohvriga üks kord ja alatiseks” (Hb 10:10).

Heebreakeelsed sõnad *kadosh* ja *hakodesh*, mis on sageli tõlgitud kui “pühitsema”, esinevad erinevates vormides Vanas Testamendis rohkem kui kaheksasada korda. Kreekeakeelsed sõnad *hagaizo* ja *hagios*, mis on sageli tõlgitud kui “pühitsema” ja “püha” ja “pühak”, esinevad Uues Testamendis umbes kakssada nelikümmend korda. Mõlemal juhul ei tõlgita neid sõnu mitte ainult “pühitsema” vaid ka “pühadus”, “teha pühaks”, või “püha”. Seega antakse meile juba sõnade algsete tähenduste läbi võimas tõend, et pühitus on seotud pühaduse mõttega.

Kuid mis on pühadus? Heebrea põhiline tähendus on “eraldatud pühaks otstarbeks” või isegi “eraldatud patust Jumalale.” Seega, need, keda pühitsetakse, kuuluvad Jumalale ja Tema teenimisele.

Selle arusaamaga sõna tähendusest, loe 3Mo 19:2; 20:7.26. Mil moel aitavad need tekstid mõista pühaduse tähendust?

On huvitav, et Piiblis ei ole ainult inimesed need, keda pühitsetakse või pühaks tehakse. Paik, kus Jumal oma ligiolekut ilmutab, on “püha maa” (2Mo 3:5); hingamispäev on püha, sest see eraldati Jumala poolt (2Mo 20:8-11); pühamut nimetatakse “pühaks paigaks”, sest ka see eraldati Jumala poolt Tema kasutuseks (2Mo 26:33).

Siiski on oluline tähele panna, et ükski neist asjadest ei oma pühadust ega ole pühitsetud millegi neis enestes sisalduva läbi. Seitsmes päev, kui see poleks määratud pühaks Issanda poolt, oleks lihtsalt üks päev. Pühadus või pühitsemine on miski, mis on antud püha Jumala poolt; see on midagi, mida Jumal ise teeb, kas teatud inimesele või esemele. Muistse Iisraeli puhul, näiteks, eraldas Jumal nad, kutsus nad välja orjusest ja isegi paganrahvaste mõjust nende ümber, et nad võiksid olla rahvas, keda Tema saaks kasutada enda teenistuses, jagamaks maailmale teavet tõelise Jumala kohta (2Mo 19:6).

Millises mõttes on kogudus tänapäeval “pühitsetud” (vt 1Ko 1:2)? Vaata ka oma isiklikku kogemust Issandaga. Kuidas oled sa “eraldatud” Jumala poolt pühaks otstarbeks? Kuidas mõistad sa seda mõtet praktiliselt, argielu terminites ja kogemustes?

Pühitsetud

Loe 1Ko 1:2. Pane tähele, et Paulus nimetab kogudust “pühitsetuiks Kristuses Jeesuses.” Kreeka sõna, mis siin on tõlgitud “pühitsetuiks”, esineb ajavormis, mis tähendab lõpetatud tegevust minevikus, millel on kestvad tagajärjed olevikus. Kui sa aga loed Korintose koguduse kohta, avastad sa, et see võitles paljude tõsiste eetiliste ja teoloogiliste probleemidega (vt 1Ko 5:6). Kuidas tuleb meil siis mõista, et see kogudus on “pühitsetud”? Kuidas aitab eilses osas õpitud pühitsuse definitsioon meil sellele küsimusele vastata?

Piiblis ei esine sellist asja nagu osaline pühitsus. Me kuulume täielikult Kristusele alates uuestisünni hetkest ja see jätkub sel viisil niikaua, kui me jääme Temaiga ühendatuks usu läbi. Pühitsus annab alati märku täielikust Jumala omandiõiguse kogemisest. See omandiõigus on täielik pöördumisel ja peaks kestma sel moel läbi kogu kristliku elu.

Kuidas me siis mõistame fraasi, et “pühitsus on eluaegne töö”? — Ellen G. White, “Apostlite teod”, orig. lk. 560.

Pühitsuse mõistel on erinevaid tahke. Suhte tasandil, et me oleme eraldatud Jumalale, on see töö täielik. Me kuulume Jumalale. Me oleme pühitsetud Tema poolt. Kristuse poolt ristil teostatu tõttu on Jumalal õigus pretendeerida meile kui enda omandile.

Kuid kõlbelises mõttes, armus kasvamise mõttes, viibime ikka veel pühitsemise protsessis. Neis kahes salmis — “Pühitse neid tões: sinu sõna on tõde” (Jh 17:17) ja “Aga rahu Jumal ise pühitsegu teid täielikult” (1Te 5:23) — esineb verb “pühitsema” oleviku vormis, nagu jätkuvas protsessis, mille läbi saame osa Kristuse pühadusest moraalses ja praktilises mõttes. Usu läbi ja täielikus sõltuvuses Jumalast muudetakse meid Jumala väe töö läbi meis, et meid puhastada, pesta puhtaks patust, nii et meis kujuneks Kristuse iseloom.

Tänase uurimuse kontekstis loe Ga 4:19. Mida ütleb see tekst sulle?

“Teie elu on varjul ühes Kristusega Jumalas”

Loe Kl 3:1-4 ja võta oma sõnadega kokku siin kristlase elu kohta öeldu.

Need on sellised imekaunid salmid ja sisaldavad väga selgelt meie uue elu suhte aspekti Kristuses. Me oleme üles tõusnud koos Jeesusega, kuna kõigepealt me surime koos Temaga. See tähendab — pöördumise hetkel surime me enda vanale minale ja nüüd elame uut elu Jeesuses – elu, milles me usu läbi Püha Vaimu väe kaudu ilmutame oma lihas, oma südames, oma sõnades ja tegudes Kristuse iseloomu, “kes on saanud meile tarkuseks Jumalalt ja õiguseks ja pühitsuseks ja lunastuseks” (1Ko 1:30).

Kus neis salmides näed sa Teise Tuleku lootust? Kuidas on see lootus seotud nende salvide põhiteemaga? Miks pidi seda mainitama selles erilises kontekstis?

Eelmisel nädalal vaatlesime mõistet meile osaks arvatud õigusest – õigusest, mis pannakse meie arvele. Kuid need tekstid räägivad rohkem meile antud õiguse kogemusest, mil Jeesuse õigus ilmutatakse meis. Me ei räägi siin orjalikust kuulekusest reeglitele või käskudele, vaid vanale inimesele surnud olemise kogemusest, selleks et Jumal saaks anda meile oma iseloomu. Oluline on meeles pidada, et me oleme langenud olevused ja meie langemine sisaldas enamat kui Jumala hukkamõistu patu suhtes. Meie langemises sisaldas rassi degeneratsioon — moraalselt, füüsiliselt, vaimulikult. Kristus suri ja tõusis üles ning teenib taevas, ennistamaks meid selleks, kes me olime enne langemist. Pühitsus, mis algab Jumala kuju moraalse taastamisega inimestes, on osa sellest protsessist.

Loe uuesti Kl 3:1-4. Mida tähendab, et peaksime otsima neid asju, mis on “ülal”? Millisel praktilisel moel saame seda teha? Kuidas mõjutab see, mida loeme, vaatame, mõtleme ja millest räägime meie tõhusat kasvamist selle piibelliku manitsuse vaimus?

Käsk ja evangeelium

Me armastame Jumalat meile Risti läbi kuuluva päästmise tõttu. Ja tagajärjena soovime me järgida Issandat usus ja kuulekuses. Püha Vaimu väe läbi suudame me seda, elades uut elu Kristuses (2Ko 5:17).

Ometi jäävad küsimused: Kuidas me teame, kas me tõeliselt kuuletume Jumalale? Kuidas me teame, kas meid juhib erilisel moel Vaim või kas oleme ajendatud mingi muu jõu poolt? Kui me armastame Jumalat, kuna oleme õigeks mõistetud usu läbi, ja me tahame Talle kuuletuda (Mt 7:24; Ro 1:5; 16:26; Ga 3:1; Hb 5:9; 1Pe 4:17), peaksime me teadma, mida Jumal meilt ootab.

Loe järgmised tekstid. Milline on nende selge sõnum meile kristlastena? Jh 8:11.34; Ga 2:17; Ro 6:13; 1Jh 2:1; 3:8; Hb 3:13; 12:4.

Kuidas võiksid eksisteerida kristlaste jaoks need manitsused patu suhtes, kui poleks seadust patu määratlemiseks (Ro 7:7; 1Jh 3:4). Patu olemasolu tähendab automaatselt käsu olemasolu. Sa ei saa olla patustanud, kui pole käsku, või olla sooritanud kuriteo, kui pole seadust. Uue Testamendi jaoks oleks nõudel, et me hoiduksime patust, ja samas käsu nõrgendamisel või tühistamisel sama palju mõtet, nagu mingi riigi nõudmisel, et kodaniku autosid ei varastaks, samal ajal nõrgendades seadusi autovarguse vastu.

Jumala käsk on vaimulik (Ro 7:14) ja see on tehtud vaimulike olevuste jaoks, keda juhitakse Püha Vaimu poolt kuuletuma Issandale. Käsku ei mõeldud välja kellegi päästmiseks vaid kujundamiseks, nii öelda, meie jaoks kindlad piirid, et aidata meil mõista, kuidas meil tuleb oma elus ilmutada armastust Jumala vastu, mida me tunnistame end omavat. Igaüks võib öelda, et armastab Jumalat, ja inimesed on läbi aegade, väites olevat “Vaimu poolt juhitud”, püüdnud seda “armastust” väljendada väga võõrastaval ja isegi kahjulikul viisil. Piibel siiski räägib selgesti, kuidas meil tuleb seda armastust ilmutada: “Sest see on Jumala armastus, et me peame tema kāske, ja tema käsud ei ole rasked” (1Jh 5:3). Vaim juhib meid mitte vastuolus käsuga, vaid sellisel viisil, et “käsu õigus täide viidaks meie sees, kes me ei käi liha järele, vaid Vaimu järele” (Ro 8:4).

Miks arvad sina, toetudes oma isiklikule kogemusele Issandaga, et Jumal tahab meid pidavat Tema kāske? Mil moel on Jumala armastus ilmutatud meile Tema käsu kaudu?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G White'i "Apostlite teod", orig. lk. 209-322; *Faith and Works*, pp. 29-32.

“Saamaks abi Kristuselt, tuleb meil mõista oma vajadust. Me peame iseennast tõeliselt tundma. Ainult seda, kes tunneb end olevat patuse, saab Kristus päästa. Ainult juhul, kui mõistame endi äärmist abitust ja loobume kogu eneseusaldusest, haarame me kinni jumalikust väest.

See enesest loobumine ei pea toimuma üksnes kristliku elu alguses. Seda tuleb uuendada igal astmel taeva poole. Kõik meie head teod sõltuvad jõust väljaspool meid endid; sellepärast vajame pidevat südame sirutumist Jumala järele, püsivat, tõsist patu ülestunnistamist ja hinge alandumist Tema ees. Ohud ümbritsevad meid; ja me oleme kindlad üksnes oma nõrkust tundes ja usus klammerdudes meie vägeva Vabastaja külge.” — Ellen G. White, MH 445, 446.

“Paljude jaoks on pühitsus ainult eneseõigus. Ja ometi väidavad need inimesed julgelt Jeesuse olevat nende Päästja ja Pühitseja. Milline pettekujutus! Kas pühitseb Jumala Poeg üleastujat Isa käsust – sellest käsust, mida Jeesus tuli ülendama ja austusväärseks tegema?” – *Faith and Works*, p. 29.

Küsimused aruteluks:

1. Keegi mees (nimetagem teda Stanley'ks) ütles, et ühe väikese religioosse grupi juht püüdis teda võita Jeesusele, kuid tema keeldus seda kuulda võtmast. Siis andis selle grupi juht Stanleyle ööseks oma naise. Hiljem tunnistas Stanley: “See öö muutis mu elu, sest siis õppisin ma tundma Jumala armastust minu vastu.” Mida ütleks Jumala käsk siin Stanleyle? Mil moel võinuks käsk aidata tal formuleerida parema otsuse tema kogemuse kohta? Mida räägib see lugu meile käsu tähtsusest kõigi kristlaste jaoks?

2. Enamus Kristlasi mõistab, et õigeiksmõistmine toimub usu läbi. Miks peab samuti pühitsemine toimuma usu läbi? Vt Ap 26:18.

3. Ellen White kirjutas, et kõik meie head teod sõltuvad väest “väljaspool meid endid” (vt tsitaati). Mis on võti selle väljastpoolt tuleva väe töötamiseks meie elus?

13. õppetükk — 19. - 25. märts

Rist ja suur võitlus

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Ii 1, 2, 42; Js 53:4; Mt 4:1; Jh 12:31-33; 1Pe 5:8.9; Ilm 5:11-14; 12:7-9.

Meelespeetav tekst: “Nüüd käib kohus üle selle maailma: nüüd tõugatakse välja selle maailma vürst. Ja mina tahan, kui mind maast üles tõstetakse, kõik tõmmata enese juurde” (Jh 12:31.32).

Kui tahes kesksel kohal ka Rist oli inimkonna päästmisel, piirame me suuresti oma arusaamist Ristist, kui me taandame selle tähenduse vaid inimkonda puudutavaks. Üksnes suure võitluse taustal suudame me täielikult mõista Risti ja miks pidi Kristus sellel surema. Kui selles võitluses poleks olnud vaidlusküsimusi, mis hõlmasid langemata universumi, oleks Issand võinud Saatana otsekohe peale tolle mässu hävitada või lihtsalt otsustada inimkond päästa ilma iseenda kallihinnalise ohvri rakendamiseta. Kuna aga me pole [universumis] ükski; kuna pattu, päästmist, Jumala käsku ja Jumala armastust ümbritsevad küsimused ulatuvad väljapoole seda maailma, otsustas Issand näidata mitte ainult inimkonnale, vaid ka langemata maailmadele, millised põhimõtted ja vaidlusküsimused selles kosmilises draamas kaalul on. Ja seda tehes Ta mitte üksnes paljastas Saatana olemuse, vaid ilmutas langemata maailmadele neile seninägematul viisil, milline nende Looja tegelikult on.

Selle ilmutuse keskmes on Kristuse Rist. Kui meie, kes näeme ainult “peeglis, tuhmilt” (1Ko 13:12), tunneme hämmingut Risti üle, mida öelda siis nende olevuste kohta, kes tundsid Jeesust silmast silma enne Tema lihassetulekut ja sellega seonduvat alandumist? Kaudselt ja kindlasti mitte samal viisil nagu meile, oli Kristuse surm ristil kasuks ka neile.

Pilk nädalale: Kuidas ilmutab Piibel suurt võitlust? Mis on kaalul? Mida koges Jeesus ristil? Kuidas olid Tema kannatused väga palju suuremad kui ükski inimene võiks iial tunda? Mil moel vastab Rist küsimustele suures võitluses?

Kosmiline konflikt

Loe järgnevad tekstid ja kirjuta, mida need avaldavad suure võitluse ja selle kohta, kes sellesse kaasa haaratud on? Millistel erinevatel viisidel suurt võitlust teadvustatakse? Millised on mõningad tüliküsimused? Kus see võideldi ja võideldakse? Kes võidab? Vt 1Mo 3:15; Ii 1:6-12; Js 14:12-15; Sk 3:1-10; Mt 4:1; 25:41; Ro 16:20; 1Ko 15:57; Ef 6:12; 1Pe 5:8.9; Ilm 12:7-17.

Kõrvuti meile Issanda poolt Ellen White'i teenistuse läbi antud võimsate ja valgustavate nägemustega on läbi kogu Piibli puistatud mõlemas testamendis vihjeid ja osutusi suurele võitlusele. See sisaldub seal! Toodud salmid on ainult põgus valik Pühakirjas selle kohta öeldust, mida saab hinnata üksnes “kosmilise kokkupõrkena”, tõelise lahinguna, mis sai alguse teises universumi osas ja mis praegu raevutseb siin maa peal.

Ilminguid sellest võitlusest leidub Pühakirjas algusest lõpuni, alates Issanda poolt inimsüdamesse sisendatud vaenust (1Mo 3:15) Saatana ja inimese vahel kuni aegade lõpul avalduva saatanliku vihani nende vastu, kes “peavad Jumala käske” (Ilm 12:17).

Suurepärane sõnum on siiski see, et selle võitluse tulemus määrati kindlaks maailma algusest (Ef 1:4; Ilm 13:8). Probleem Jumala jaoks ei olnud Tema võimelisus võita Saatana, vaid pigem — mil moel kavatseb Ta teda võita ja millise hinna eest iseenda jaoks. Rist, enam kui miski muu, ilmutab, milline tegelikult oli see hind Tema jaoks.

Kuidas koged sa argielus suure võitluse reaalsust? Mil moel peaks teadmine, et tulemus on garanteeritud, aitama sind kindlaks jääda su isiklike heitluste keskel selles sageli vaevalises, läbikatsuvas võitluses?

Rist ja Saatana lüüasaamine

Loe Jh 12:31-33; Hb 2:14; 1Jh 3:8. Mil moel viivad need tekstid Risti seosesse Saatana lõpliku hävitamisega suures võitluses?

Ristil saabub pöördeline hetk suures võitluses. Saatan “tõugatakse välja”, hüljatakse, paljastatakse. Nägemuses (Ilm 12:10) kuulis apostel Johannes “suurt häält taevast: “Nüüd on õnnistus ja vägi ja kuninglik valitsus saanud meie Jumala ja meelevald tema Kristuse kätte: sest välja on visatud meie vendade süüdistaja, kes nende peale kaebab meie Jumala ees päevad ja ööd.” Alles siis, kui Päästja suri “kogu maailma pattude eest” (1Jh 2:2), võis taevast kuulutada, et *nüüd on saabunud päästmine!* Kolgatal sai reaalsuseks jumalik töötus, mida esimest korda mainiti Pühakirjas 1Mo 3:15.

Kuidas seostame Kristuse ohvrisurma suure võitlusega?

Nagu varem nägime, suri Kristus jumaliku kohtuotsuse tõttu meie patu kandjana, kuigi Ta ise oli patuta (Js 53:6.11.12; 1Pe 2:24; 3:18). Ristil võttis Jumal enese peale Tema enda kohtuotsuse patu üle. Looja võttis enda peale meie inimsuse, nii et Tema elu — rohkem kui võrdne loodud olevuste eluga — pidi lepitama kogu inimkonna patud. Selliselt kinnitas Jeesuse surm moraalikäsu kehtivust ja näitas, et Jumal sai oma olemuses olla niihästi õiglane kui ka armuline. Apostel Paulus selgitab Risti tähendust, eriti suure võitluse valguses: “Jumal [Isa] on seadnud tema [Kristuse] lepitusvahendiks usu kaudu tema veres. Ta tegi seda näitamaks [inimkonna ja langemata maailmade ees] oma õigust, sest oma eelhoolitsuses oli ta jätnud varem tehtud patu karistamata [st, kõlbelist pattu ei saanud Vana Testamendi ajal lepitada looma verega (Hb 10:4)] — ta tegi seda, näitamaks oma õigust praegusel ajal, ning et tema on õige ja teeb õigeks selle, kellel on usk Jeesusesse” (Ro 3:25.26).

Ristil kinnitas Jeesus Jumala käsu kehtivust, tõi piisava asendava ohvri iga patuse eest, paljastas universumile Saatana tõelise iseloomu ja valmistas abinõu, mis võimaldas igapäev saada päästetud. Mida tähendab iga üksik neist asjadest meile kui isiklikult suures võitluses osalejaile? Millise neist saavutustest arvad sina kõige olulisemaks ja miks?

Rist ja inimlik kannatus (1. osa)

Rist ja meile risti tõttu pakutud päästmine on suure võitluse võti. Vahend, mille kaudu Issand kinnitas käsu kehtivust, päästes samal ajal sellest käsust üleastujad, oli otsustava tähtsusega vastamisel Saatana süüdistustele Tema vastu universumi mõistusega olevuste ees, keda endid mõjutavad suure võitluse tulemused (vt Ro 8:22).

Loe Ilm 5:11-14. Kus toimub see stseen? Kes on sellesse haaratud? Keda nad ülistavad ja miks? Mil moel aitavad need salmid näidata Risti keskset kohta suures võitluses?

Kui tahes sügavalt hõlmatud ja huvitatud on universum Ristist ja suurest võitlusest, ei tohi me kunagi unustada, et lunastus teostati siin maa peal inimolevuste pärast. Kristus võttis iseendale inimliku, mitte ingelliku olemuse (Hb 2:16), kuna Ta tuli päästma inimesi, mitte ingleid. Ilma Ristita ja kõigeta, mis selles sisaldub (kaasa arvatud Ülestõusmine) ootaks kogu inimkonda ühel või teisel moel ees üksnes igavesse unustusse langemine.

Jh 12:32 rääkis Jeesus oma surma tõmbavat kõik inimesed Tema juurde. Mida see tähendab? Mis on Ristis sellist, mis tõmbab meid Jeesuse suurde?

Kristuse poolt enesele inimolemuse võtmine, kui tahes oluline lunastusplaani jaoks, ei olnud piisav päästmaks inimkonda. Vastavalt igavesele plaanile (2Ti 1:9), pidi Kristus surema maailma eest, võttes enese peale, nii Tema inimsuses kui Tema jumalikkuses, maailma patud ja kogu meie pattudes sisalduva süü ja kannatuse. Iga patt oli Ristil, langedes Jumala Pojale. Milline uskumatu vaatepilt universumi jaoks, näha nende patuta Juhti kannatamas oma ühe langenud rassi eest. Kuigi Risti peamine eesmärk oli meid päästa, ilmutas see ka universumile palju Jumala iseloomust.

Kogu meie kui inimeste kannatus tuleneb patust, kas pole? Pidades meeles seda mõtet, mida räägivad meile Pauluse sõnad "ta [Jumal] on teinud tema [Jeesuse], kes ei teadnud patust, patuks meie eest" (2Ko 5:21) selle kohta, mida kannatas Kristus ristil meie heaks? Kuidas aitab see teadmine tõmmata meid Tema juurde?

Rist ja inimlik kannatus (2. osa)

Üks suuremaid väljakutseid, millega kristlased silmitsi seisavad, on küsimus kannatustest. Kui on olemas kõikvõimas ja kõiki armastav Jumal, miks on nii palju kannatusi? Milline kristlane ei ole mõnel hetkel tundnud selle heidutava küsimuse jõudu ründavat tema usku?

Muidugi, meile selgeks tehtud suure võitluse motiiv, võitlusega hea ja kurja vahel, aitab meil mõista suurt panoraami kannatuse taga. Ja me teame ka, et ühel päeval see kõik lõpeb ja sellisel moel, mis mõistab õigeks Jumala iseloomu. Sellele vaatamata jätkab kannatuse küsimus meie ees püsivalt lihtsalt seetõttu, et sageli pole sellele mingit reaalselt vastust, vähemalt mitte vastuseid, millel oleks praegu mõte meie jaoks.

Loe Iiobi raamatu peatükid 1, 2 ja 42. Kuidas aitab see lugu meil mõista suure võitluse tagapõhja, mis moodustab nii suure osa inimese kannatustest? Ja siiski, millised küsimused Iiobi kannatuste kohta jäid vastamata?

Kui sa vaatled Iiobi või ükskõik millise inimese kannatusi, ei tule minetada üht punkti: kogu inimese kannatus on individuaalne kannatus. Kas nutame iseenda või teiste pärast, on need meie isiklikud pisarad. Me ei saa kunagi põimuda teise isiku närvidesse, tundmaks tema valukrampi, tema häda torget, kui tahes lähedased me ka oleme. Teise inimese valu puudutab meid ainult niipalju, kui see on ka meie oma; niisiis suudame me tunda vaid enda oma. Igaüks meist kogeb üksnes isiklikku valu, isiklikku kannatust, mitte kunagi teise oma. Kas me kannatame ja sureme üksi või kõik koos, ei saa meie valu kunagi ületada seda, mida meie isiklik tajumisvõime võimaldab; me ei koge iial rohkem kannatust kui meie isiklikud rakud kanda suudavad. Mitte kunagi mitte keegi ei vaevelnud üle individuaalse taluvuse; hetkel, mil lävi ületati, saabus surm.

Meid panevad sageli jubedust tundma – ja õigustatult – suured inimhulgad kannatamas tragöödiates. Arvudele vaatamata (kas üks või miljonid, on iga inimese kannatus piiratud faktiga, et ta ei saa kannatada rohkem kui üksikisik kannatada suudab. Kuidas aitab see mõte sul paremini mõista küsimust inimese traagikast?

Rist ja inimlik kannatus (3. osa)

“Tõepoolest võttis ta enese peale meie haigused ja kandis meie valusid” (Js 53:4).

Siiani oleme näinud, et kogu inimese valu ja kannatus tuleneb patust. Me nägime ka, et inimestena tunneme me ainult isiklikku valu, isiklikku kannatust, mitte kunagi teise oma. Inimese kannatus on alati ja üksnes individuaalne kannatus. Ja lõpuks nägime me, et Ristil langesid kogu maailma patud (ja kogu maailma kannatuse põhjus) Jeesusele, patu kandjale.

Neid väheseid punkte meeles pidades loe Js 53:1-12. Pane eriti tähele 4. salmi. Möödunud väheste päevade jooksul uuritu kontekstis — mida räägib meile see peatükk, eriti 4. salm, selle kohta, mida kannatas patu tõttu Jumal ise suures võitluses?

Asja tuum on see, et kuigi me tunneme ainult isiklikku valu, isiklikku kannatust, tundis Jumal Ristil seda kõike korraga. Mida meie tunneme ainult individuaalselt, tundis Issand korporatiivselt. Kolgatal ühendas Issand end meiega meie inimsuse põhiolemuse kaudu, st meie valu kaudu — ainult, et Tema kogetud tasand oli suurem ja intensiivsem kui ükski teine inimolevus on kunagi kogenud.

Järelkult, kui suur võitlus on möödas ja kõik tülüküsimused lahendatud, ei ole ükski inimolevus iial võimeline ütlema, et tema kannatas rohkem kui Jumal ise. Ristil näitas Issand inimkonnale ja pealtvaatavale universumile, et tegelemaks Saatana poolt tõstatatud küsimustega õiglasel, ausal ja halastaval viisil, oli Tema ise nõus kannatama pahemini kui ükski langenud olevus iial on kannatanud või suudaks kannatada. Ta kandis meie haigused ja meie valu — mida meie tunneme individuaalselt, tundis Tema korraga!

Kes suudab iial mõista seda uskumatut reaalsust? Pole ime, et universum vaatab Ristile aukartuse, ülistuse ja imetlusega (Ilm 5:11-14).

Mil moel asetab see mõtte, et Jumal Kristuses kannatas Ristil raskemini kui ükski inimene kunagi suudaks, kogu küsimuse inimese kannatustest perspektiivi, mis aitab meil seda paremini mõista?

Edasiseks uurimiseks: “Siis mõistetakse, et Tema, kellel on piiritu tarkus, ei saanud meie päästmiseks välja mõelda mingit teist teed, kui et ohverdada oma Poeg. Tasuks selle ohvri eest on Jeesusel rõõm asustada maa lunastatud pühadega, õnnelike ja surematute inimestega. Päästja võitlus pimeduse jõududega on toonud lunastatutele rõõmu, mis austab Jumalat läbi igaviku. Nii suur on Jumala silmis inimhinge väärtus, et Isa on rahul makstud hinnaga. Ja Kristus ise, vaadeldes oma suure ohvri vilju, on rahuldatud.” — Ellen G. White, “Suur võitlus”, lk. 505.

“Saatan nägi, et ta paljastati. Tema valitsuse olemus sai avalikuks kogu universumi ees. Ta osutus mõrvariks. Valades Jumala Poja vere, kaotas ta igaveseks taevaste olevuste poolehoidu. ...Viimane ühendav side Saatana ja taevase maailma vahel oli katkenud.” — Ellen G. White, “Ajastute igatsus”, lk. 522.

Küsimused aruteluks:

1. Klassis arutlege sel nädalal esitatud mõtte üle inimese kannatuse individuaalsusest, vastandina Kristuse korporatiivsele kannatusele Ristil. Mida räägib see mõte meile Jumala iseloomust? Mida see tähendab, et Jumal ise pidi kannatama kogu maailma kõik valud? Mida pidi see tõde ilmutama Jumala kohta ka langemata maailmadele?

2. Kuidas peaks mõte Kristusest meie patukandjana — süütu kannatamas süüdlaste eest — mõjutama teiste kohtlemist meie poolt? Mil moel peegeldab mõte “üksteise koorma kandmisest (Ga 6:2) väikesel viisil seda, mida tegi Kristus meie eest Ristil?

3. On palju Piiblit uskuvaid inimesi, kes üritavad mõista pattu, kannatusi ja päästmist lahus suure võitluse motiivist. Aseta end nende kohale ja püüa selgitada mõnd neist küsimustest teisiti, lahus suurest võitlusest. Kui hästi see õnnestub?